

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi

Januar/siječanj – juni/lipanj 2013.

Septembar/rujan 2013.

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi

Januar/siječanj – juni/lipanj 2013.

Septembar/rujan 2013.

Sadržaj :

I.REALNI SEKTOR	7
• Ekonomski rast	7
• Građevinarstvo	8
• Industrijska proizvodnja	9
• Tržište rada	13
o Zaposlenost	13
o Nezaposlenost	14
o Plate	14
o Penzije	15
II.JAVNE FINANSIJE – FISKALNI RAZVOJI	16
• Vladine finansije	16
• Indirektni porezi	17
• Direktni porezi	18
III.CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	20
• Cijene	20
• Razvoj monetarnog sektora u BiH	21
• Bankarski sektor u BiH	24
• Tržište kapitala u BiH	27
IV.VANJSKI SEKTOR	33
• Platni bilans u BiH	33
• Vanjska trgovina robama	34
• Vanjska trgovina po zemljama	38
V.DIREKTNE STRANE INVESTICIJE	40
DODATAK	44

PRILOZI

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u FBiH
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u RS
Tabela 4: Realni sektor BiH – industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor po entitetima
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)
Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita
Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita
Tabela 11: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM
Tabela 12: Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima u KM
Tabela 13: Kamatne stope na depozite
Tabela 14: Uvoz i izvoz roba u BiH
Tabela 15: Glavni trgovinski partneri
Tabela 16: Platni bilans Bosne i Hercegovine

SPISAK GRAFIKONA:

- Grafikon 1: Struktura rasta vrijednosti građevinskih radova u BiH
- Grafikon 2: Udio u dodanoj vrijednosti i stope rasta industrijske proizvodnje
- Grafikon 3: Stope rasta u prerađivačkoj industriji po granama
- Grafikon 4: Proizvodnja električne energije u BiH
- Grafikon 5: Stope nezaposlenosti prema anketi o radnoj snazi
- Grafikon 6: Nominalne stope rasta prosječnih neto plata
- Grafikon 7: Doprinos promjeni ukupnog broja zaposlenih u BiH po djelatnostima
- Grafikon 8: Nominalni i realni rast prosječne neto plate u BiH
- Grafikon 9: Doprinos promjeni ukupnog CPI indeksa odabranih kategorija
- Grafikon 10: Poređenje inflacije u BiH sa zemljama u regionu i EU 27
- Grafikon 11: Sektorska struktura ukupnih kredita
- Grafikon 12: Doprinos rastu ukupnih kredita prema sektorskoj strukturi
- Grafikon 13: Kretanje EKS na kratkoročne i dugoročne kredite
- Grafikon 14: Ročna struktura depozita stanovništva
- Grafikon 15: Kretanje EKS na kratkoročne i dugoročne depozite
- Grafikon 16: Kretanje najvažnijih indeksa na svjetskim tržištima
- Grafikon 17: Ukupan promet ostvaren na SASE u 2012. godini
- Grafikon 18: Ukupan promet ostvaren na BLSE u 2012. godini
- Grafikon 19: Tržišna kapitalizacija u milionima USD u zemljama iz okruženja
- Grafikon 20: Indeksi najuspješnijih kompanija na Sarajevskoj i Banjalučkoj berzi
- Grafikon 21: Promjena BDP-a u odnosu na prethodni period
- Grafikon 22: Tekući račun platnog bilansa BiH
- Grafikon 23: Finansiranje deficita na tekućem računu
- Grafikon 24: Promjene uvoza i izvoza
- Grafikon 25: Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom uvozu za P1 2013.
- Grafikon 26: Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom izvozu za P1 2013.
- Grafikon 27: SDU ulaganja globalno, 2007-2012.g.
- Grafikon 28: Stanje FDI po kvartalima u BiH
- Grafikon 29: Najznačajnija ulaganja u BiH po zemljama do 30.06.2013.god.
- Grafikon 30: Registrovane FDI u BiH po djelatnostima

SPISAK TABELA:

- Tabela 1: Osnovni indikatori na tržištu rada
- Tabela 2: Nominalni i realni rast penzija u BiH
- Tabela 3: Prikupljanje i raspodjela indirektnih poreza u P1 2013. godini
- Tabela 4: Cijene hrane i energenata na svjetskom tržištu
- Tabela 5: Struktura deviznih pričuva
- Tabela 6: Monetarni agregati M1, QM i M2
- Tabela 7: Spoljnotrgovinski indikatori za P1 2013. godine
- Tabela 8: Uvoz, izvoz, trgovinski deficit
- Tabela 9: Učešće u uvozu i izvozu posmatranih grupacija zemalja

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	SASE	– Sarajevska berza
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASX-10	– Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BiH	– Bosna i Hercegovina	SB	– Svjetska banka
BLSE	– Banjalučka berza	SEE	– Jugoistočna Evropa
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
DSU	– Direktna strana ulaganja	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	– Evropska komisija	SVF	– Statistika vladinih finansija
EKS	– Efektivna kamatna stopa	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	– Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
EU	– Evropska unija	P1 2012.	– Prva polovina 2012. godine
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P2 2012.	– Druga polovina 2012. godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	K1 2012.	– Prvi kvartal 2012. godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K1 2012.	– Prvi kvartal 2012. godine
JR UIO	– Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3 2012.	– Treći kvartal 2012. godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4 2012.	– Četvrti kvartal 2012. godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	M0	– Rezervni novac
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	– Transakcijski novac
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M2	– Novac u širem smislu
		QM	– Kvazinovac
		mKM	– Milioni KM
		g/g	– Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BiH - godišnji pokazatelji

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013. (p)
Nominalni BDP BIH (u milionima KM)	26.783	26.378	26.410	27.240	27.439*	28.829
Nominalna stopa rasta (u %)	12,3%	-1,5%	0,1%	3,1%	0,7%*	5,1%
Realna stopa rasta (u %)	4,9%	-4,2%	-0,6%	2,0%	-0,4%*	2,3%
Stanovništvo (hiljade)	3.842	3.843	3.843	3.840	3.842*	3.842
BDP per capita (u KM)	6.971	6.864	6.872	7.094	7.142*	7.504
Broj nezaposlenih u BIH (u hiljadama)	493	498	517	530	543	553
Prosječne neto plate u BIH (u KM)	752	790	798	816	826	828
CPI (indeks potrošačkih cijena)	7,4%	-0,4%	2,1%	3,7%	2,1%	0,7%
Konsolidirani budžet BIH** (u % BDP-a)						
Tekući prihodi	24,4%	23,0%	24,5%	24,1%	24,2%	-
Tekući rashodi	24,8%	23,9%	23,9%	23,7%	24,0%	-
Štednja (Bruto operativni bilans)	-0,4%	-0,8%	0,6%	0,4%	0,2%	-
Javne investicije (Transakcije u nefinansijskim sredstvima)	1,5%	1,1%	1,1%	1,2%	1,6%	-
Suficit/Deficit (Neto pozajmljivanje(+)/zaduživanje(-))	-1,9%	-2,0%	-0,5%	-0,8%	-1,4%	-
Vanjski javni dug	15,8%	19,8%	23,8%	24,5%	26,1%	-
Novac i krediti** (u % BDP-a)						
Novac u širem smislu (M2)	46,4%	48,2%	51,6%	52,9%	54,3%	53,8%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	50,9%	49,6%	50,6%	51,1%	52,2%	51,8%
Platni bilans**						
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-3.510,0	-1.589,3	-1.528,9	-2.533,3	-2.489,5	-
U % BDP-a	-13,1%	-6,0%	-5,8%	-9,3%	-9,1%*	-
Trgovinski bilans**						
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	6.557,3	6.006,5	7.237,6	8.040,3	7.942,7	8.562
(stopa rasta u %)	13,0%	-8,4%	20,5%	11,1%	-1,2%	7,8%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	14.837,2	11.891,9	12.708,4	14.290,9	14.263,1	14.164
(stopa rasta u %)	19,0%	-19,9%	6,9%	12,5%	-0,2%	-0,7%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-30,9%	-22,3%	-20,7%	-22,9%	-23,0%*	-19,7%
Bruto devizne rezerve**						
U milionima KM	6.295,7	6.212,1	6.457,7	6.423,6	6.508,6	-
U mjesecima uvoza roba i usluga	5,1	6,3	6,1	5,4	5,5	-
Servisiranje vanjskog javnog duga**						
U milionima KM	254,08	251,65	307,0	349,3	419,5	-
U % izvoza roba i usluga	3,9%	4,2%	4,2%	4,3%	5,3%	-

Napomena: Navedena vrijednost izvoza i uvoza roba za 2012 godinu se razlikuje od vrijednosti procjenjene prilikom posljednjih projekcija DEP-a urađenih u septembru. tim u vezi, prezentirana projicirana vrijednost za 2013 je dobivena na bazi projicirane stope rasta i revidiranih podataka platnog bilansa CBBiH.

* Izvor: Procjena DEP-a

** Izvor: Centralna banka BiH za prihode, troškove i neto kreditiranje, kao platni bilans; Ministarstvo finansija i trezora BiH za vanjski javni dug i njegovo servisiranje; UIO BiH-Odjeljenje za makroekonomsku analizu.

(p) Projekcije DEP-a

(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektoria osim sektora vlade i javnih kompanija.

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BiH u periodu januar-juni 2013.

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Realni sektor						
Industrijska proizvodnja BiH - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	9,4%	-3,9%	3,2%	5,4%	-4,2%	7,0%
Prerađivačka industrija BiH - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	-1,2%	-9,1%	4,0%	4,9%	-4,0%	10,4%
Broj nezaposlenih lica u BiH - prosjek (u hiljadama)	504	492	516	528	541	551
Prosječne plate u BiH - prosjek (u KM)	720	790	794	813	825	824
CPI (indeks potrošačkih cijena)	7,4%	0,3%	2,1%	3,6%	2,2%	0,6%
Javne finansije						
Rast neto prihoda od indirektnih poreza (g/g)	11,2%	-13,2%	8,8%	5,8%	-1,3%	0,3%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga	-2,5%	9,7%	39,3%	3,7%	12,6%	4,5%
Novac i krediti						
Novac u širem smislu (M2)	14,3%	-3,2%	8,4%	5,2%	5,2%	5,1%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽²⁾	31,8%	4,0%	-1,7%	4,9%	2,9%	1,9%
Platni bilans						
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-1.644,8	-790,8	-487,9	-1.037,0	-1.202,6	-750,0
Porast deficita tekućeg računa (u %)	111,0%	-51,9%	-38,3%	112,5%	16,0%	-37,6%
Bilans roba i usluga						
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	3.139,2	2.760,7	3.342,8	3.827,6	3.785,2	4.063,2
(stopa rasta u %)	15,0%	-12,1%	21,1%	14,5%	-1,1%	7,3%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	7.052,0	5.685,8	5.689,9	6.641,4	6.738,9	6.616,9
(stopa rasta u %)	25,0%	-19,4%	0,1%	16,7%	1,5%	-1,8%
Bruto devizne rezerve						
Bruto devizne rezerve - rast u %	10,7%	-12,9%	4,7%	2,3%	-3,4%	9,8%
U mjesecima uvoza roba i usluga	4,7	5,5	6,5	5,6	5,4	5,6

(1) Pokazatelji rasta industrijske proizvodnje za period 2008-2013 su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

(2) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektoria osim sektora vlade i javnih kompanija.

I REALNI SEKTOR

Ekonomski rast u prvom polugodištu 2013. godine

Nekoliko faktora, ali i kontradiktornih indikatora je obilježilo analizu bh. ekonomskog rasta u prvom polugodištu. Nakon recesije u prethodnoj godini, BiH po svemu sudeći bilježi blag ekonomski rast u prvom polugodištu 2013. godine. Rast je prije svega bio nošen naglim rastom izvoza i industrije i to uprkos recesijama i stagnaciji glavnih bh. izvoznih tržišta. Električna energija je ovdje imala posebno važnu ulogu prije svega zbog obilnih padavina koje su dovele do naglog rasta proizvodnje u hidroelektranama i rasta izvoznih viškova. U isto vrijeme, domaća tražnja takođe skromno raste i to uprkos smanjenju raspoloživog dohotka građana, te skromnom doprinosu javne potrošnje. Ovdje su važan doprinos dale javne investicije u FBiH, prije svega kroz velike infrastrukturne projekte finansirane povoljnim inostranim zaduživanjem. Skroman rast domaće tražnje je bio praćen znatno snažnijim realnim rastom robnog uvoza sa stopom približno na nivou rasta izvoza. To je rezultiralo realnim povećanjem vanjskotrgovinskog deficita roba što je potpuno u suprotnosti sa nominalnim padom deficita u prvom polugodištu od 12%.

Ipak, treba naglasiti da se visoke stope realnog rasta izvoza i uvoza od približno 15% u prvih šest mjeseci čine previsokim obzirom na kretanja izvozne, ali i domaće tražnje. Ove procjene su zasnovane na zvaničnim indeksima jediničnih cijena¹ koji se čine pomalo precijenjenim u poređenju se svjetskim cijenama. Pošto su upravo indeksi jediničnih vrijednosti korišteni kao deflatori za izračun realnog rasta uvoza i izvoza, njihova eventualna precijenjenost bi dovela do previsoke procjene realnog rasta ne samo vanjske trgovine nego i domaće tražnje.

Uprkos odsustvu rasta glavnih izvoznih tržišta u prvom polugodištu, robni izvoz bilježi snažan realni rast veći od 15% (g/g). Skok viškova u proizvodnji električne energije namjenjenih izvozu je bio jedan od glavnih faktora ovog rasta. Naime, vrijednost izvoza električne energije u prvom polugodištu je skoro trostruko porasla u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo je prije svega bilo posljedica naglog porasta proizvodnje u hidroelektranama usljed izuzetno povoljne hidrološke situacije. Bez toga bi nominalni rast robnog izvoza umjesto aktuelnih 8,7% u prvom polugodištu iznosio svega 3,7% (g/g). Ipak, nagli pad izvoznih cijena od približno 11% u prvom polugodištu ukazuje da bi realni rast ostatka izvoza (bez električne energije) mogao biti znatno veći sa stopom od približno 14% (g/g). Ovo je u najvećoj mjeri rezultat realnog rasta izvoza baznih metala, drveta, gume i plastike, dijelova opreme, dijelova za motorna vozila, prehrambenih proizvoda, kože i farmaceutskih proizvoda. Ipak, čini se da je ovo prilično visok rast imajući u vidu uglavnom negativan i stagnantan ekonomski rast većine bh. izvoznih tržišta. Time se zapravo dovodi u pitanje intenzitet pada izvoznih cijena na koji ukazuju indeksi jedinične vrijednosti.

Prema ovim indeksima, nagli pad izvoznih cijena je bio rezultat uglavnom dvocifrenog pada jediničnih vrijednosti izvoza koksa i rafiniranih naftnih proizvoda, baznih metala, mašina i uređaja, te prehrambenih proizvoda. Iako je ovo generalno u skladu sa međunarodnim kretanjima, intenzitet pada je ipak možda malo iznad tih trendova, te buduće revizije aktualne statistike ne bi bile iznenađujuće. U svakom slučaju, ukoliko su izvozni deflatori barem približno tačni, ovo bi, uz pretpostavku nepromjenjenih cijena električne energije, značilo da je ukupan realni rast robnog izvoza bio iznad 15%.

Uprkos prilično evidentnom smanjenju raspoloživog dohotka građana, te sve slabijoj sklonosti građana na potrošnju, čini se da privatna potrošnja ipak bilježi neznatan realni rast. Pad raspoloživog dohotka je prije svega bio rezultat smanjenja naknada za rad kao njegove najveće kategorije. Realni

---

¹ Izvor: Agencija za statistiku BiH;

pad isplaćenih naknada za rad od približno 1% u prvom polugodištu je bio posljedica smanjenja broja zaposlenih (od 0,3% g/g) praćenog smanjenjem realne plate (od 0,7% g/g). U isto vrijeme, slabe ekonomske prilike u okruženju su dovele do realnog smanjenja (od preko 4% g/g) inostranih novčanih priliva građana koji predstavljaju drugu najveću komponentu raspoloživog dohotka. Privatna potrošnja takođe nije našla finansijsku podršku ni u bankarskim kreditima stanovništvu koji bilježe tek neznatan rast u prvom polugodištu. S druge strane, uprkos smanjenju realne penzije od približno 1%, povećanje broja penzionera je ipak dovelo do realnog povećanja isplaćenih penzija u prvom polugodištu.

Pored svega toga, pad zaposlenosti i raspoloživog dohotka je ugrozio i sklonost građana ka potrošnji koja je znatno niža u odnosu na pretkrizni period. Depoziti stanovništva su za oko 13% veći od zajmova što indirektno ukazuje da se građani sve teže upuštaju u potrošnju vlastitog raspoloživog dohotka. Drugim riječima, može se reći da stanovništvo svoju štednju trenutno posuđuje drugim sektorima u ekonomiji, prije svega sektoru vlade. Depoziti stanovništva su u konstantnom porastu uprkos višegodišnjem smanjenju raspoloživog dohotka građana. Zapravo, pad raspoloživog dohotka, realnih plata i zaposlenosti su znatno više oslabili kredite stanovništva i to prije svega kroz njihovu slabu kreditnu sposobnost, ali vjerovatno i njihovu obeshrabenost za daljnim posuđivanjem. Time je skoro potpuno zaustavljen rast kredita stanovništva koji je već nekoliko godina konstantno niži od rasta depozita. Tako je sektor domaćinstava za kratko vrijeme od neto dužnika iz pretkriznog perioda prerastao u neto povjerioca u bankarskom sistemu. "Višak" depozita (od 13%) u odnosu na kredite se trenutno nalazi na vrhuncu od 2010. godine što ni u kom slučaju nije pozitivno za rast privatne potrošnje. Ipak, uprkos svemu, podaci o rastu uvoza i (domaćoj) proizvodnji dobara široke potrošnje indirektno ukazuju na povećanje privatne potrošnje u prvom polugodištu. Prije svega je došlo do povećanja potrošnje netrajnih potrošačkih dobara, dok su trajna dobra bila u padu. Na to prije svega ukazuje prilično snažan rast proizvodnje (12,3% g/g) i uvoza (4,4% g/g) netrajnih dobara široke potrošnje, dok trajna dobra bilježe neznatan pad.

Rast građevinskih radova od skoro 7% i skroman realni rast uvoza opreme (od 6,6% u K1) ukazuju na skroman porast investicija u prvom polugodištu. Čini se da je inostrano zaduživanje sektora vlade za finansiranje javnih investicija odigralo ključnu ulogu u jačanju građevinarstva. Pored toga porast DSU od 68% (g/g) u prvom polugodištu je takođe donekle podstakao privatne investicije. S druge strane, stagnacija stanja kredita nefinansijskim preduzećima i blago smanjenje stanja stambenih kredita građana nisu pomogli jačanje investicija. Važno je naglasiti je povećanje investicija u prvom tromjesečju, obzirom na relativno nisku stopu, ali i nizak udio u BDP-u, još uvijek prilično skromno, te nije značajno pojačalo ekonomski rast zemlje.

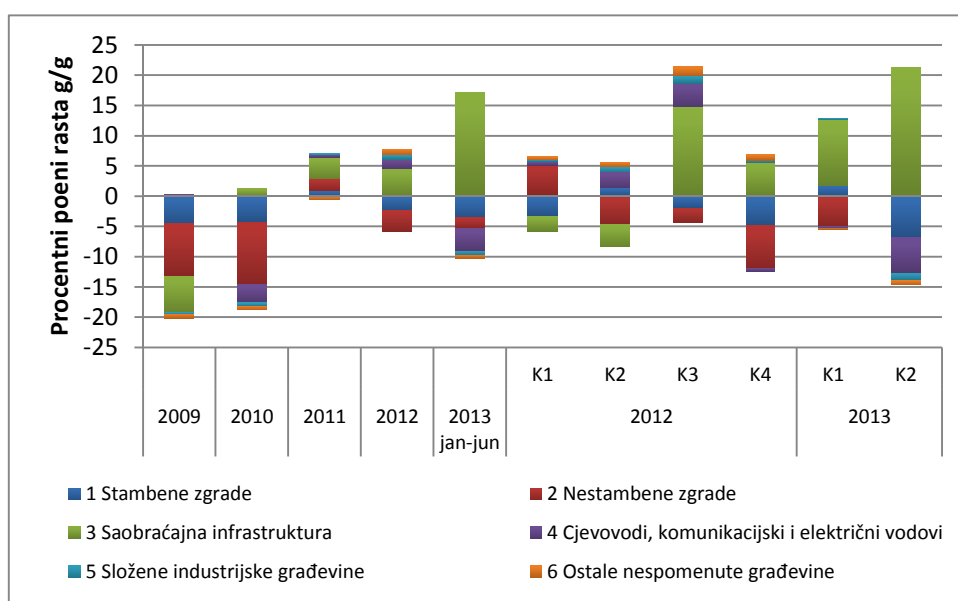
Uprkos tek skromnom povećanju domaće tražnje, uvoz bilježi snažan realni rast u prvom polugodištu. Naime, iako robni uvoz bilježi nominalni pad od 1,3% u prvom polugodištu, pad uvoznih cijena od 13,4% ukazuje na mogući realni rast od približno 15% (g/g). Snažan realni uvoz energetskih dobara poput sirove nafte, koksa i uglja su činili preko polovice rasta robnog uvoza. Pored toga, važnu ulogu u realnom povećanju uvoza je takođe imao značajan uvoz (rast skoro 17% u K1) prehrambenih i farmaceutskih proizvoda namijenjenih širokoj potrošnji, te realni rast uvoza roba za potrebe izvoza (od 21,4% u K1). Ipak, slično kao i kod izvoza, nagli pad uvoznih cijena, pa prema tome i realni rast robnog uvoza bi takođe mogao biti donekle precijenjen. Naime, na pad uvoznih cijena i ovdje ukazuje kretanje zvaničnog indeksa jedinične vrijednosti robnog uvoza. Iako je (kao i kod izvoza) ovo u skladu sa smjerom kretanja svjetskih cijena energenata, hrane i metala, negativan rast ovih kategorija u sklopu BiH indeksa je znatno izraženiji. S toga se postavlja pitanje precijenjenosti realnog rasta robnog uvoza. U svakom slučaju, ukoliko se pomenuti pad uvoznih i izvoznih cijena pokaže približno tačnim, realni rast uvoza i izvoza bi trebali biti približno jednaki što bi značilo realno povećanje vanjskotrgovinskog deficita. Ovo je potpuno suprotno u odnosu na zvanični

nominalni pad deficita, te bi u tom slučaju vanjska trgovina imala negativan uticaj na ukupan ekonomski rast zemlje.

Građevinarstvo u BiH

Građevinski radovi u BiH bilježe rast vrijednosti od 6,9% u prvom polugodištu 2013 godine. Ovo je u potpunosti zasluga javnih investicija u cestovnu infrastrukturu koja bilježi snažan rast izgradnje od 41% (g/g). S druge strane, privatne investicije očito bilježe značajan pad što odražava docifreni pad skoro svih preostalih kategorija građevinskih radova. Situacija se bitno razlikovala između dva entiteta. S jedne strane, u FBiH je zabilježen solidan polugodišnji rast od 13,2% (g/g) dok je u RS došlo do blagog pada od 3,4% (g/g). Ipak, treba istaći da je situacija u RS znatno popravljena u drugom tromjesečju kada je nakon snažnog godišnjeg pada od skoro 16% u prvom kvartalu ostvaren rast od 4% i to zahvaljujući snažnom rastu izgradnje saobraćajne infrastrukture (16,9%). S druge strane, nagli pad stambene izgradnje u FBiH od skoro 50% (g/g) je više nego prepolovio rast u drugom u odnosu na prvi kvartal. Sve pomenuto jasno ukazuje da su pad raspoloživog dohotka građana, te nizak rast kredita bili glavni uzroci naglog pada stambene i dijelom nestambene izgradnje. Pored toga, sve teže posuđivanje privatnih preduzeća je dodatno podstakao negativan rast nestambenih zgrada. S druge strane, nagli rast javnih investicija je u velikoj mjeri bio finansiran povoljnim vanjskim zaduživanjem sektora vlade kod međunarodnih institucionalnih kreditora zahvaljujući kome građevinarstvo bilježi pozitivan rast u 2013. godini.

Grafikon 1: Struktura rasta vrijednosti građevinskih radova u BiH

Izvori: Procjena DEP-a na bazi podataka entitetskih statistika

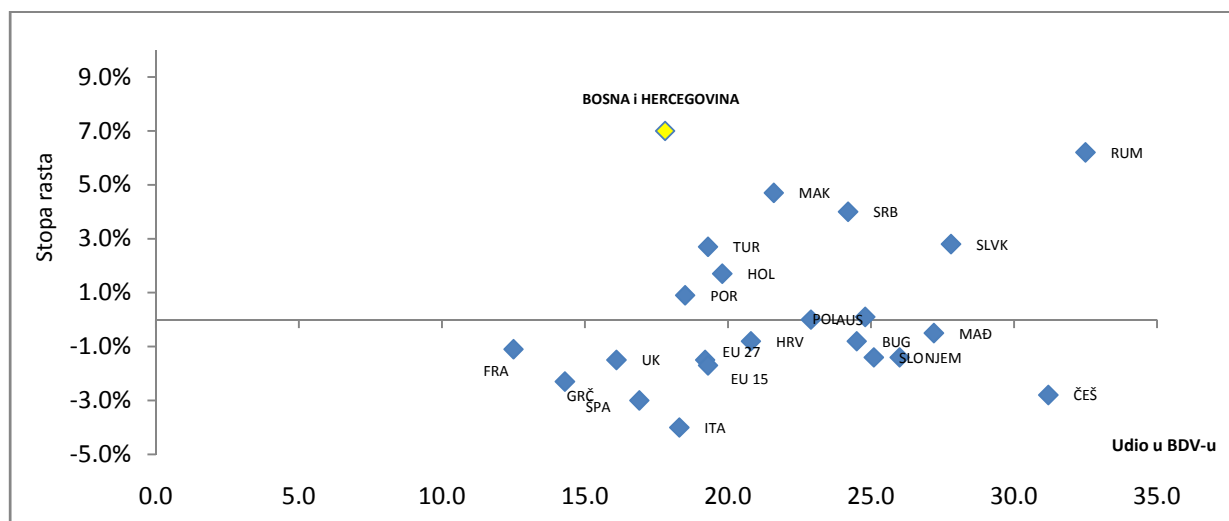
Industrijska proizvodnja u BiH

- Solidan rast fizičkog obima industrijske proizvodnje.
- Veći dio prerađivačke industrije zabilježio povećanje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu.
- Poboljšanje u sektoru za proizvodnju električne energije bilo je ključno za rast ukupne industrijske proizvodnje u BiH.

Nakon 2012. godine koju je obilježila ekonomska kriza i pad privredne aktivnosti u Bosni i Hercegovini, kratkoročni pokazatelji za prvo polugodište 2013. godine bili su nešto povoljniji. Posebno se istakla industrijska proizvodnja koja je prema preliminarinim podacima BHAS-a za period januar-juni 2013. godine zabilježila kalendarski prilagođen rast fizičkog obima proizvodnje od 7% u odnosu na isti period prethodne godine.² Ovaj umjereni rast ostvaren je uglavnom zahvaljujući niskoj osnovici iz prethodne godine, te izrazito povoljnim vremenskim prilikama i blagom povećanju izvozne tražnje u prvoj polovini tekuće godine. Najjačani doprinos ukupnom rastu industrijske proizvodnje ostvaren je u prerađivačkoj industriji i sektoru za proizvodnju električne energije koji su u odnosu na prvo polugodište prethodne godine ostvarili povećanje proizvodnje od oko 10%.

S druge strane, sektor rudarstva tokom cijele godine bilježi nešto niži nivo proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu i u periodu januar-juni 2013. godine zabilježio je pad proizvodnje od oko 8%. Međutim, iako je BiH u navedenom periodu ostvarila solidan rast industrijske proizvodnje potrebno je istaći da je rast uglavnom bio rezultat pozitivnih dešavanja u prvom kvartalu 2013. godine. Naime, u posljednjih nekoliko mjeseci (maj, juni) evidentno je da industrijska proizvodnja u BiH lagano gubi momentum sa početka godine. Tako je prema podacima BHAS-a za juni ukupna desezonirana industrijska proizvodnja u BiH u odnosu na maj 2013. godine zabilježila smanjenje proizvodnje od 1,9%.

Grafikon 2: Udio u dodanoj vrijednosti i stope rasta industrijske proizvodnje P1-2013/P1-2012

Izvor: Eurostat i Nacionalni statistički zavodi

Posmatrano po klasifikaciji glavnih industrijskih grupa proizvoda tokom prvog polugodišta 2013. godine BiH je zabilježila rast proizvodnje u svim kategorijama izuzev u proizvodnji trajnih proizvoda za široku potrošnju gdje je zabilježeno polugodišnje smanjenje proizvodnje od 2,4%.³ U poređenju sa prethodnom godinom najviša stopa rasta zabilježena je u kategoriji kapitalnih proizvoda i iznosila je 26% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane najznačajniji doprinos rastu industrijske proizvodnje u BiH ostvaren je u kategoriji intermedijarnih proizvoda i energije koji čine 2/3 ukupne industrijske proizvodnje i ostvarile su polugodišnji rast proizvodnje od 1,8% odnosno 3,8% u odnosu na prethodnu godinu. U kategoriji netrajnih proizvoda za široku potrošnju ostvaren je polugodišnji rast proizvodnje od 12,3%.

² Agencija za Statistiku BiH, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2013. godine“, Sarajevo, 25.07.2013.godine.

³ **intermedijarni proizvodi**-(željezo, čelik, aluminij, rude metala i kamena, drvo, rezana građa, cement), **netrajni proizvodi za široku potrošnju**-(hrana i piće, duhan, odjeća, obuća, lijekovi), **energija**-(ugalj, koks, derivati nafte i električna energije), **kapitalni proizvodi**-(metalne konstrukcije, mašine i aparati, pumpe, kompresori, motorna vozila i rezervni dijelovi za automobile), **trajni proizvodi za široku potrošnju**-(namještaj, mašine, električni aparati i autodijelovi).

Rudarstvo u BiH

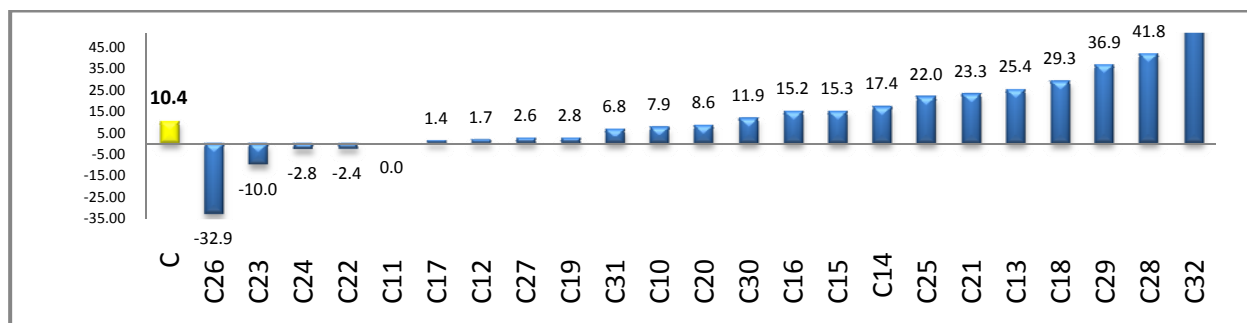
Sektor rudarstva u BiH koji ima veoma važnu ulogu u ukupnoj industrijskoj proizvodnji tokom prvog polugodišta 2013. ostvario je skromne poslovne rezultate. Tako je proizvodnja u ovom sektoru u periodu januar-juni 2013. godine smanjena za oko 8 % u odnosu na isti period prethodne godine. Najveći negativni doprinos zabilježen je u rudnicima mrkog uglja i lignita koji su usljed niske pogonske spremnosti u termoelektranama zabilježili polugodišnje smanjenje proizvodnje od oko 10%. S druge strane blago poboljšanje proizvodnje željeza i čelika pozitivno se odrazilo na proizvodnju u rudnicima metala koji su zabilježili polugodišnji rast proizvodnje od oko 7,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

Prerađivačka industrija u BiH

Prerađivačka industrija u BiH prilično je izvezno orjentisana i u proteklom periodu u velikoj mjeri je zavisla od kretanja na tržištima glavnih trgovinskih partnera. Tokom prvog polugodišta 2013. godine prerađivačka industrija nošena rastom izvoza ostvarila je povećanje proizvodnje od 10,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj pokazatelj znatno više dobiva na značaju ako se ima u vidu činjenica da većina zemalja EU bilježi smanjenje proizvodnje u prerađivačkoj industriji (na nivou EU 27 pad je iznosio 1,6%).

Ako se bh. prerađivačka industrija posmatra po granama evidentno je da je većina dominantnih industrijskih grana (metalna, drvna, hemijska industrija) tokom prvog polugodišta ostvarila rast proizvodnje u odnosu na isti period prethodne godine.⁴ S druge strane ako se u obzir uzme učešće u ukupnoj industrijskoj proizvodnji u BiH u navedenom periodu pojedinačno najviše je podbacila proizvodnja građevinskog materijala gdje je registrirano smanjenje proizvodnje od skoro 10% u odnosu na isti period prethodne godine. Polugodišnje stope rasta u prerađivačkoj industriji prikazane su na grafikonu ispod:

Grafikon 3: Stope rasta u prerađivačkoj industriji po granama P1-2013/P1-2012

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Energetski sektor u BiH

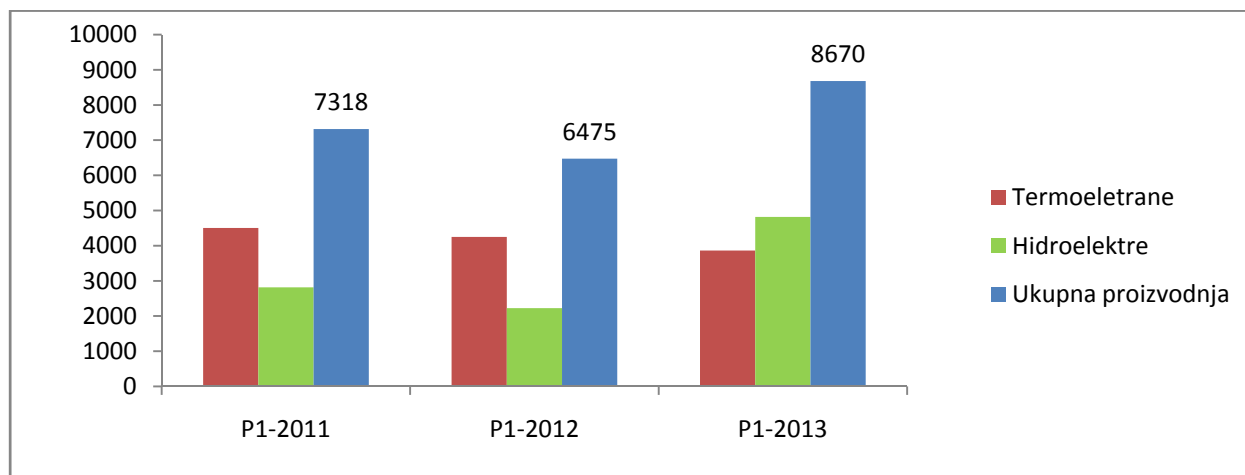
Za razliku od prethodne godine, sektor za proizvodnju električne energije tokom prvog polugodišta 2013. godine pružio je ohrabrujuće poslovne rezultate i dao pozitivan doprinos ukupnoj industrijskoj proizvodnji u BiH. Tako je prema posljednjim dostupnim podacima NOSBiH-a ukupna proizvodnja električne energije u BiH tokom prvog polugodišta 2013. godine iznosila 8 670 GWH što predstavlja

⁴ Industrijske grane su grupisane na način da **metalna industrija** uključuje (proizvodnja baznih metala, proizvodi od metala, proizvodnja mašina i uređaja i proizvodnja rezervnih dijelova za automobile), **drvna industrija** (prerada drveta i proizvoda od drveta, proizvodnja namještaja, proizvodnja celuloze i papira), **hemijska industrija** (proizvodnja hemijskih i farmaceutskih proizvoda), **prehrambena industrija** (proizvodnja hrane, pića i duhana).

povećanje od preko 30% u odnosu na isti period prethodne godine. Povoljne vremenske prilike te veoma dobra hidrološka situacija tokom prvog polugodišta 2013. godine rezultirali su rekordnim rastom proizvodnje u hidroelektranama što je bio i ključni razlog ukupnog povećanja proizvodnje električne energije u BiH.⁵ Tako je ukupna proizvodnja električne energije u hidroelektranama u prvom polugodištu udvostručena u odnosu na isti period prethodne godine.⁶ S druge strane remontni radovi na termoelektranskim postrojenjima negativno su utjecali na pogonsku spremnost termoelektrana što je rezultiralo polugodišnjim padom proizvodnje od 9%. Ovo smanjenje proizvodnje električne energije u termoelektranama negativno se odrazilo i na poslovanje rudnika uglja u BiH koji su u periodu januar-juni 2013. godine zabilježili pad proizvodnje u odnosu na isti period prethodne godine. Povećanje ukupne proizvodnje u sektoru za proizvodnju električne energije rezultirao polugodišnjim rastom izvoza u ovom sektoru od oko 60% što je poboljšalo sliku ukupnog bh. izvoza tokom prvog polugodišta 2013. godine.

S druge strane bh. uvoz električne energije u navedenom periodu je smanjen za preko 40%. Što se tiče potrošnje električne energije u BiH, prema podacima NOSBiH-a ukupna potrošnja električne energije tokom prvog polugodišta 2013. godine smanjena je za oko 3% u odnosu na isti period prethodne godine.⁷

Grafikon 4: Proizvodnja električne energije u BiH u GWH

Izvor: NOSBiH-Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini

Tržište rada u BiH

- **Otežan oporavak tržišta rada u BiH. Usporen rast broja nezaposlenih u BiH u P1 2013. godine uz smanjenje broja zaposlenih lica.**
- **Kupovna moć bh. stanovništva smanjena. Prosječne neto plate i penzije niže u odnosu na 2012. godinu.**

Usporen i nezadovoljavajući oporavak svjetske ekonomije tokom 2012. i 2013. godine nije bio dovoljan za poboljšanje aktivnosti na tržištu rada. Većina zemalja Evropske Unije je u 2013. godini

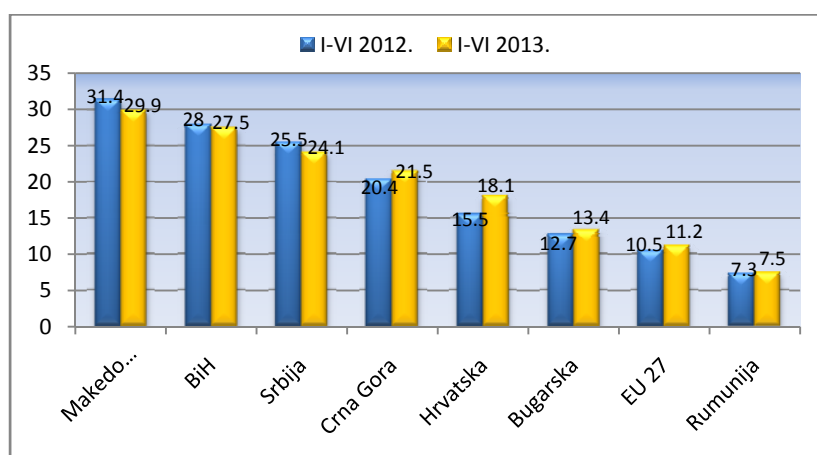
⁵ Posmatra li se struktura ukupne proizvodnje električne energije u BiH za prvo polugodište 2013. godinu hidroelektrane su učestvovala sa 55%, dok je učešće termoelektrana 45% ukupne proizvodnje električne energije. Poređenja radi tokom 2012. godine u ukupnoj proizvodnji električne energije termoelektrane su učestvovala sa 66%, dok je učešće hidroelektrana iznosilo 34%.

⁶ Prema podacima NOSBiH- proizvodnja električne energije u hidroelektranama za period januar- juni 2013. godine iznosila je 4810, dok je u periodu januar –juni 2012. godine iznosila 2227 GWH.

⁷ NOSBiH „Izveštaj o tokovima električne energije na prijenosnoj mreži u BiH za juni 2013 .godine“, juli 2013. godine.

ponovo registrovala povećanje broja nezaposlenih lica, a stopa nezaposlenosti u EU 27 jedna je od najvećih zabilježenih u posljednje dvije decenije. Prema anketama o radnoj snazi u BiH, Makedoniji i Srbiji su zabilježene nešto niže stope nezaposlenosti u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu. Međutim, i pored toga, pomenute zemlje daleko prednjače sa visokim stopama nezaposlenosti. Sve ostale zemlje u regionu bilježe povećanje stope nezaposlenosti. Generalno, ponuda radne snage na tržištu rada je bila daleko veća u odnosu na potražnju, što je doprinijelo uvećanju broja nezaposlenih lica.

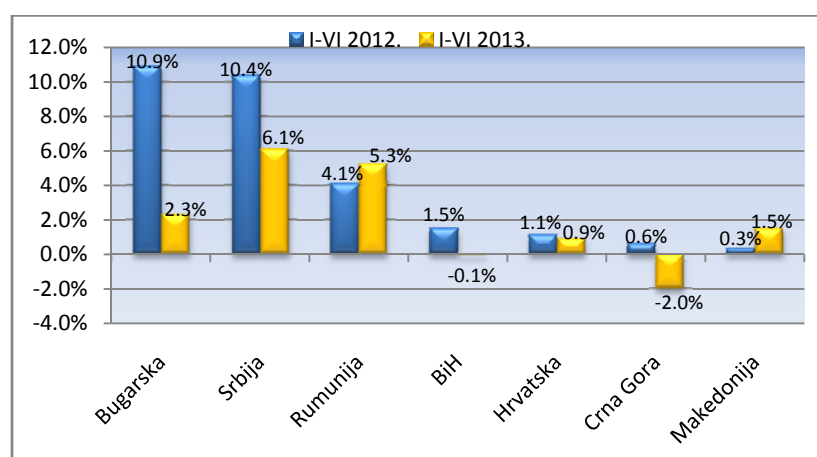
Grafikon 5: Stope nezaposlenosti⁸ prema anketi o radnoj snazi (%)

Izvor: Agencije za statistiku posmatranih zemalja, Eurostat

Loše poslovno okruženje je uticalo na obim aktivnosti preduzeća, što je sveukupno rezultiralo ograničenim rastom plata. U P1 2013. godine je zabilježen sporiji rast plata u odnosu na P1 2012. godine ne samo u BiH nego i u zemljama u regionu. Brži nominalni rast neto plate u 2013. godini je zabilježen samo u Makedoniji i Rumuniji, ali je i dalje iznos neto plata pomenutih zemalja najniži među zemljama u poređenju. Pošto je u posmatranim zemljama registrovan rast cijena, realni rast prosječnih neto plata je ipak negativan (izuzev Bugarske⁹) i ukazuje na oslabljenu kupovnu moć građana.

Grafikon 6: Nominalne stope rasta prosječnih neto plata (g/g)

Izvor: Agencije za statistiku posmatranih zemalja, DEP kalkulacije

⁸ Periodi organizovanja ankete o radnoj snazi se razlikuju. Podaci u 2013. godini za Bugarsku i EU 27 se odnose na šest mjeseci, Crnu Goru, Hrvatsku, Rumuniju i Makedoniju na prvi kvartal, a za Srbiju i BiH ankete su sprovedene u aprilu.

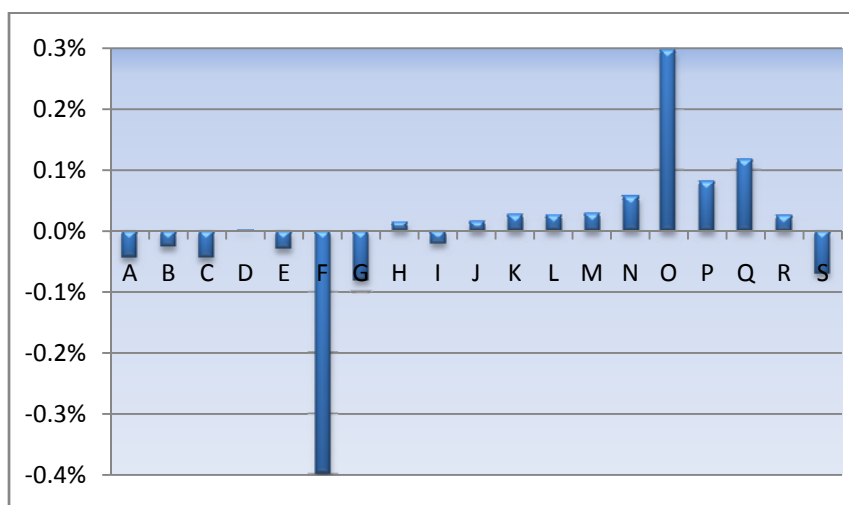
⁹ Izvor: Agencija za statistiku Rumunije, DEP kalkulacije.

Zaposlenost u BiH

Ukupan broj zaposlenih u BiH je u P1 2013. godine iznosio 685,5 hiljada lica što je za 0,3% manje u odnosu na isti period 2012. godine. Kao i prethodnih godina broj zaposlenih u javnom¹⁰ sektoru se nastavio uvećavati, dok se u privatnom sektoru broj zaposlenih smanjio. Djelatnost koja je najviše smanjila broj zaposlenih u posmatranom periodu je građevinarstvo (7,9% g/g). Pošto je obim građevinske aktivnosti u BiH skromno uvećan, moguće da je upotreba savremenih mašina uticala na dodatna otpuštanja radnika, ali i smanjenje obima poslova bh. građevinskih firmi u inostranstvu. Pored građevinarstva, najviše otpuštenih lica je u uslužnim djelatnostima. U oblasti trgovine na veliko i malo broj zaposlenih je smanjen za 0,4%, a u oblasti hotelijerstva i ugostiteljstva 0,5% g/g. Loše poslovno okruženje i kupovna moć bh. građana su doprinijeli smanjenju broja zaposlenih u pomenutim djelatnostima. U domenu industrijske proizvodnje broj zaposlenih je takođe smanjen, ali nešto manje u poređenju sa djelatnosti usluga. Sve oblasti javnog sektora bilježe povećanje broja zaposlenih (naročito javna uprava i obavezno socijalno osiguranje).

Oba entiteta su registrovala manji broj zaposlenih lica u P1 2013. godine. U FBiH prosječan broj zaposlenih lica je smanjen za 0,9% g/g i iznosi 434,2 hiljada lica, dok je u RS smanjen za 0,2%¹¹ i iznosi 237 hiljada lica. Oblasti građevinarstva i trgovine na veliko i malo te industrije su najviše doprinijele smanjenju ukupnog broja zaposlenih u FBiH i RS. U RS manje je zaposlenih lica u djelatnosti informacija i komunikacija, hotelijerstvu i ugostiteljstvu. S druge strane, u FBiH nije registrovano smanjenje broja zaposlenih u pomenutim djelatnostima, ali je broj zaposlenih smanjen u oblasti finansijskih djelatnosti i ostalih uslužnih djelatnosti.

Grafikon 7: Doprinos promjeni ukupnog broja zaposlenih u BiH po djelatnostima¹² (procentni poeni)

Izvor: BHAS, DEP kalkulacije

¹⁰ Javni sektor u analizi obuhvata djelatnosti O, P i Q, dok privatni sektor obuhvata sve ostale djelatnosti.

¹¹ Podatak za RS se odnosi na mart 2013. godine.

¹² Klasifikacija djelatnosti Nace Rev. 2: A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snadbijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snadbijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila, motocikala i predmeta za vlastitu upotrebu i domaćinstvo, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

Nezaposlenost u BiH

Prosječan broj nezaposlenih lica u BiH je u P1 2013. godine iznosio 551,3 hiljada lica što je za 2% više u odnosu na P1 2012. godine. Iako je broj nezaposlenih lica uvećan ipak je intenzitet rasta nešto sporiji, što je posljedica početka smanjenja broja nezaposlenih u RS (0,5% g/g), dok je u FBiH broj nezaposlenih i dalje u porastu (3,1%).

U FBiH broj prijavljenih na evidenciju zbog prestanka radnog odnosa i dalje prednjači u ukupnom broju novoprijavljenih (60%), a tehnološki višak i ugovor na određeno vrijeme su osnovni razlozi prestanka radnog odnosa. U RS najveće smanjenje broja nezaposlenih je registrovano među NKV, PKV i KV licima.

Administrativna stopa nezaposlenosti u BiH je uvećana i iznosi 44,6% u P1 2013. godine. Suprotno administrativnim podacima, anketa o radnoj snazi u 2013. godini pokazuje drugačije kretanje osnovnih indikatora na tržištu rada (tabela ispod). Anketna stopa nezaposlenosti u BiH iznosi 27,5% i smanjena je za 0,5 p.p. u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 1: Osnovni indikatori na tržištu rada

	Anketa o radnoj snazi 2013.		Administrativni podaci (P1 2013.)	
	Stopa rasta g/g		Stopa rasta g/g	
Ukupna radna snaga	1.133.091	0,2%	1.236.878	0,7%
Broj zaposlenih lica	821.600	1,0%	685.549	-0,3%
Broj nezaposlenih lica	311.491	-1,6%	551.329	2,0%
Stopa nezaposlenosti	27,5%		44,6%	

Izvor: BHAS, Anketa o radnoj snazi 2013, Zavodi za zapošljavanje u BiH

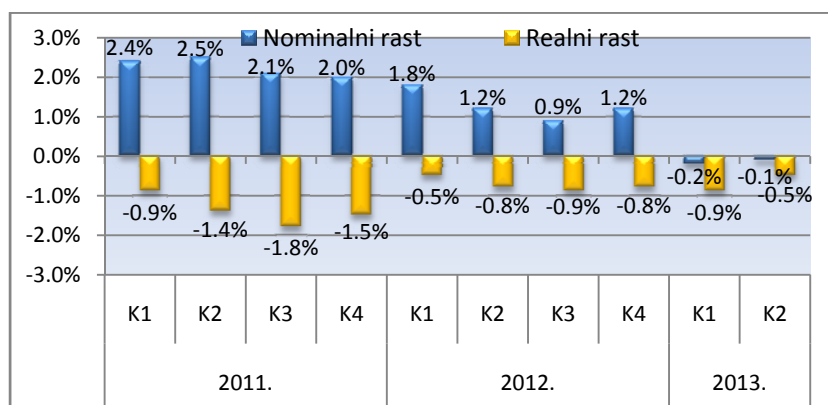
Plate u BiH

U BiH je u P1 2013. godine primjetan negativan trend kretanja neto plata. Prosječna plata u BiH je iznosila 824 KM i nominalno se nije bitnije mijenjala u odnosu na isti period 2012. godine (-0,1%), ali je u realnom smislu smanjena za 0,7%. Negativnom rastu neto plate u BiH najviše je doprinijelo smanjenje prosječne neto plate u RS, dok je u FBiH prosječna neto plata minorno uvećana.

U analizi privatnog i javnog sektora uočava se da neto plate u privatnom sektoru skromno rastu, ali da se u pojedinim djelatnostima i dalje smanjuju. Neto plate su u P1 2013. godine najviše smanjene u oblasti poslovanja nekretninama (1,9%), građevinarstvu (1,3% g/g), trgovini na veliko i malo (0,9%) te stručnim naučnim i tehničkim djelatnostima (0,7%). S druge strane, u javnom sektoru, smanjenje plata je registrovano u obrazovanju, javnoj upravi i obaveznom socijalnom osiguranju.

U FBiH prosječna neto plata u P1 2013. godine je nominalno uvećana za 0,5% (g/g) i iznosila je 831 KM. U istom periodu prosječna neto plata u RS je smanjena za 1,6 % (g/g) i iznosila je 805 KM. To je ujedno povećalo razliku između prosječnih neto plata entiteta. U okviru privatnog sektora, u oba entiteta, neto plate su niže u trgovini na veliko i malo, prevozu i skladištenju, stručnim naučnim i tehničkim djelatnostima i ostalim uslužnim djelatnostima. U RS je takođe registrovano smanjenje neto plata u građevinarstvu, poslovanju nekretninama, hotelijerstvu i ugostiteljstvu, što je uticalo na negativan rast prosječne neto plate u posmatranom entitetu. U javnom sektoru, u FBiH, plate su smanjene u obrazovanju, dok je u RS u svim oblastima javnog sektora registrovano smanjenje plata.

Grafikon 8: Nominalni i realni rast prosječne neto plate u BiH (g/g)

Izvor: BHAS, DEP kalkulacije

Penzije u BiH

Broj penzionera u BiH u P1 2013. godine se nastavio uvećavati uporedo sa smanjenjem broja zaposlenih, što se negativno odražava na nivo prikupljenih prihoda od doprinosa iz kojih se većinski finansiraju penzije. Odnos broja penzionera i zaposlenih lica u BiH je 1:1,1. Nizak priliv prihoda od doprinosa u P1 2013. godine nije ostavio mogućnost uvećanja penzija, pa se primanja penzionera nisu bitnije mijenjala. Prosječna penzija u BiH je u posmatranom polugodištu iznosila 336¹³ KM i manja je za 0,3% g/g, odnosno 0,9% uzimajući u obzir rast cijena. Minimalne¹⁴ penzije u oba entiteta su takođe ostale nepromijenjene. Prosječna penzija u FBiH iznosi 350 KM, dok je u RS 315 KM sa negativnim realnim rastom pri međugodišnjem poređenju (tabela ispod). Najveći broj bh. penzionera prima starosnu penziju (oko 50%), a potom porodičnu i invalidsku penziju.

Tabela 2: Nominalni i realni rast penzija u BiH (poređenje g/g)

	BiH	FBiH	RS
Nominalni rast			
P1 2011.	0,9%	1,2%	0,3%
P1 2012.	0,3%	1,7%	-2,2%
P1 2013.	-0,3%	-0,6%	0,4%
Realni rast			
P1 2011.	-2,7%	-2,1%	-3,6%
P1 2012.	-1,9%	-0,6%	-4,2%
P1 2013.	-0,9%	-1,0%	-0,3%

Izvor: Penzioni fondovi u BiH, DEP kalkulacije

¹³ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹⁴ U FBiH minimalna penzija iznosi 310,7 KM sa u RS 160 KM.

II JAVNE FINANSIJE

Fiskalna pozicija u prvom polugodištu 2013. godine

- **Ukupni rashodi u prvom polugodištu su najvjerovatnije bili približno jednaki prihodima sektora opšte vlade**
- **Nizak ekonomski rast je rezultirao skromnim povećanjem poreskih prihoda**
- **Stanje vanjskog duga sektora opšte vlade u posljednjih dvanaest mjeseci je sa krajem juna povećano za 4,5% (g/g)**

Prema konsolidovanom operativnom izvještaju za BiH proizvedenom od strane OMA-e, sektor opšte vlade u prvom polugodištu bilježi stagnaciju prihoda uz smanjenje tekućih rashoda od 0,9%. Prikazani suficit (od 159 miliona KM) je po svemu sudeći nerealan obzirom da značajan dio kapitalnih rashoda nije obuhvaćen. Naime, izvještaj ne uključuje javna preduzeća direkcije cesta koja imaju veoma važnu ulogu u javnim investicijama. To donekle potvrđuju i podaci o građevinarstvu gdje izgradnja cestovne infrastrukture u prvom polugodištu igra važnu ulogu. S toga se može pretpostaviti da je u prvom polugodištu ipak došlo do značajnog rasta javnih investicija, a ne pada od skoro 30% na koji ukazuju nepotpuni podaci operativnog bilansa. Drugim riječima, uzimajući u obzir nepotpunost prikazanih investicionih izdataka, ukupni rashodi u prvom polugodištu su najvjerovatnije bili približno jednaki prihodima sektora opšte vlade.

Spor ekonomski rast zemlje, snažan rast povrata od PDV-a i pad uvoznih cijena su bili glavni uzroci tek neznatnog povećanja prihoda opšte vlade u prvom polugodištu od 0,2% (g/g). Situaciju je dodatno pogoršao nagli skok servisiranja vanjskog duga koji je ograničio ekspanziju prije svega tekućih rashoda. Nizak ekonomski rast je rezultirao skromnim povećanjem poreskih prihoda (od svega 0,6%), dok su pad broja zaposlenih i smanjenje prosječne plate doveli do blagog smanjenja prihoda od socijalnih doprinosa od 0,5%.

Pad uvoznih cijena je umanjio poresku osnovicu na uvozni PDV koji bilježi smanjenje od 1,9% i to uprkos značajnom realnom porastu robnog uvoza. Ovo je najvjerovatnije znatno umanjilo poreske prihode obzirom da uvozni PDV čini više od dvije trećine ukupnih PDV prihoda. Poreski prihodi su bili dodatno oslabljeni i snažnim rastom povrata (od 15%) od indirektnih poreza koji je potpuno neutralisao rast bruto prihoda od 2,5%. Tako su neto prihodi u prvom polugodištu ostvarili tek neznatan godišnji rast od 0,3%. Pad neto prihoda je spriječen rastom prihoda uvoznih akciza na duhanske prerađevine od 15,2% koji je više nego iskompenzirao smanjenje neto prihoda od PDV-a i carina.

Konačno, nagli skok servisiranja javnog vanjskog duga od 71% (g/g) u prvom polugodištu je umanjio budžetske prilive sa JR nakon servisiranja za 5,5% (g/g). Kako bi se spriječio pad rashoda, skok u servisiranju je pokriven novim zaduživanjem koje je pored toga poslužilo i za povoljno finansiranje velikih kapitalnih projekata. Tako je uprkos intenzivnog servisiranja, stanje vanjskog duga sektora opšte vlade u posljednjih dvanaest mjeseci je sa krajem juna povećano za 313 miliona KM, tj 4,5% (g/g). S druge strane, na strani rashoda izdaci sektora vlade na naknade i bruto plate zaposlenih su smanjeni za 1,9% (g/g) u prvom polugodištu, za razliku od izdataka na materijal i usluge koji bilježe rast od 2,6% (g/g), te socijalnih davanja sa skromnim rastom od 0,9%.

Sve ovo ukazuje na prilično restriktivnu politiku rashoda koja se na nivou BiH uglavnom usklađuje sa rastom prihoda.

Tabela 3: Prikupljanje i raspodjela indirektnih poreza u P1 2013. godini

	miliona KM	rast (g/g) u %		
	2013 jan-jun	2013 K1	2013 K2	2013 jan-jun
Bruto prihodi	2.822	0,4	4,9	2,5
Povrati	485	16,0	13,8	14,9
<u>Neto prihodi</u>	<u>2.337</u>	<u>-2,6</u>	<u>3,4</u>	<u>0,3</u>
PDV	1.451	-2,0	-0,9	-1,4
Carine	98	-2,7	-9,5	-6,4
Akcize	644	-4,0	14,3	5,8
Putarine	129	-7,9	4,0	-1,5
Ostali prihodi	8	4,4	-1,4	1,3
Neusklađeni prihodi	8	-	-	21,9
Raspoloživo za raspodjelu	2.817	0,3	4,6	2,6
Minimalne rezerve	494	16,1	12,7	14,4
<u>Budžeti</u>	<u>2.323</u>	<u>-2,8</u>	<u>3,2</u>	<u>0,4</u>
Servisiranje vanjskog duga	303	76,7	68,6	71,1
FBiH	194	87,3	68,3	73,8
RS	109	60,3	69,4	66,5
BD	0	0,0	7,4	4,7
Raspoređeno nakon servisiranja duga	2.020	-7,0	-4,1	-5,5
Institucije BiH	365	5,9	0,6	3,2
FBiH	1.054	-9,9	-2,7	-6,1
RS	533	-9,5	-10,4	-10,0
BD	69	-4,4	3,6	-0,1

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

Cijene

- Skroman međugodišnji rast cijena u BiH u prvom polugodištu 2013. godine.
- Smanjenje cijena u kategorijama transporta, zdravstva, odjeće i obuće značajno doprinijeli usporenom rastu cijena u BiH.
- Svjetske cijene nafte i gasa u prvom polugodištu 2013. godine smanjene.

U BiH je u P1 2013. godine zabilježen skroman rast cijena od 0,6% g/g. Dok su cijene u kategorijama transporta, zdravstva, odjeće i obuće bile niže, skuplji proizvodi u kategorijama hrane, duvana i stanovanja ipak su uticali da u BiH bude registrovan rast cijena.

Cijene hrane na svjetskom tržištu u P1 2013. godine su uvećane za 6,9%¹⁵ g/g. Promjene u potražnji kao i zalihama hrane su najviše doprinijeli ponovnom poskupljenju hrane u svijetu.¹⁶ U BiH u kategoriji hrane i bezalkoholnih pića cijene su uvećane za 1,8% g/g u P1 2013. godine. Pošto su bezalkoholna pića pojeftinila, osnovni doprinos povećanju cijena ove kategorije je direktno kroz veće cijene hrane¹⁷.

Nastavak postepenog povećanja akciza na cigarete u P1 2013. godine je doprinjeo da kategorija alkohola i duvana ima značajan doprinos uvećanju inflacije u BiH. Cijene u pomenutoj kategoriji su bile veće za 6,4% g/g.

Međugodišnje poređenje cijena energenata na svjetskom tržištu pokazuje da su cijene nafte u P1 2013. godine smanjene za 5,1%¹⁸ g/g. Cijene gasa u istom periodu nisu bilježile značajnije oscilacije, a negativan rast cijena u P1 2013. godine je posljedica smanjenja cijena gasa polovinom 2012. godine. U istom periodu cijene komunalija u BiH (struja i gas) nisu se bitnije mijenjale. Izuzetak su cijene vode koje su uvećane na početku godine. Time je ukupni rast cijena u kategoriji stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata iznosio 1% g/g. Niže cijene nafte na svjetskom tržištu uticale su na bh. cijene goriva i maziva. Goriva i maziva u BiH su u posmatranom polugodištu jeftinija za 2,1% g/g (naročito u K2 2013. godine), a cijene u kategoriji transporta su niže za 0,7% g/g.

Pored transporta, u BiH su registrovane niže cijene u oblasti zdravstva (niže cijene medicinskih i farmaceutskih proizvoda) kao i odjeće i obuće¹⁹.

---

¹⁵ Izvor: MMF baza podataka.

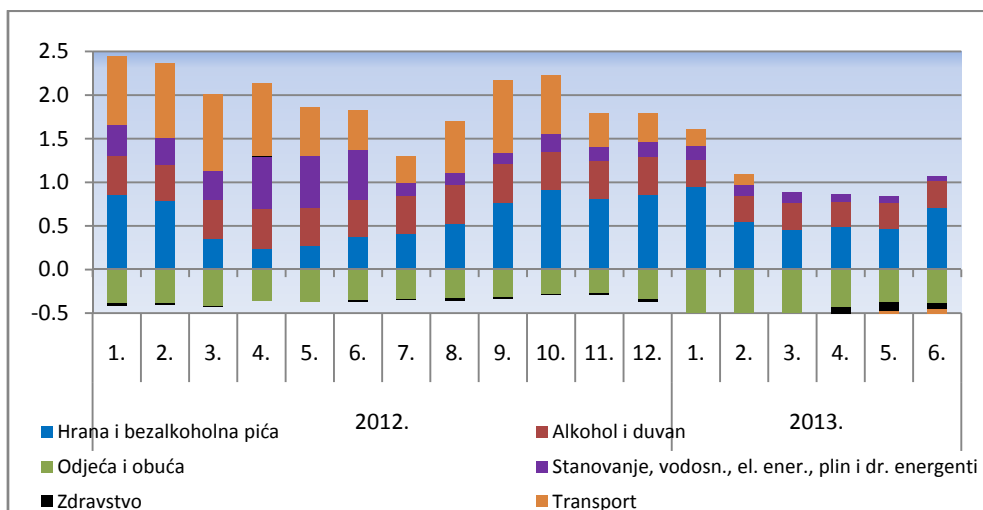
¹⁶ Izvor: Svjetska banka.

¹⁷ Cijena hrane u BiH u P1 2013. godine je veća za 2,1% u odnosu na P1 2012. godine.

¹⁸ Izvor: MMF baza podataka, UK brent.

¹⁹ Zbog promjene metodologije (u skladu sa preporukama MMF-a) direktno su korigovani podaci u kategoriji 3. „Odjeća i obuća“ te indirektno (kroz ponder) ukupan CPI indeks kada je u pitanju godišnja stopa promjene. Ove korekcije su izvršene s ciljem relnijeg prikaza promjena nivoa cijena na koje je uticala promjena metodologije. Izvor: BHAS.

Grafikon 9: Doprinos promjeni ukupnog CPI indeksa odabranih kategorija (u procentnim poenima)

Izvor: BHAS, DEP kalkulacije

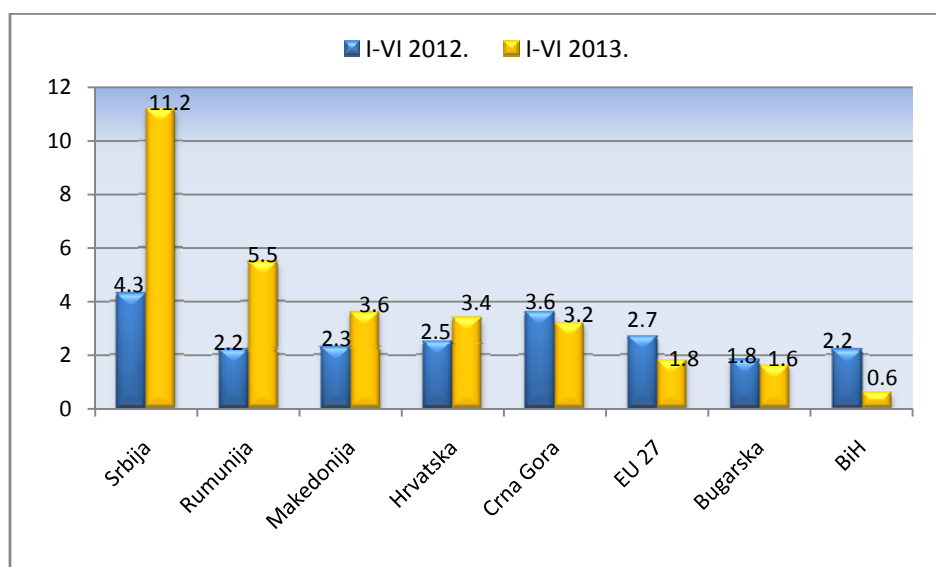
Tabela 4: Cijene hrane i energenata na svjetskom tržištu (stopa promjene g/g u %)

	I	II	III	IV	V	VI	I-VI
Indeks hrane	10,3	7,3	3,8	2,7	8,3	9,4	6,9
Gas (Ruski gas)	-7,6	-7,0	-9,2	-7,4	-9,2	-9,9	-8,4
Nafta, UK Brent	1,7	-2,7	-12,6	-14,7	-6,8	7,9	-5,1

Izvor: MMF baza podataka

Poređenjem inflacije u BiH sa zemljama u regionu i EU 27 primjećuje se da je u BiH registrovan najniži rast cijena. Dok je u Crnoj Gori, Bugarskoj i BiH zabilježen sporiji rast cijena u P1 2013. godine, u Srbiji, Rumuniji, Makedoniji i Hrvatskoj su cijene brže rasle u odnosu na P1 2012.²⁰ U Hrvatskoj i Srbiji cijene su značajno veće u kategorijama hrane, stanovanja, alkohola i duvana, što je sveukupno doprinijelo nešto višoj stopi inflacije. U Makedoniji brži rast cijena u 2013. godini je posljedica poskupljenja proizvoda u kategorijama hrane, odjeće, obuće, zdravstva, restorana i hotela.

Grafikon 10: Poređenje inflacije u BiH sa zemljama u regionu i EU 27

Izvor: Statistike posmatranih zemalja, Eurostat

²⁰ Izvor: Statistike posmatranih zemalja.

Razvoj monetarnog sektora u BiH

Devizne pričuve za prvo polugodište 2013. godine iznosile su 6,5 mlrd. KM što u odnosu na isto razdoblje prošle godine predstavlja povećanje od 9,8%, dok je u odnosu na kraj 2012. godine prisutno manje smanjenje od 0,7%.

Tabela 5: Struktura deviznih pričuva (u mil. KM na kraju razdoblja)

Razdoblje	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8=2...+...7
I-VI 2012.	159	1	95	2.958	0	2.675	5.887
I-VI 2013.	177	79	50	1.736	0	4.420	6.463
Učešće u deviznim pričuvama							
I-VI 2013.	2,7%	1,2%	0,8%	26,9%	0,0%	68,4%	100,0%
Stopa rast g/g							
I-VI 2013.	11,4%	15760,0%	-47,4%	-41,3%	-	65,3%	9,8%

Izvor: Centralna banka BiH

Nastavljen je trend investiranja u vrijednosne papire što je utjecalo i na rast ukupnih deviznih pričuva g/g. Investicije u vrijednosne papire u ukupnim deviznim pričuvama iznose 65,3%, odnosno 4,4 mlrd. KM. S druge strane, povećanje investicija u vrijednosne papire praćeno je smanjenjem učešća depozita kod nerezidentnih banaka u ukupnim deviznim pričuvama. Na kraju prvog polugodišta 2013. godine depoziti kod nerezidentnih banaka iznosili su 1,7 mlrd. KM, odnosno 26,9% ukupnih deviznih pričuva.

Poredeći drugi kvartal s prvim kvartalom 2013. godine devizne pričuve također bilježe rast (2,1%). U drugom kvartalu 2013. godine isplaćena je nova tranša MMF po Stand by aranžmanu, što je zajedno s pozitivnim saldov kupovine i prodaje KM u drugom kvartalu u odnosu na prvi kvartal utjecalo i na rast deviznih pričuva.

Iznos deviznih pričuva na kraju prvog polugodišta bio je dovoljan za održavanje stabilnosti monetarne politike u BiH, odnosno valutnog odbora. Pokrivenost pričuvnog novca (M0) deviznim pričuvama iznosila je 112,2%, dok je pokrivenost novčane mase iznosila 42,4%. Također, devizne pričuve bile su dovoljne za financiranje 5,9 mjeseci prosječnog uvoza roba i usluga u BiH²¹.

Novčana masa (M2) na kraju prvog polugodišta iznosila je 15,2 mlrd. KM i zabilježila je rast od 5,1% g/g zahvaljujući prvenstveno rastu kvazi novca (QM) od 6,5% g/g, a potom rastu i novca u užem smislu (M1) od 3,1% g/g. Depoziti stanovništva dali su najveći doprinos rastu M1 i QM. Potom slijede depoziti sektora nefinancijskih poduzeća i ostali.

²¹ Koeficijent pokazuje da se 5,4 mjeseci prosječnog uvoza roba i usluga može financirati deviznim pričuvama CBBiH, u slučaju financiranja deficita tekućeg računa. Prema teoriji međunarodne trgovine ukupne devizne pričuve bi trebale pokrivati najmanje 3 mjeseca prosječnog uvoza. Ukupan uvoz roba i usluga dobiven je na osnovu uvoza roba i uvoza usluga u prva tri mjeseca 2013. godine prema platnoj bilanci, kao i projekciji DEP-a za drugi kvartal 2013. godine. Izvor podataka za devizne pričuve i platnu bilancu je CB BiH.

Tabela 6: Monetarni agregati M1, QM i M2 (u mil. KM, na kraju razdoblja)

	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	M1	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	QM	M2
1	2	3	4=2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
I-VI 2012.	2356,7	3714,1	6.070,8	2424,9	1090,8	4912,8	8.428,5	14.499,3
I-VI 2013.	2441,2	3817,4	6.258,6	2.776,70	1.156,8	5.042,7	8.976,2	15.234,8
Stopa rasta g/g								
I-VI 2013.	3,6%	2,8%	3,1%	14,5%	6,1%	2,6%	6,5%	5,1%

Izvor: Centralna banka BiH

Neto domaća aktiva (NDA) na kraju prvog polugodišta iznosila je 9,96 mlrd. KM i veća je u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 2,2%, dok je neto strana aktiva iznosila 5,28 mlrd. KM, što predstavlja povećanje od 10,9% g/g. Iako NDA ima pozitivnu godišnju stopu promjene, od početka 2013. godine prisutno je usporavanje zbog usporavanja rasta potraživanja od domaćih sektora. S druge strane, NSA bilježi ubrzan rast u odnosu na početak godine zahvaljujući rastu inozemne aktive CB.

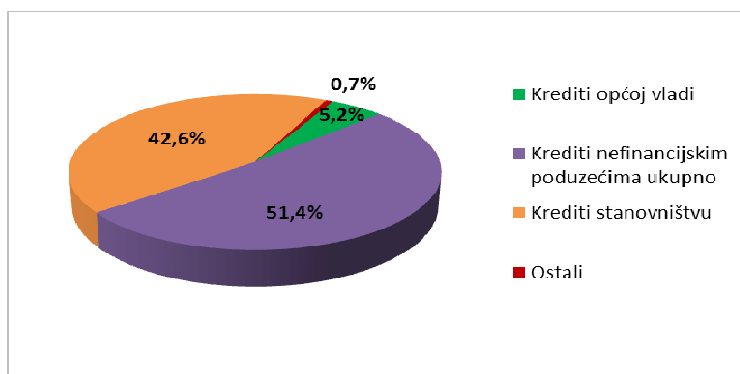
Pozitivan trend iz prvog kvartala nastavljen je i u drugom kvartalu 2013. godine, tako da je stopa rasta primarnog novca na kraju šest mjeseci iznosila 9,6% g/g, s tim da je rast ostvaren na smanjenu osnovicu. Gotovo cijelu 2012. godinu i dijelom 2011. godine primarni novac imao je negativan trend rasta g/g, zbog negativnog rasta kako obveznih pričuva, tako i viška sredstava iznad obvezne pričuve. Na kraju promatranog razdoblja M0 je iznosio 5,8 mlrd. KM. Prosječne obvezne pričuve iznosile su 1,3 mlrd. KM, dok je višak iznad obvezne pričuve iznosio 1,8 mlrd. KM.

Bankarski sektor u BiH

Bh. ekonomiju u prvom polugodištu 2013. godine karakteriziraju naznake vrlo slabog oporavka. Rast industrijske proizvodnje i izvoza na godišnjoj razini, praćeni su padom uvoza i slabim investicijama. Tržištu rada još uvijek karakteriziraju nepovoljna kretanja. Stope rasta broja nezaposlenih i pada broja zaposlenih jesu usporile uspoređujući sa stopama iz istog razdoblja prošle godine, međutim kretanje neto plaća u realnom smislu i dalje imaju jednak intenzitet kao i u istom razdoblju prošle godine.

Sukladno slaboj ekonomskoj aktivnosti i kreditiranje banaka je i dalje na slabo. Ukupni krediti na kraju prvog polugodišta 2013. godine iznosili su 16,1 mlrd. KM i veću su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 462,4 mil. KM, odnosno 2,9%. Dva najdominantnija sektora kojima su banke plasirale kredite jesu sektor nefinancijskih poduzeća i sektor stanovništva.

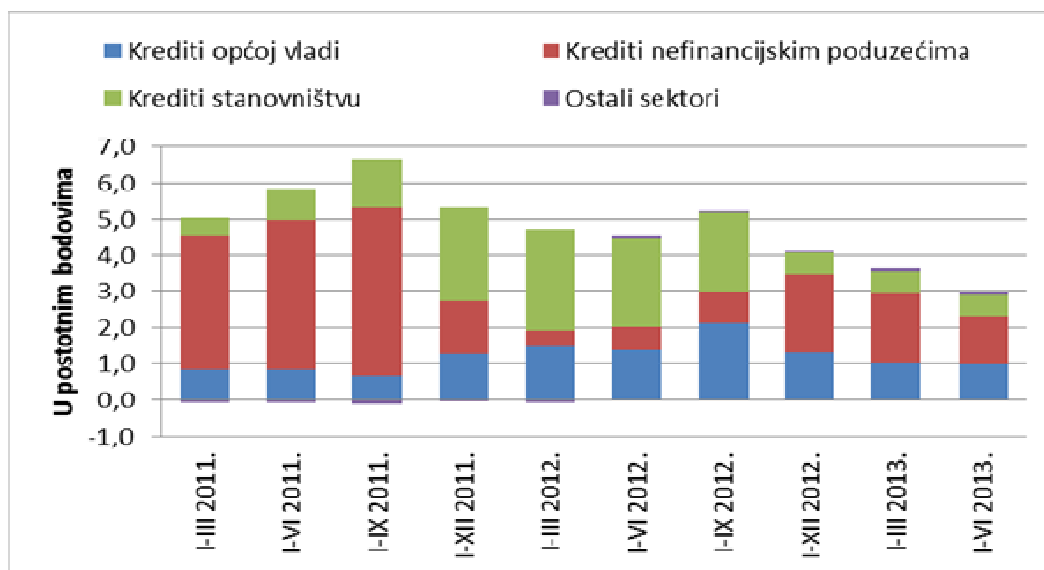
Grafikon 11: Sektorska struktura ukupnih kredita

Izvor: Centralna banka BiH

Međutim, krediti plasirani sektoru opće vlade postepeno povećavaju svoje učešće u ukupnim kreditima unazad par godina. Dok kredite privatnom sektoru karakterizira nizak godišnji rast, kredite sektoru opće vlade karakterizira visok godišnji rast, mada usporeniji u odnosu na 2012. godinu.

Grafikon 12: Doprinos rastu ukupnih kredita prema sektorskoj strukturi

Izvor: Centralna banka BiH

Kreditni nefinancijskim poduzećima²² na kraju prvog polugodišta 2013. godine iznosili su 8,3 mlrd. KM i zabilježili su stopu promjene od 2,6% g/g. Od početka godine prisutno je usporavanje rasta kredita ovom sektoru. Krediti stanovništvu u promatranom razdoblju iznosili su 6,9 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 1,3%, što je jednako stopi rasta zabilježenoj na kraju 2012. godine. U strukturi danih kredita stanovništvu dominiraju potrošački nenamjenski krediti (71,3%), potom slijede stambeni krediti (21,7%) i ostali (6,9%)²³.

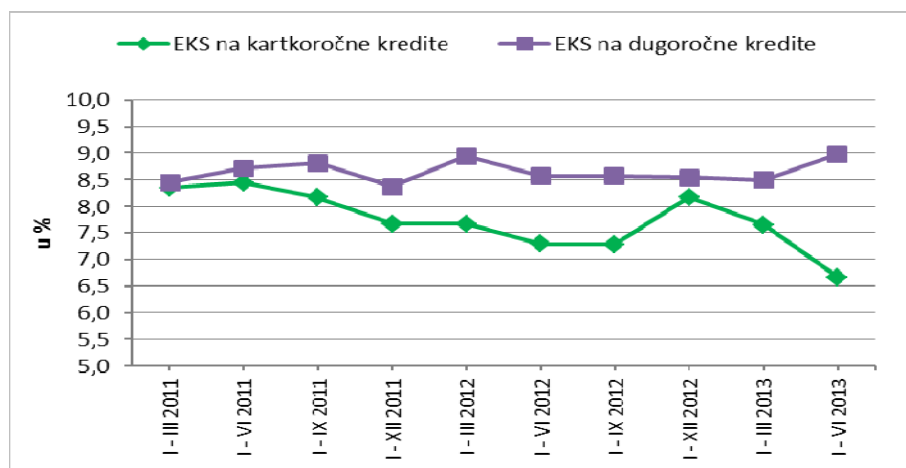
Kao što je već rečeno, krediti plasirani sektoru opće vlade bilježe visok rast od 22,5% g/g, međutim, uspoređujući taj rast s prošlom godinom, primjetno je usporavanje (20 postotnih bodova u odnosu na prvo polugodište 2012. godine). Na kraju prvog polugodišta 2013. godine ovi krediti iznosili su 847 mil. KM. Od tog iznosa na kredite dane vladama entiteta odnosilo se 49,1%, vladama općina 35,9%, vladama kantona 9,8%, a fondovima socijalne zaštite 5,2%.

Ponderirana prosječna efektivna kamatna stopa (EKS) na kratkoročne kredite u prvom polugodištu 2013. godine iznosila je 6,66% i u odnosu na isto razdoblje prošle godine manja je za 0,6 postotnih bodova, dok je u odnosu na kraj 2012. godine zabilježila smanjenje od 1,5 postotnih bodova. S druge strane, kretanje ponderirane prosječne EKS na dugoročne kredite bilo je suprotno, pa je u odnosu na isto razdoblje prošle godine zabilježeno povećanje od 0,4 postotna boda, kao i u odnosu na kraj godine. Ponderirana prosječna EKS na dugoročne kredite za prvo polugodište 2013. godine iznosila je 8,99%.

²² Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i nefinancijska privatna poduzeća.

²³ Podaci dobiveni na osnovu uzorka od 10 banaka s najvećom aktivom. Izvor: CB BiH.

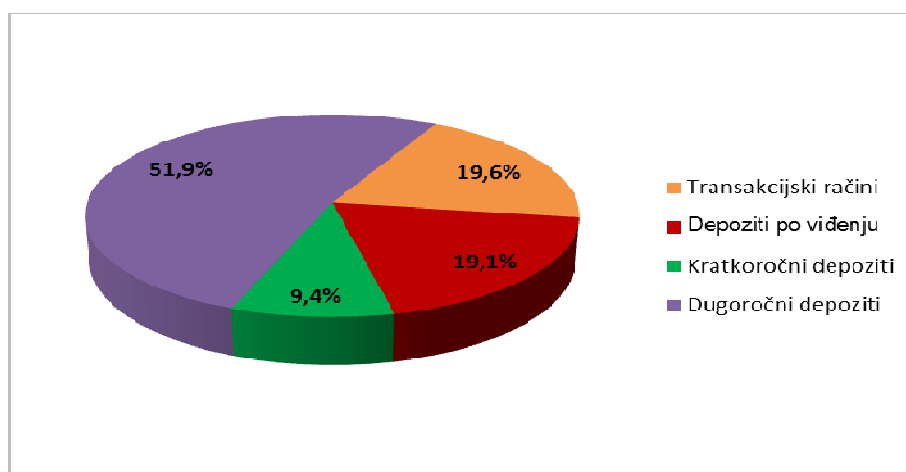
Grafikon 13: Kretanje EKS na kratkoročne i dugoročne kredite (prosjeak godine)

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Na kraju prvog polugodišta ukupni depoziti iznosili su 13,5 mlrd. KM, a od tog iznosa 58,9% odnosi se na depozite sektora stanovništva koji i generiraju rast ukupnih depozita. Sektor stanovništva već unazad nekoliko godina pokazuje veću sklonost štednji, nego potrošnji, što je dovelo do prelaska sektora stanovništva iz finansijski deficitarnog sektora u suficitarni sektor. Na kraju prvog polugodišta neto štednja ovog sektora iznosila je 1,0 mlrd. KM²⁴. Depoziti stanovništva iznosili su 7,9 mlrd. KM i na godišnjoj razini bilježe rast od 8,2%. Rast depozita stanovništva najvećim dijelom je generiran rastom dugoročnih depozita koji čine 51,9% ukupnih depozita ovog sektora.

Grafikon 14: Ročna struktura depozita stanovništva

Izvor: Centralna banka BiH

Za razliku od prošle dvije godine, depoziti sektora nefinansijskih poduzeća ostvarili su pozitivan rast koji je iznosio 1,5% g/g, naravno, ostvaren na umanjenu osnovicu. Depoziti ovog sektora na kraju prvog polugodišta 2013. godine iznosili su 3,3 mlrd. KM.

Nastavljen je negativan trend kretanja depozita opće vlade koji su na kraju promatranog razdoblja iznosili 1,1 mlrd. KM. Rast kredita plasiranih ovom sektoru i višegodišnje smanjenje depozita doveli su i do značajnog smanjenja neto štednje opće vlade. Promatrajući 5 godina unazad, odnosno od prvog polugodišta 2008. godine kada je prvi put zabilježena negativna godišnja stopa rasta depozita opće vlade, neto štednja ovog sektora se smanjila s 2,6 mlrd. KM na 279,3 mil. KM. Uzrok tome jeste način vođenja fiskalne politike, odnosno nedostatnost javnih prihoda u odnosu na rashode. Kako bi

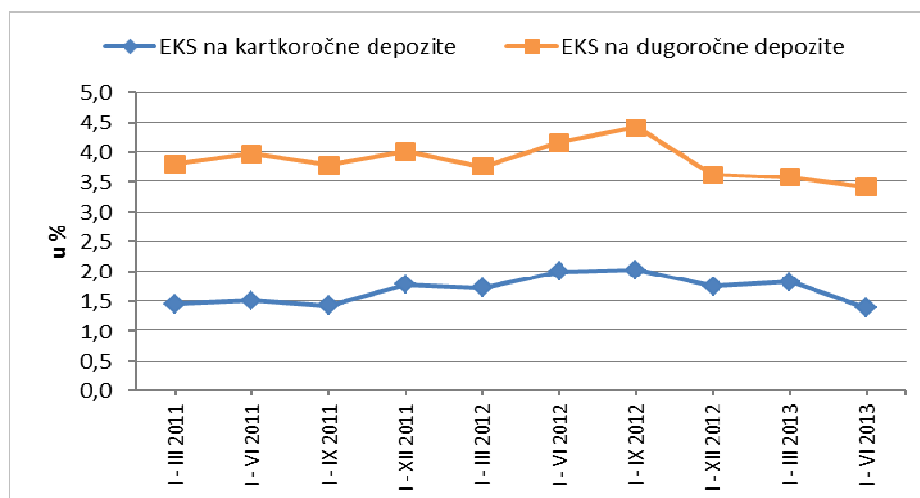
²⁴ Neto štednja je dobivena kao razlika između depozita i kredita određenog sektora.

se pokrio deficit i izmirila stara potraživanja, vlade entiteta i općina plasirale su kratkoročne i dugoročne vrijednosne papire. Po ovom osnovu, banke su od pomenutih vlada krajem prvog polugodišta potraživale 307,9 mil. KM.

Depoziti ostalih sektora (ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali) zajedno su iznosili 1,1 mlrd. KM i ostvarili su rast od 4,6% g/g.

Kamatne stope na depozite u odnosu na prošlu godinu karakterizira smanjenje. Ponderirana prosječna EKS na kratkoročne depozite iznosila je 1,39% i manja je od iste zabilježene u istom razdoblju prošle godine za 0,6 postotna boda, a u odnosu na kraj godine za 0,4 postotna boda. Ponderirana prosječna EKS na dugoročne depozite iznosila je 3,41%, a manja je u odnosu na prvo polugodište 2012. godine za 0,7 postotnih bodova, dok je smanjenje u odnosu na kraj godine nešto umjerenije i iznosi 0,2 postotna boda.

Grafikon 15: Kretanje EKS na kratkoročne i dugoročne depozite (prosjeak godine)

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Iako je kreditna aktivnost još uvijek usporena, a rast prihoda po osnovu kamata na kredite i poslove lizinga još uvijek negativan²⁵, bh. bankarski sektor na kraju prvog polugodišta 2013. godine ostvario je pozitivan finansijski rezultat od 113,2 mil. KM²⁶. Pozitivan finansijski rezultat ostvaren je zahvaljujući nešto bržem padu ukupnih rashoda u odnosu na pad ukupnih prihoda g/g. Ovaj trend prisutan je od kraja 2011. godine.

Također, pogoršanje kvalitete kreditnog portfolija, pa tako i ukupne aktive nastavljeno je i u 2013. godini, pa su tako nekvalitetni krediti (kategorije od C – E) povećali svoje učešće u ukupnim kreditima fizičkim i pravnim osobama za 1,7 postotni bod u odnosu na isto razdoblje prošle godine, odnosno činili su 14,3% ukupnih kredita fizičkim i pravnim osobama. Krediti klasificirani u kategoriju A (tzv. dobra aktiva) smanjenili su učešće za 0,4 postotna boda, i na kraju promatranog razdoblja činili su 76,4% ukupnih kredita plasiranih fizičkim i pravnim osobama²⁷.

²⁵ Prihodi po osnovu kamata na kredite i poslove lizinga na kraju prvog polugodišta 2013. godine činili su 65,2% ukupnih prihoda. Potraživanja po osnovu danih kredita čine 65,3% ukupne aktive, dok potraživanja na osnovu lizinga imaju zanemarivo učešće. Izvor: entitetske agencije za bankarstvo.

²⁶ Ukupan finansijski rezultat, ako i ostale stavke izvješća o dobitku/gubitku, su nekonsolidirani podaci dobiveni iz izvješća o dobitku/gubitku bankarskog sektora FBiH i RS. Izvor: entitetske agencije za bankarstvo.

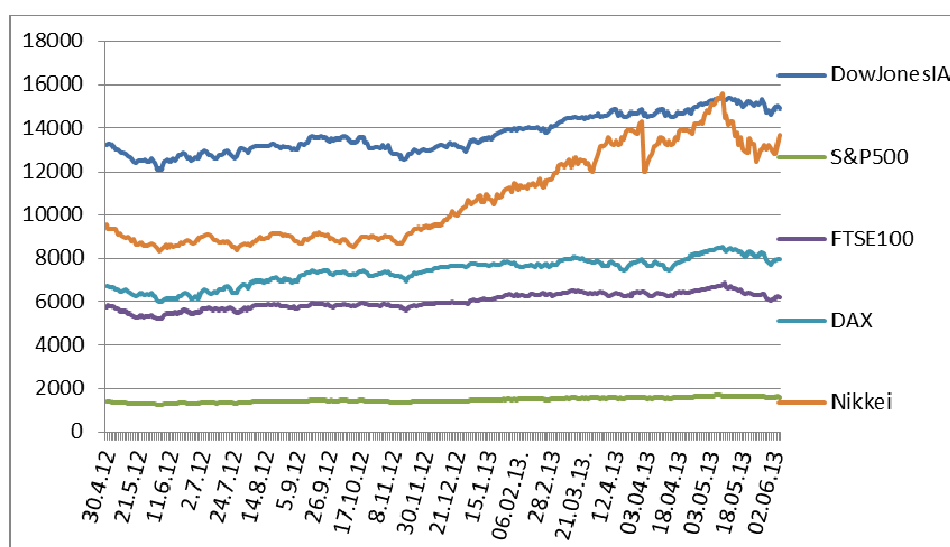
²⁷ Izvori: entitetske agencije za bankarstvo.

Tržište kapitala u BiH

- Glavni berzanski indeksi u Americi i Japanu su krajem 2012. godine počeli rast koji se nastavio i u prvom polugodištu 2013. godine dok su na evropskom tržištu njemački „DAX“ i engleski „FTSE100“ indeks ostvarili uglavnom slične vrijednosti kao i na početku godine.
- Ukupni promet na BiH berzama u prvome polugodištu 2013. godine je iznosio 302,23 miliona KM, što predstavlja minimalan pad prometa od 1,3 % u odnosu na promet u istom periodu u 2012. godini.
- Berze u zemljama okruženja u mjesecu junu bilježe uglavnom minimalan rast kapitalizacije u odnosu na kraj 2012. godine. „Zagrebačka berza“ ostvaruje rast 8,4%, „Beogradska berza“ 6,8 % dok ukupna kapitalizacija u BiH bilježi rast od 5,1%.
- Na „Sarajevskoj berzi“ je „BIFX“ u prvom polugodištu zabilježio pad od 5,7%, a vrijednost indeksa „SASX-10“ je ostala na istoj vrijednosti.
- Na „Banjalučkoj berzi“ je indeks investicijskog fondova „FIRS“ ostvario rast od 5,6% u odnosu na početak godine dok je vrijednost „BIRS-a“ pala za 53,4% a „ERS-10“ za 134,1%.

Glavni berzanski indeksi u Americi su krajem 2012. godine počeli rast koji se nastavio u prvom polugodištu 2013. godine. Tako je „Dow Jones“ („DJIA“) ostvario rast 11% a „Standards&Poors 500“ („S&P500“) 9,8%²⁸. U Aziji je japanski „Nikkei“ rastao rekordnih 29% dok je u Evropi njemački „DAX“ indeks i engleski „FTSE100“ zadržao uglavnom slične vrijednosti kao i na početku godine.

Grafikon 16: Kretanje najvažnijih indeksa na svjetskim tržištima

Izvor: „WSJ, NYSE, S&P, FTSE, Deutsche boerse, Nikkei“

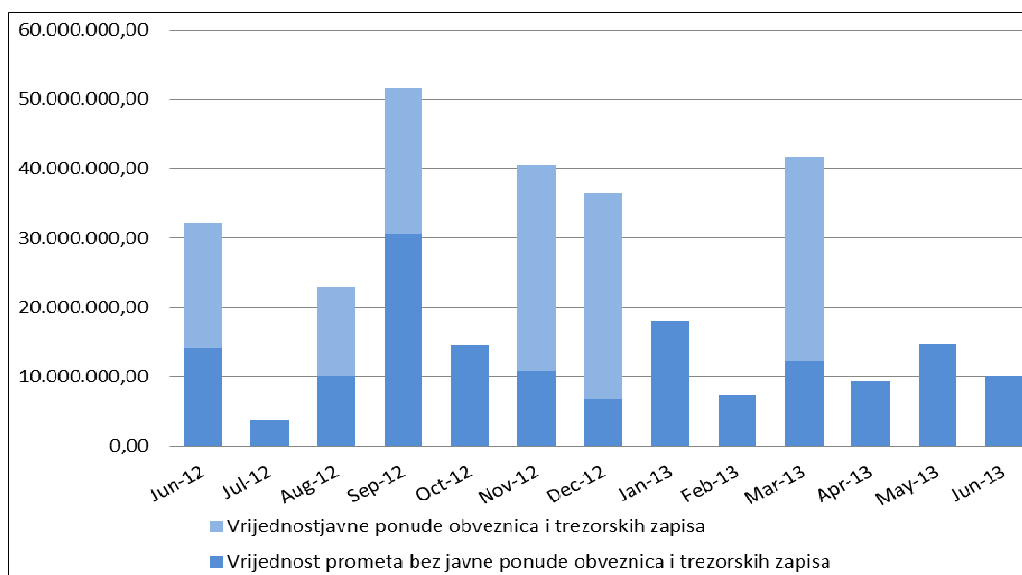
Ukupni promet

Ukupni promet na bh. berzama u prvome polugodištu 2013. godine je iznosio 302,23 miliona KM, što predstavlja minimalan pad prometa od 1,3% u odnosu na promet u istom periodu u 2012. godini. Ukupan promet na „SASE“ u prvome polugodištu 2013. godine je iznosio 101,36 miliona KM što čini 33,5% od ukupnog prometa na BiH, te je ostvario pad od 50,3% u odnosu na promet u istome periodu u 2012. godini. Najveći promet kod kompanija je ostvaren dionicama „Bosnalijek“ d.d.

²⁸ Rast krajem 2012. godine- nakon početka programa kupovine obveznica od strane Američkih federalnih rezervi („Federal reserve bond buying program“) a sličan program provodi i Japanska centralna banka („Bank of Japan -Bond-Buying Plan“).

Sarajevo u ukupnom iznosu od 16,11 miliona KM, „BOR Banka“ D.D. Sarajevo 6,45 miliona KM, „BH Telecom“ d.d. Sarajevo u iznosu od 3 miliona KM i „JP Elektroprivreda HZHB“ Mostar sa 2,5 miliona KM. Koristeći infrastrukturu „Sarajevske berze“ u martu je održana osma emisija trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine. Metodom višestrukih cijena upisano je ukupno 3.000 trezorskih zapisa i prikupljeno je ukupno 29,72 miliona KM.

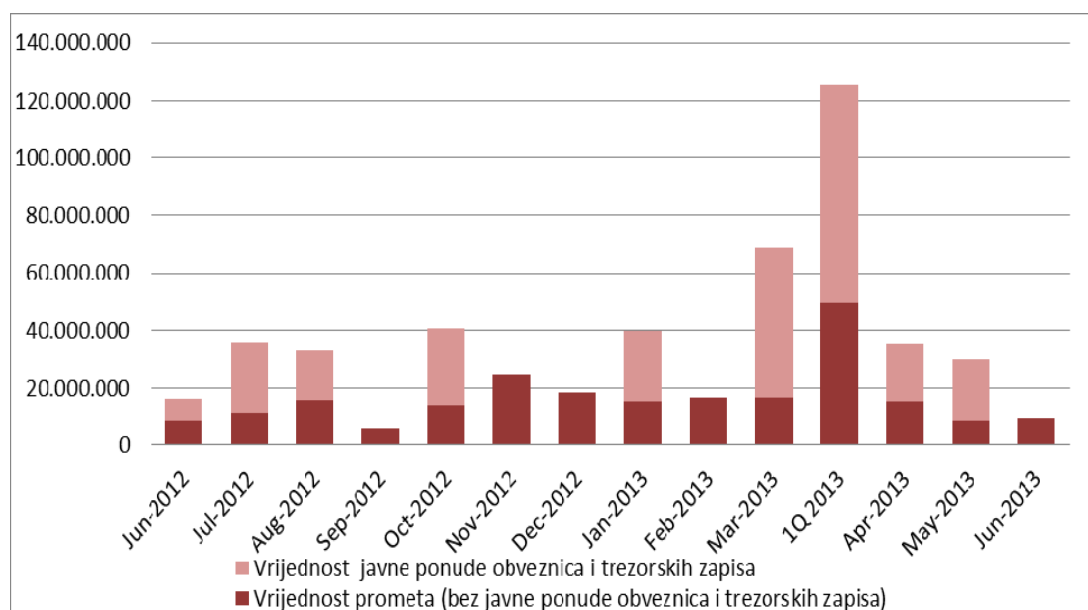
Grafikon 17: Ukupan promet ostvaren na SASE u 2012.godini

Izvor: SASE

Na „BLSE“ je ukupan promet bio 200,87 miliona KM što čini 66,5% uz rast ukupnog prometa 96% u odnosu na isti period prošle godine. Od ovoga iznosa 117,93 miliona KM je ostvareno prodajom „Trezorskih zapisa RS“²⁹. Najveći promet ostvaren dionicama je „Republika Srpska izmirenje ratne štete-7“ sa 7,76 miliona KM a kod kompanija „Telekom Srpske A.D. Banja Luka 5,97 miliona KM.

Grafikon 18: Ukupan promet ostvaren na BLSE u 2012. godini

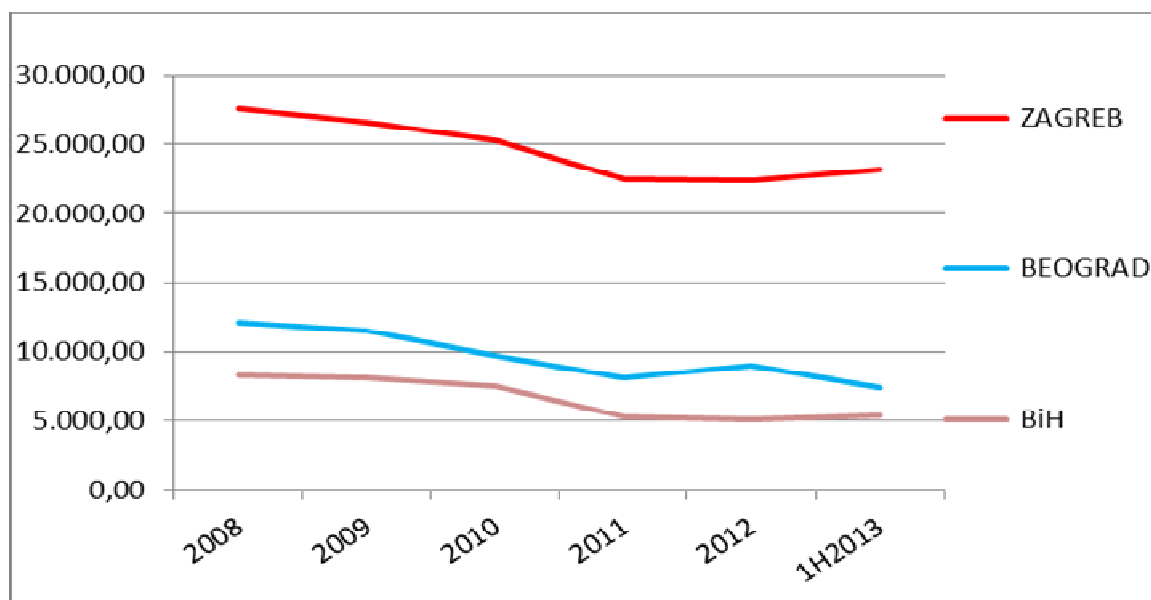
Izvor: SASE i BLSE

²⁹ Aukcije održane 21.01.13.g. (24,08 miliona KM), 28.03.13.g. (52,2 miliona KM), 15.04.13.g. (20,1 miliona KM) i 23.05.13.g. (21,56 miliona KM).

Tržišna kapitalizacija

Berze u zemljama okruženja u mjesecu junu bilježe rast kapitalizacije u odnosu na kraj 2012. godine tako da „Zagrebačka berza“ ostvaruje rast 8,4%, „Beogradska berza“ 6,8% dok ukupna kapitalizacija u BiH bilježi rast od 5,1%.

Grafikon 19: Tržišna kapitalizacija u milionima USD u zemljama iz okruženja

Izvor: FEAS(Federation of Euro-Asian Stock Exchanges)

Ukupna tržišna kapitalizacija³⁰ „Sarajevske berze“ i „Banjalučke berze“ („SASE“ i „BLSE“) na kraju prvog polugodišta 2013. godine iznosila je 8,88 milijardi KM.

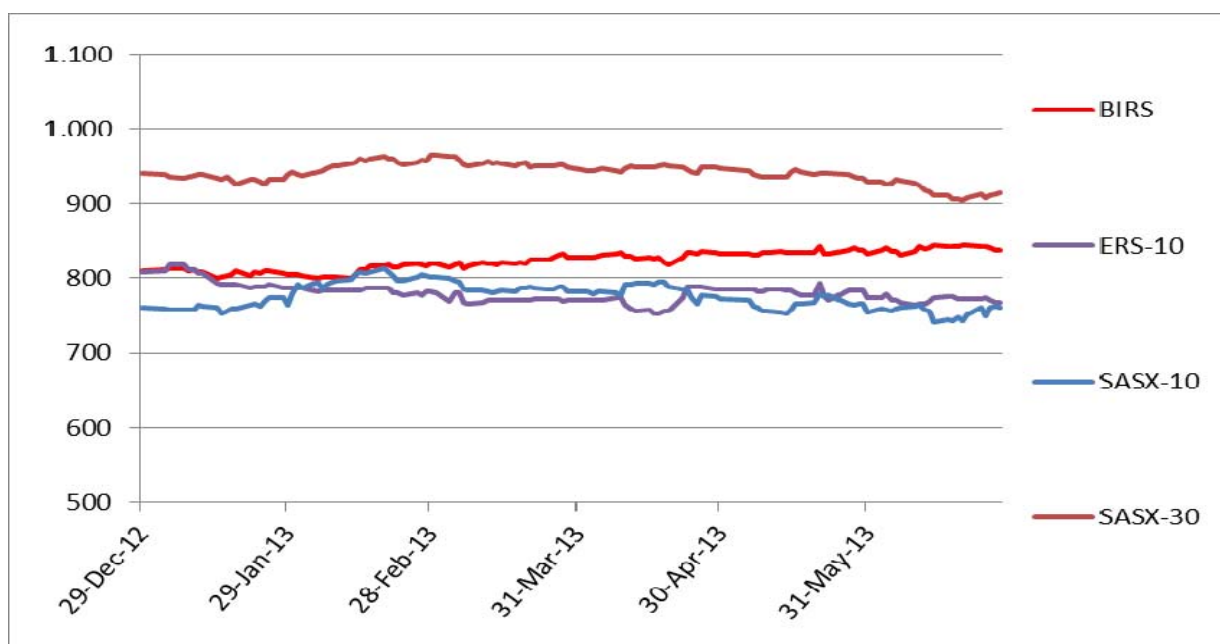
Vrijednosti kapitalizacije na „Sarajevskoj berzi“ („SASE“) na kraju šestog mjeseca 2013. godine poredeći sa vrijednosti u istom periodu prošle godine bilježi rast od 14,6%. Dok kapitalizacija na „Banjalučkoj berzi“ („BLSE“) bilježi rast od 10,9% u odnosu na vrijednost na kraju šestog mjeseca 2012. godine.

Indeksi

Na „Sarajevskoj berzi“ je indeks investicijskih fondova „BIFX“ u prvom polugodištu zabilježio pad vrijednosti od 5,7%. Vrijednost indeksa „SASX-10“ je ostala na istoj vrijednosti tj. pala za svega 0,03 % u odnosu na početak godine. Indeksa primarnog slobodnog tržišta „SASX-30“ takođe je zabilježila minimalan pad vrijednosti od 2,8%.

³⁰Kapitalizacija – zbir produkata cijena dionica i obima dionica kojima se trgovalo na berzama;

Grafikon 20: Indeksi najuspješnijih kompanija na Sarajevskoj i Banjalučkoj berzi(SASX-10, SASX-30 i BIRS) i indeks preduzeća iz sistema Elektroprivrede RS-a (ERS-10)

Izvor: SASE i BLSE

Na „Banjalučkoj berzi“ je indeks investicijskog fondova „FIRS“ ostvario rast od 5,6% u odnosu na početak godine dok je vrijednost „BIRS-a“ pala za 6,3% a „ERS-10“ za 9,6%. U strukturi indeksa „BIRS“ na pad su najviše utjecali pad vrijednosti dionica emitenata „Krajinapetrol“ A.D., od 29% i „Boksit“ A.D. Milići od 27,5%. Najviše utjecaja na pad indeksa „ERS-10“ su imali pad vrijednosti dionica „Elektrohercegovina“ A.D. Trebinje 49 % i RITE Gacko A.D. Gacko od 23,7 % te u mjesecu martu „Elektrodistribucija“ A.D. Pale 22,5%. Interesantno je da je i vrijednost bosanskog indeksa listiranog na bečkoj berzi „BATX“³¹ pala 17,2% u odnosu na kraj šestog mjeseca prošle godine dok je u isto vrijeme hrvatski „CROX“ je pao za 10% a srbijanski „SRX“ za 14,6%.

³¹ Učešće u indeksu „BATX“: „BH Telecom“ 24,6%, „Bosnalijek“ 17,4%, „Fabrika Duhana Sarajevo“ 11,8%, „JP Elektroprivreda BiH“ 15%, „Nova Banka AD Banja Luka“ 6,6%, „Telekom Srpske“ 24,4%

IV VANJSKI SEKTOR

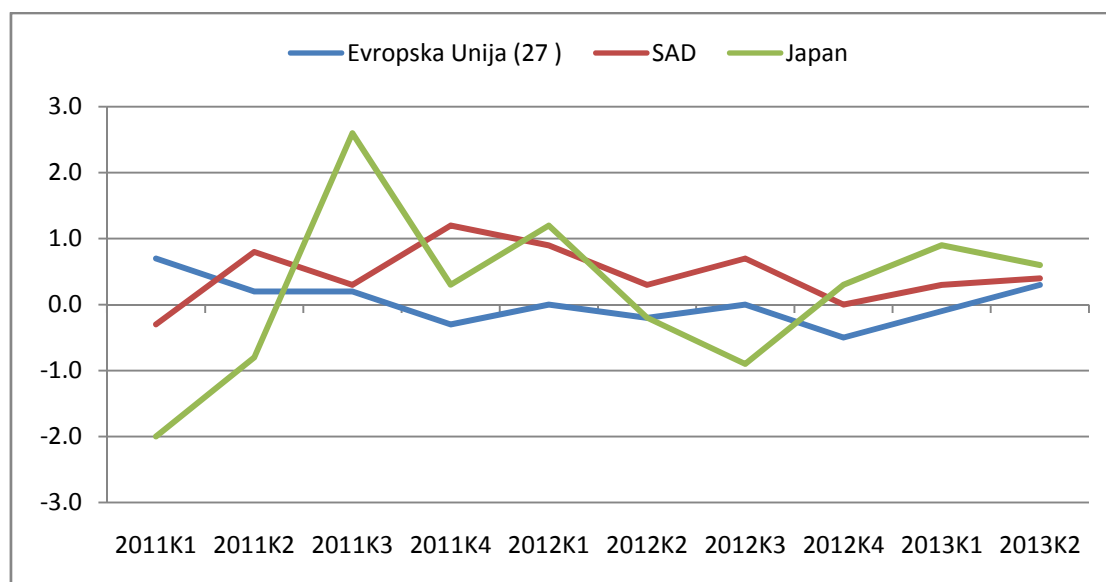
Međunarodno okruženje

- Izlazak EU iz recesije u drugom kvartalu 2013. uz neujednačen oporavak zemalja članica
- Rizici ublaženi, ali nezaposlenost u EU i dalje raste

Dok je prvi kvartal 2013. godine protekao u znaku neizvjesnosti u pogledu dešavanja na svjetskoj ekonomskoj sceni, naročito u ekonomijama članica Evropske Unije koje su zabilježile pad BDP-a, u drugom kvartalu je osjetniji optimizam za skorijim oporavkom, mada rizici još nisu u potpunosti prevaziđeni. Prema podacima Eurostata³² Evropska Unija je ostvarila privredni rast od 0,4% q/q (a evrozona 0,3% q/q) čime je okončana recesija koja je trajala 18 mjeseci, najviše zahvaljujući rastu BDP-a dvije najveće privrede Njemačke (0,7% q/q) i Francuske (0,5% q/q). Situacija i nije tako sjajna ako se podaci porede sa istim kvartalom prethodne godine jer je u drugom kvartalu 2013. u stvari zabilježena stagnacija u EU, a u zemljama evrozone čak pad BDP-a od 0,5%.

Razlike između zemalja unutar EU su velike pa su i očekivanja za oporavak do kraja godine raznolika. I dok će Njemačka nastaviti biti stabilno sidro Evrope (sa povećanjem izvoza i jakim privatnim sektorom), zemlje na periferiji EU su i dalje opterećene rekordnim dugovima i nezaposlenošću koji ih vuku u recesiju (Grčka, Španija i Italija). Stroge mjere štednje i drastični rezovi u broju zaposlenih u javnom sektoru utiču na smanjenje ogromnih javnih dugova, ali isto tako smanjuju potrošnju što će i te kako uticati na razvoj ekonomske situacije do kraja 2013. godine, koja će prema izvještaju MMF-a za zemlje evrozone završiti u minusu od 0,6%³³. Za dalji privredni rast zemalja članica Evropske Unije, potrebne su veće javne investicije i nastavak strukturnih reformi kako bi se podstakao oporavak tržišta rada.

Grafikon 21: Promjena BDP-a u odnosu na prethodni period

Izvor: EUROSTAT

Sa druge strane, Sjedinjene Američke Države nastavljaju ekonomski jačati, mada sporim tempom (0,6% q/q 2013K2 ili 1,6% g/g) a pohvalni su i rezultati o smanjenju nezaposlenosti na 7,6% u junu

³² Eurostat Newsrelease Euroindicators 130/2013, 4 September 2013.

³³ Međunarodni monetarni fond; Svjetski ekonomski izgledi, Juli 2013.

2013. u odnosu na 8,2% u junu 2012.godine³⁴. Ukupna nezaposlenost u EU 27 je prema Eurostatu povećana na 10,9% (juni 2013.) u odnosu na 10,4% u junu 2012. Najniža stopa nezaposlenosti je zabilježena u Austriji (4,6%) a najviša u Grčkoj (27%)³⁵.

Trenutna politika Evropske Centralne banke postepeno poboljšava likvidnost u regiji. Osnovna kamatna stopa je u maju 2013. očekivano snižena na nivo od 0,5% (sa 0,75%) što je istorijski najniži nivo od početka postojanja. Međutim, ako vlade uskoro ne podstaknu oporavak tržišta rada, povoljni efekti se još neće osjetiti.

Uprava federalnih rezervi (FED) je objavila da će u drugoj polovini 2013. postepeno smanjivati otkup državnih obveznica a time i stalno ubrizgavanje novca u američku privredu³⁶. To je početak novog trenda jačanja dolara jer je glavni uzrok slabosti dolara zadnjih godina bio upravo štampanje ogromnih količina dolara i ubrizgavanje istih na tržište. Na kraju juna 2013, za jedan evro je trebalo izdvojiti 1,3 američka dolara³⁷.

Zemlje bivše Jugoslavije: Hrvatska, Slovenija i Srbija kao značajniji ekonomski partneri BiH su u posmatranom periodu zabilježile različit ekonomski napredak. Produžena recesija u Hrvatskoj i Sloveniji³⁸ u određenoj mjeri ublažava pozitivan efekat koji na bh. privredu ima oporavak evrozone. Naime, pogoršanje ekonomskih prilika u pomenutim zemljama se odražava na pad tražnje i stranih investicija, a naročito je neizvjesna situacija vezano za pridruživanje Hrvatske Evropskoj Uniji od prvog jula 2013. i režim uvoza i izvoza prema toj zemlji zbog uslovljenog ispunjavanja evropskih standarda. Sa druge strane pozitivna okolnost bi mogla biti najavljena preseljenja pojedinih proizvodnih pogona³⁹ iz Hrvatske u BiH kako bi ostali u bescarinskom tretmanu sa ostalim zemljama zone slobodne trgovine (CEFTA).

Sa druge strane Srbija (kao važan ekonomski partner BiH) je u drugom kvartalu zabilježila rast BDP-a od 0,7% g/g, dok je rast u prvom kvartalu iznosio 2,1% g/g⁴⁰. Najveći doprinos rastu ekonomije Srbije zabilježio je rast izvoza, i pad uvoza, što je rezultovalo smanjenjem trgovinskog deficita od oko 20% i povećanjem pokrivenosti uvoza izvozom na oko 70%⁴¹.

Platni bilans BiH

- **Smanjenje deficita na tekućem računu u P1 2013 oko 40%**
- **Rast izvoza roba i usluga i pad uvoza su smanjili trgovinski deficit za 14%**
- **Povećanje deviznih rezervi u drugom kvartalu 2013.**

Deficit tekućeg računa BiH je u prvom polugodištu 2013. iznosio 750 miliona KM, što predstavlja smanjenje od oko 40% u odnosu na isti period prethodne godine. U K1 2013. pomenuti deficit je iznosio 428,6 miliona KM (smanjenje od 25% g/g), dok je u K2 2013. deficit na tekućem računu iznosio 321,4 miliona KM (smanjenje od 50% g/g). Poboljšanje stanja u platnom bilansu u drugom kvartalu odraz je smanjenja spoljnotrgovinskog deficita (u koji su uključene i robe i usluge) za 17%, koje je nastalo kao posljedica rasta izvoza roba i usluga (7%), a pada uvoza roba i usluga (-3%).

³⁴ EUROSTAT; Newsrelease Euro Indicators, 118/2013 31. July 2013.

³⁵ EUROSTAT; Newsrelease Euro Indicators, 118/2013 31. July 2013.

³⁶ Program otkupa državnih obveznica poznatiji kao QE (kvantitativno labavljenje) je podrazumijevao mjesečni otkup državnih obveznica u iznosu od 85 milijardi USD, kako bi se spriječila deflacija i podstakao privredni rast.

³⁷ Izvor: Bloomberg, 1€=1,3005USD.

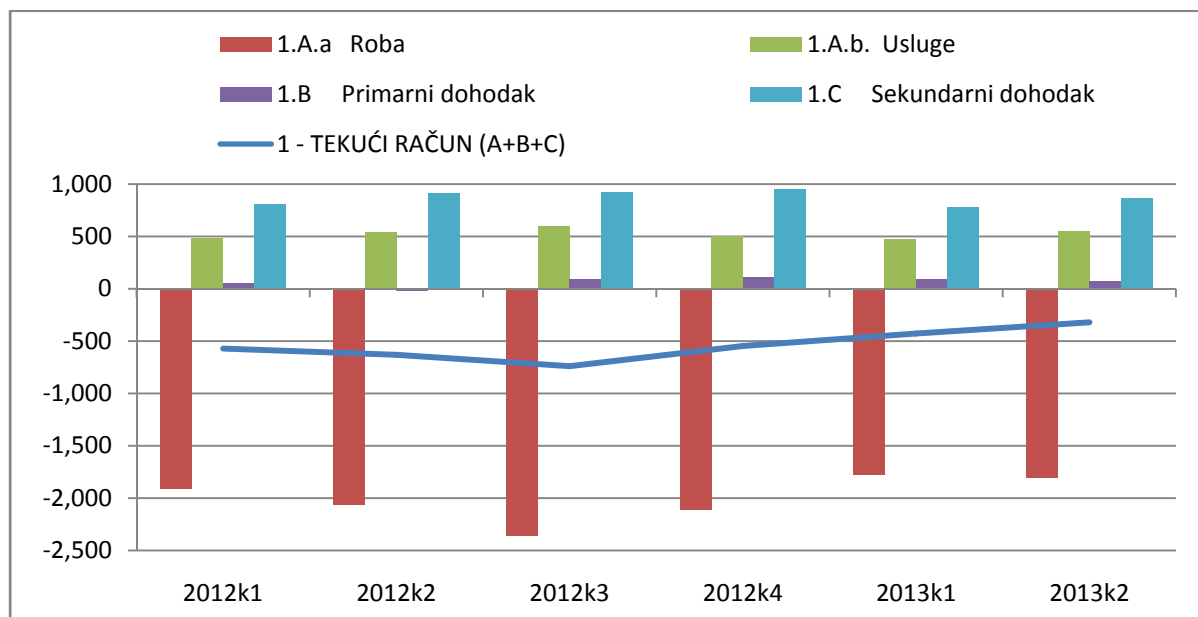
³⁸ Eurostat, Newsrelease euroindicators 130/2013, 4 September 2013.

³⁹ Radi se o proizvodnji mesnih prerađevina, konditorskih proizvoda i sl.

⁴⁰ Republički zavod za statistiku Srbije, Bruto domaći proizvod, prva procjena

⁴¹ Narodna banka Srbije, Novosti u 2013, Arhiva vesti 12.07.2013.

Grafikon 22: Tekući račun platnog bilansa BiH

Izvor: Centralna banka BiH

Obzirom da će u narednom poglavlju detaljno biti analizirana spoljna trgovina robama u ovom dijelu će biti analizirani podaci o ostalim kategorijama u okviru platnog bilansa.

Pozitivan saldo na računu trgovine **usluga** sa inostranstvom je nakon smanjenja od 1% u K1 2013. u drugom kvartalu 2013. godine uvećan za 1%, tako da je polugodišnji suficit u trgovini uslugama zabilježio skoro isti iznos kao i u istom period prethodne godine, tj. oko 1 milijardu KM. Najznačajniji rast izvoza usluga (u P1 2013. godine) registrovan je u okviru podkategorije – **neto roba za procesuiranje u BiH**⁴² (610 miliona KM) sa rastom od 6%, a u pomenutom periodu značajne su bile i **usluge putovanja** (405 miliona KM) koje su zabilježile rast od 4%. Prema dostupnim podacima BH Agencije za statistiku najveći broj turista (skoro 50%) čine turisti iz Hrvatske (20,5%), Srbije (16%) i Turske (12%).⁴³

Vrijednost izvršenih **građevinskih radova** u inostranstvu u drugom kvartalu 2013. godine manja je za 23% u odnosu na isti kvartal 2012. godine⁴⁴ dok je u prvom kvartalu registrovan rast od 1,4%. U nominalnom iznosu u prvih pola godine registrovano je tek 55 miliona KM prihoda od izvoza usluga građevinarstva što je manje od 62,5 miliona KM ostvarenih u istom period prethodne godine. Vrijednost novih narudžbi u drugom kvartalu 2013. godine manja je za 79% u odnosu na isti period prethodne godine⁴⁵ (dok je u K1 pad vrijednosti novih narudžbi iznosio 3,8%). To će značajno uticati na smanjenje dohodaka koje bh. radnici (građevinari) ostvaruju u inostranstvu, ali i na smanjenje zaposlenosti i raspoloživog dohotka u BIH. Od ukupne vrijednosti izvršenih radova u drugom kvartalu 2013. godine, 50 odsto ih je izvršeno u zemljama Afrike, a druga polovina u evropskim državama.

U okviru kategorije – **primarni dohodak**, gdje su registrovane kompenzacije zaposlenim i investicioni dohodak, u prvih pola godine (2013.) je zabilježeno oko 162 miliona KM neto priliva što je skoro četiri puta više nego u istom period prošle godine. Razlog je značajno umanjeње odliva iz stavke – dohodak od direktnih i ostalih investicija za 60%. Prihodovna stavka – kompenzacije zaposlenim

⁴² Ovdje su registrovane samo usluge u okviru procesuiranja robe – znači, samo dodatna vrijednost.

⁴³ BH Agencija za statistiku, Saopštenje br. 5: Statistika Turizma, juli 2013.

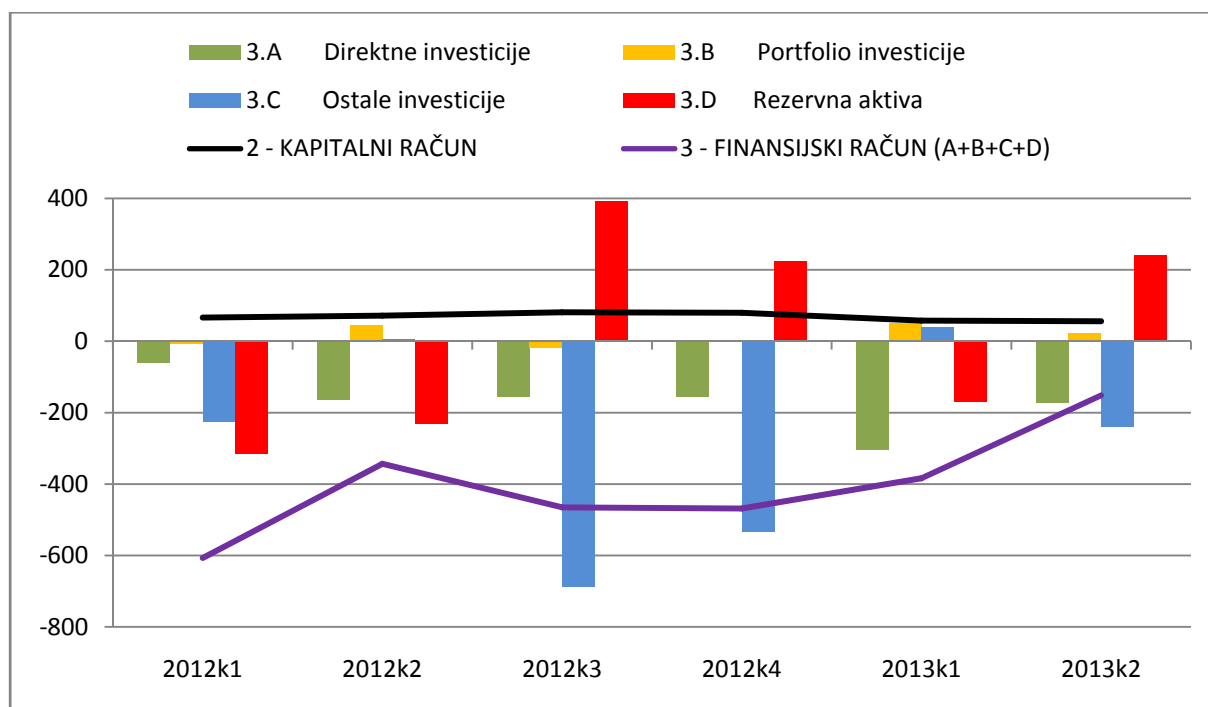
⁴⁴ BH Agencija za statistiku, Saopštenje broj 2, 20.08.2013.

⁴⁵ BH Agencija za statistiku, Saopštenje broj 2, 20.08.2013.

ubrzava dinamiku smanjenja priliva a u P1 2013. bilježi pad od 9%, dok je u P1 2012. pad iznosio tek 1%.

Naročito značajna kategorija u bh. platnom bilansu - **sekundarni dohodak** (gdje su uključeni novčani transferi vladi i ostali transferi) je u prvih pola godine registrovala oko 1,6 milijardi KM (smanjenje od 4% g/g), dok su samo personalni transferi iznosili oko jednu milijardu KM. Zanimljivo je da su personalni transferi prema procjeni CBBH u drugom kvartalu 2013. zabilježili smanjenje od 1% g/g (dok je u K1 2013. je zabilježen rast od 2% g/g).

Grafikon 23: Finansiranje deficita na tekućem računu (kapitalni račun, finansijski račun i podkategorije)

Izvor: Centralna banka BiH

Finansiranje deficita na tekućem računu je i u drugom kvartalu 2013. skoro u potpunosti (70%) omogućeno iz **finansijskog računa**⁴⁶ sa nominalnim iznosom od 535,4 miliona KM. Za razliku od prvog kvartala 2013. gdje se izvor finansiranja oslanjao na direktne strane investicije (FDI), smanjenje gotovine i depozita, ali i smanjenje deviznih rezervi, u drugom kvartalu su dominirali FDI i inostrani zajmovi, i to zajmovi vladinom sektoru (MMF, EIB, EBRD), dok su zajmovi preduzećima značajno smanjeni. Krajem juna 2013. okončan je treći po redu pregled MMF-ovog Stand-by aranžmana (koji je odobren u septembru 2012). Obzirom na određeni napredak u pogledu fiskalne konsolidacije i implementacije strukturnih reformi doznačena je i četvrta tranša kredita u iznosu od 33,8 miliona SDR ili oko 39 miliona €. Ukupan spoljni dug vlade je na kraju juna 2013. iznosio 7,3 milijarde KM. Prema statistici platnog bilansa neto priliv od FDI je u K2 2013 iznosio 173,4 miliona KM (dok je u K1 2013. neto priliv iznosio 303,4 miliona KM).

Devizne rezerve CBBiH su u K2 2013. zabilježile povećanje od 241 milion KM a u nominalnom iznosu stanje deviznih rezervi zaključno sa junom 2013. je iznosilo 6,46 milijardi KM.

⁴⁶ Ostatak se odnosi na prilive iz kapitalnog računa.

Robna razmjena s inostranstvom

U prvom polugodištu 2013. godine zabilježeno je sljedeće:

- Ukupna robna razmjena sa inostranstvom povećala se za oko 2,2% u odnosu na isti period 2012. godine;
- Ostvaren je izvoz u iznosu od 4,2 milijarde KM, što je povećanje od 8,7% u odnosu na isti period 2012. godine;
- Vrijednost uvoza BiH je smanjena za 1,3% u odnosu na prvo polugodište 2012. godine;
- Spoljnotrgovinski deficit u odnosu na isti period prošle godine umanjen je za čak 12,4%;
- Pokrivenost uvoza izvozom je u najboljem omjeru i dostigla je rekordnih 58,1%.

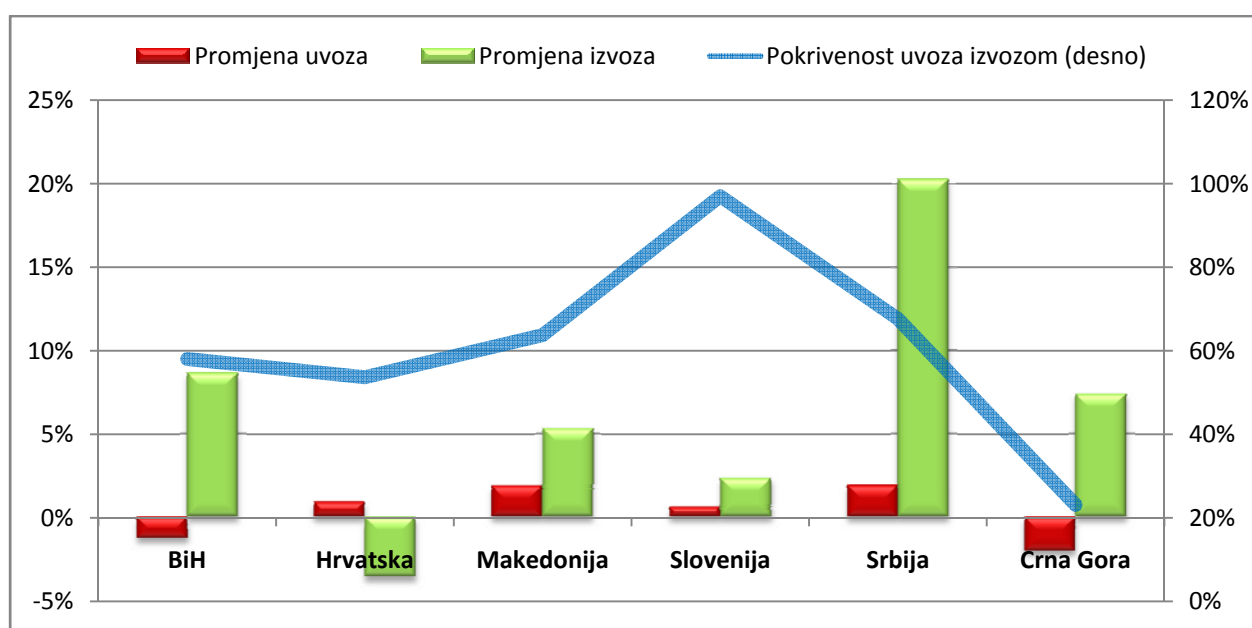
U tabeli ispod daje se pregled glavnih inidkatora sa osvrtom na ranije izvještajne periode:

Tabela 7: Spoljnotrgovinski indikatori za P1 2013. godine i za prethodne izvještajne periode

U hiljadama KM	P1 2008	P1 2009	P1 2010	P1 2011	P1 2012	P1 2013
Izvoz roba	3.349.467	2.550.793	3.379.356	4.074.427	3.867.779	4.202.837
Promjena izvoza	16,9%	-23,8%	32,5%	20,6%	-5,1%	8,7%
Uvoz roba	7.977.907	5.957.117	6.228.155	7.376.210	7.333.261	7.239.100
Promjena uvoza	23,8%	-25,3%	4,5%	18,4%	-0,6%	-1,3%
Trgovinski bilans (Izvoz – Uvoz)	-4.628.440	-3.406.324	-2.848.799	-3.301.783	-3.465.482	-3.036.263
Promjena trgovinskog bilansa	29,4%	-26,4%	-16,4%	15,9%	5,0%	-12,4%
Ukupna trgovina (Izvoz + Uvoz)	11.327.374	8.507.910	9.607.511	11.450.637	11.201.040	11.441.937
Promjena ukupne trgovine	21,7%	-24,9%	12,9%	19,2%	-2,2%	2,2%
Pokrivenost uvoza izvozom	42,0%	42,8%	54,3%	55,2%	52,7%	58,1%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Grafikon 24: Promjene uvoza i izvoza, te stope pokrivenosti uvoza izvozom zemalja regiona za prvo polugodište 2013. godine

Izvor: Agencije za statistiku odabranih zemalja

Iz prethodnog grafikona vidljivo je da je u svim zemljama izuzev Hrvatske došlo do povećanja izvoza gdje prednjači Srbija u kojoj je izvoz u prvoj polovini 2013. godine uvećan za oko 20% u odnosu na isti period prošle godine. Daleko najbolju pokrivenost uvoza izvozom ostvaruje Slovenija u iznosu od čak 95%, dok najslabiju pokrivenost uvoza izvozom realizira Crna Gora i to samo 20% što je i razumljivo s obzirom da je to relativno mala ekonomija koja je uvozno orijentisana i koja nema značajnih izvoznih perspektiva.

Struktura robne razmjene BiH sa inostranstvom po proizvodima

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za prvo polugodište 2013. godine vidljivo je da su nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; proizvodi mineralnog porijekla u koje je uključena nafta i električna energija, rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u prvom polugodištu 2013. godine ostvarila uvoz u iznosu 7,2 milijarde KM u okviru čega su se najviše uvozili proizvodi mineralnog porijekla (1,4 milijarde KM), gdje dominiraju **nafta i naftni derivati** u iznosu od oko 1 milijarde KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz ove vrste proizvoda manji je za 10,9%. Iako je došlo do rasta cijena nafte u odnosu na isti period prošle godine, količinski uvoz je znatno manji, a za pretpostaviti je da se više koristi i nafta iz rafinerije u Brodu.

Mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvom polugodištu 2013. godine iznosio 885 miliona KM, u odnosu na prvo polugodište prošle godine, uvoz mašina, aparata i mehaničkih uređaja je veći za 3,2%, dok u ukupnom uvozu učestvuje sa 12,2%.

Izvoz mašina, aparata i mehaničkih uređaja iznosi oko 422 miliona KM i u ukupnom izvozu učestvuje sa 10%, izvoz ove kategorije proizvoda ostavio je rast od 5,9% u odnosu na isti period prošle godine.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju **prehrambene prerađevine** kojih je u prvom polugodištu 2013. godine uvezeno u iznosu od 746 miliona KM, što čini 10,3% ukupnog uvoza BiH. U odnosu na isti period prošle godine ostvaren je rast uvoza ove kategorije proizvoda u iznosu od 8,6%.

Vrijednost uvoza **proizvoda hemijske industrije** je 740 miliona KM što čini 10,2% ukupnog uvoza BiH, a u odnosu na prošlu godinu ostvaren je pad uvoza proizvoda hemijske industrije za 3,4%. Od proizvoda hemijske industrije, BiH je najviše uvozila farmaceutske i kozmetičke proizvode. BiH je na svjetska tržišta izvezla 252 miliona KM hemijskih proizvoda i u odnosu na prošlu godinu ostvaren je pad izvoza za 1%. Ovo je jedna od rijetkih kategorija gdje je izvoz padao u odnosu na prošlu godinu. Bitno je naglasiti da u ukupnom izvozu BiH, hemijski proizvodi učestuju sa respektabilnih 6%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su **bazni metali** kojih je BiH uvezla u iznosu od 643 miliona KM, a u vrijednosti ukupnog uvoza učestvuju sa 8,9%. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminijske legure. Ove godine zabilježen je blagi pad uvoza u metalnoj industriji od 0,3% u odnosu na isti period prošle godine.

Na strani izvoza baznih metala situacija je nijansu lošija, jer je u prvoj polovini 2013. godine pad izvoza iznosio 3,7%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla oko 945 miliona KM ove kategorije proizvoda. Mora se naći načina kako bi se izvoz ove kategorije proizvoda povećao i ubrzao, jer u ukupnom izvozu BiH, bazni metali učestvuju sa 22,5% što čini ¼ ukupnog izvoza.

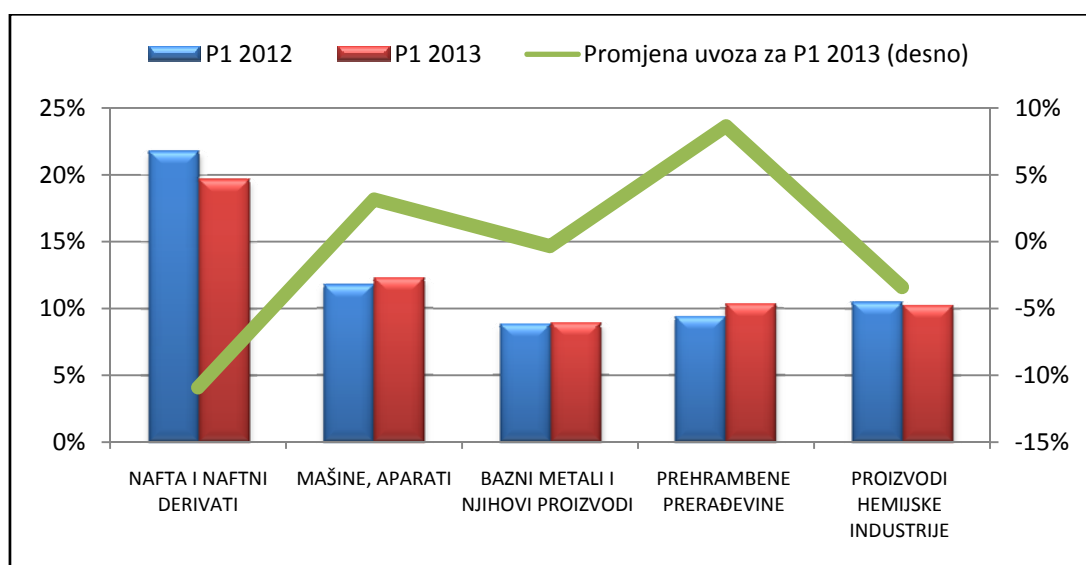
Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen **namještaj** u P1 2013. godini ostvarila je izvoz od 467 miliona KM i učešće u ukupnom izvozu od 11,1%. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja doživio je rast od 12,1%. Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje

namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH i to na tržišta Evropske unije

Drvo i proizvodi od drveta još uvijek su jedna od značajnijih izvoznih kategorija proizvoda. BiH je u prvoj polovini 2013. godine na inozemna tržišta izvezla drveta i njegovih proizvoda u iznosu od 247 miliona KM i u odnosu na prošlu godinu ostvaren je rast od 9,3%. Međutim drvo i proizvodi od drveta imaju malo učešće od 6% u ukupnom izvozu, zbog sve većeg prestrukturiranja BH proizvođača u proizvodnju i izvoz namještaja.

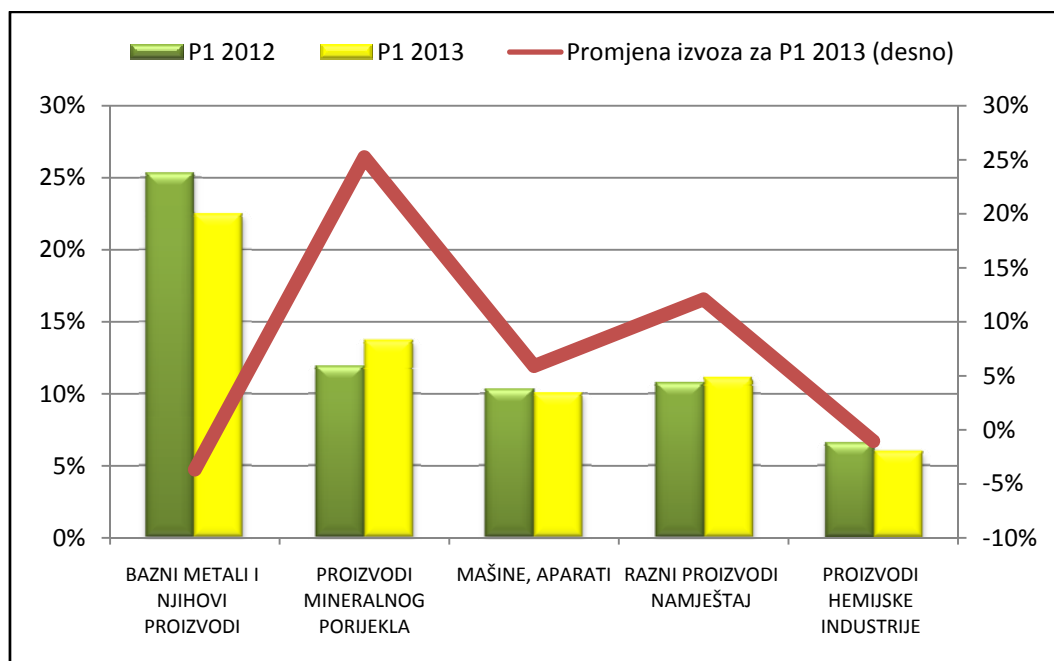
U narednim grafikonima dat je prikaz kategorija proizvoda koji imaju najveće učešće kako u ukupnom uvozu, tako i u ukupnom izvozu u prvom polugodištu 2013. godine.

Grafikon 25: Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom uvozu za P1 2013. godine i za prethodne izvještajne periode

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Grafikon 26: Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom izvozu za P1 2013. godine i za prethodne izvještajne periode

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Struktura robne razmjene BiH sa inostranstvom posmatrana po zemljama porijekla uvozne robe i destinacijama izvoza

Struktura porijekla robe unutar bosanskohercegovačkog uvoza ostvarenog u prvoj polovini 2013. godine ukazuje na činjenicu da grupu zemalja naših najznačajnijih dobavljača čini 5 zemalja: Hrvatska, Njemačka, Srbija, Italija i Rusija. Nabrojane zemlje su ujedno i najveći uvoznici roba iz Bosne i Hercegovine, ali Rusija ne spada u pet najvećih zemalja u kojih BiH izvozi već je to Slovenija. Vrijednost ukupnog izvoza prema ovih pet zemalja iznosi 2,4 milijarde KM, odnosno oko 60% vrijednosti cjelokupnog izvoza iz BiH. U isto vrijeme oko 40% izvoza BiH odlazi na ostale zemlje. Po robnoj strukturi, unutar bosanskohercegovačkog izvoza prevladavaju metali i njihovi proizvodi, proizvodi niske stope obrade, rezervni dijelovi za auto industriju gdje naša zemlja ima jak klaster kao i električna energija.

BiH je najviše uvozila iz **Hrvatske**. U uvozu iz Hrvatske u prvoj polovini 2013. godine preovladava nafta u vrijednosti od 368 miliona KM što čini 38% od ukupno uvezene robe iz Hrvatske. Iz Hrvatske se još u velikom broju uvoze prehrambene prerađevine i to u vrijednosti od 193 miliona KM. BiH je na hrvatsko tržište najviše izvozila električnu energiju u vrijednosti od 195 miliona KM i bazne metale (aluminij, željezo i čelik) čija je izvozna vrijednost iznosila 210 miliona KM.

Iz **Njemačke** su se najviše uvozili automobili, te mašine i aparati, u nešto većem mjeri nego u prvoj polovini 2012. godine. Uvoz mašina, strojeva i transportnih sredstava iz Njemačke u prvoj polovini 2013. godine iznosio je 358 miliona KM što čini 43,7% od ukupno uvezenih roba iz Njemačke.

Njemačka iz BiH u najvećoj mjeri uvozi namještaj i rezerve dijelove za svoju auto industriju. U prvoj polovini 2013. godine BiH je na njemačko tržište izvezla namještaja u vrijednosti od 344 miliona KM ili 53% od ukupno ostvarenog izvoza na njemačko tržište. Pored namještaja, Njemačka je iz BiH uvezla rezervnih auto dijelova u iznosu od 102 miliona KM, a firme koje su najzaslužnije za taj izvoz su: "TMD" Gradačac i "Unico Filter" iz Tešnja.

BiH je ostvarila značajan uvoz i iz **Italije** u prvoj polovini 2013. godine u vrijednosti od 713 miliona KM, što u poređenju sa istim periodom prošle godine rezultira rastom uvoza od oko 5%. Iz Italije najviše su se uvozili proizvodi razvrstani prema materijalu (uglavnom se odnosi na metale), te mašine i strojevi.

BiH je na italijansko tržište izvezla robe u vrijednosti od 486 miliona KM i u poređenju sa prvom polovinom 2012. godine uočljiv je rast izvoza od 5%. U Italiju su se najviše izvozili namještaj u vrijednosti od 188 miliona KM i bazni metali u vrijednosti od 140 miliona KM.

Srbija u BiH najviše izvozi prehrambene prerađevine i bazne metale. Ukupno ostvareni uvoz iz Srbije iznosi 655 miliona KM i u poređenju sa uvozom ostvarenim u prvoj polovini prošle godine primjetan je pad u iznosu od 3%.

BiH je na tržište Srbije ostvarila izvoz u vrijednosti od 336 miliona KM. BiH je u najvećem mjeri izvozila električnu energiju i naftu kojih je za prvo polugodište 2013. godine izvezeno u vrijednosti od 128 miliona KM što čini oko 40% od ukupno ostvarenog izvoza u Srbiju. Izvoz u Srbiju je pao za 7,2%.

Uvoz iz **Rusije** iznosi 707 miliona KM od čega 633 miliona KM otpada na uvoz mineralnih goriva i maziva, te prirodni gas.

U prvoj polovini 2013. godine Kina se nameće kao značajan izvoznik na bh. tržište, jer je za 6. mjeseci tekuće godine BiH uvezla robe u vrijednosti od 411 miliona KM iz Kine. Iz Kine je BiH najviše uvozila mašine kao i razne gotove proizvode.

Tabela 8: Uvoz, izvoz ,trgovinski deficit i promjena uvoza i izvoza sa glavnim trgovinskim partnerima za P1 2013. godine u poređenju sa P1 2012. godine

ZEMLJE	P1 2012			P1 2013			Promje na uvoza P1 2013/P 1 2012	Promje na izvoza P1 2013/P 1 2012
	Uvoz	Izvoz	Deficit	Uvoz	Izvoz	Deficit		
Hrvatska	1.017.967	585.564	-432.403	953.918	652.504	-301.414	-6,3%	11,4%
Njemačka	838.677	618.937	-219.740	819.769	651.193	-168.576	-2,3%	5,2%
Italija	677.473	459.123	-218.350	713.502	486.518	-226.984	5,3%	6,0%
Srbija	677.384	362.236	-315.148	655.154	336.069	-319.085	-3,3%	-7,2%
Slovenija	393.040	319.832	-73.208	378.477	339.563	-38.914	-3,7%	6,2%
Ostale zemlje	3.728.720	1.522.087	-2.206.633	3.718.280	1.736.990	-1.981.290	-0,3%	14,1%
UKUPNO	7.333.261	3.867.779	-3.465.482	7.239.100	4.202.837	-3.036.263	-1,3%	8,7%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Posmatrajući ukupnu robnu razmjenu BiH sa regionalnim grupacijama u prvoj polovini 2013. godine, najveći obim trgovine BiH je ostvarila sa zemljama članicama EU i to u iznosu od 52% od ukupnog obima spoljne trgovine. Uvoz iz zemlja članica EU u prvoj polovini 2013. godine iznosio je 3,4 milijarde KM i u poređenju sa istim periodom prošle nije bilo promjena u stopi uvoza. Izvoz na tržište EU iznosio je 2,4 milijarde KM i u poređenju sa prvom polovinom 2012. godine porastao je za 9,6%. Trgovinski deficit koji je BiH postigla u robnoj razmjeni sa zemljama članicama EU, manji je za čak 18,7% i iznosi oko 954 miliona KM u odnosu na prošlu godinu kada je trgovinski deficit za prvih šest mjeseci dostigao vrijednost od 1,2 milijarde KM.

Tabela 9: Učešće u uvozu i izvozu posmatranih grupacija zemalja

Učešće u ukupnom uvozu i izvozu	2011		2012		2013	
	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz
EU	45,5%	56,1%	47,1%	58,8%	47,7%	59,4%
CEFTA + Turska	27,1%	30,7%	26,9%	29,1%	26,5%	27,4%
Ostale zemlje	27,4%	13,2%	26,0%	12,1%	25,8%	13,2%
UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

BiH je sa zemljama "CEFTA + Turska" ostvarila obim trgovine koji obuhvata skoro 27% ukupnog obima, te u odnosu na prvu polovinu 2012. godine taj obim je blago umanjen za 1%, jer BiH sve više trguje sa zemljama članicama EU zahvaljujući potpisivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. BiH je na tržište "CEFTA + Turska" u prvoj polovini 2013. godine izvezla robe u vrijednosti od 1,1 milijarde KM i u poređenju sa istim periodom prošle godine izvoz je povećan za 2,3%, dok je s druge strane uvoz iznosio 1,9 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom prošle godine doživio je pad od oko 2,7%.

Bosna i Hercegovina je iz ostatka svijeta uvezla robe u vrijednosti od skoro 1,8 milijarde KM, dok je izvoz bio znatno skromniji i iznosio je 556 miliona KM.

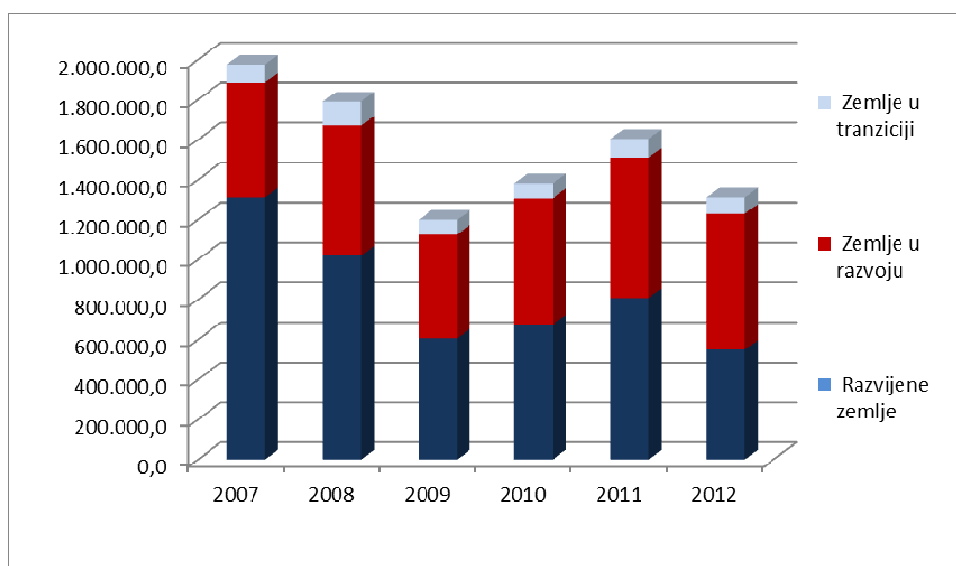
V STRANE DIREKTNE INVESTICIJE

- Prema preliminarom izvještaju „UNCTAD“ predviđa da će se direktna strana ulaganja u svijetu u 2013. godini zadržati na istom nivou kao i u prošloj godini.
- Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u BiH strana ulaganja u prvome polugodištu su iznosila 132,92⁴⁷ miliona KM što je manje u odnosu na ulaganja u istom periodu 2012. godine za 56,3%.
- Prema podacima „CBBiH“ direktna strana ulaganja su iznosila 484,4 miliona KM.
- U prvome polugodištu je najznačajnije ulaganje u elektroenergetski sektor u iznosu od 82,4 miliona KM što iznosi gotovo 62% svih ulaganja u BiH.

Ulaganja u svijetu i regionu

Prema revidiranim podacima UNCTAD-a, direktna strana ulaganja u svijetu u 2012. godine su ostvarila smanjenje u iznosu od 18% u odnosu na isti period prošle godine kao posljedica povećanja nestabilnosti na globalnom tržištu i još uvijek nesigurnog oporavka privrede u EU. Prema preliminarom izvještaju u 2013. godini „UNCTAD“ predviđa da će se i u 2013. godini ulaganja zadržati na istom nivou.

Grafikon 27: SDU ulaganja globalno, 2007-2012.g. (u milijardama USD)

Izvor: UNCTAD

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

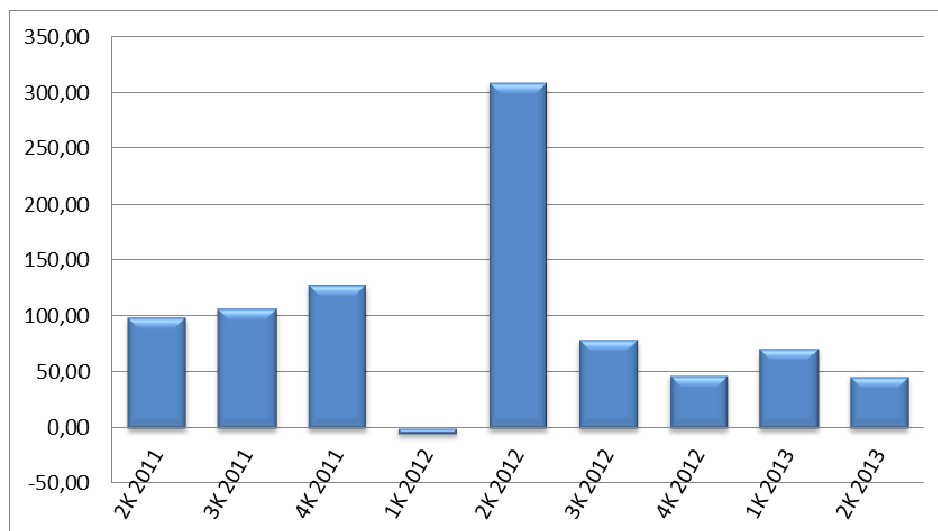
Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u BiH strana ulaganja u prvome polugodištu su iznosila 132,92 miliona KM što je manje u odnosu na ulaganja u istom periodu 2012. godine za 56,3%. Prema zadnjim podacima „Centralne banke BiH“ za prvo polugodište strana ulaganja u 2013. godini iznose 484,4⁴⁸ miliona KM i ovaj je iznos veći za 40,5% u odnosu na ulaganja u istom periodu prošle godine. Neto finansijska aktiva iznosi 7,6 miliona KM (ulaganje u inostranstvo iz BiH) a finansijska pasiva 484,4 miliona KM, tako da direktne investice u BiH iznose 476,8 miliona

⁴⁷ Ovaj iznos se prema „MMF standardima“ odnosi na isključivo novo registrirane direktne strane investicije (ne uključuje „zaduženja“ i „reinvestiranu dobit“).

⁴⁸ Prema metodološkim standardima i instrukcijama „Međunarodnog Monetarnog Fonda“ i „OECD“.

KM (aktiva umanjena za pasivu). Od toga iznosa 66,7 miliona KM se odnosi na „reinvestiranu dobit“ firmi koje su ulagale u prethodnom periodu. Ovaj navedeni iznos se razlikuje od podataka dobijenih od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa zbog različite metodologije prikupljanja i prikazivanja podataka.

Grafikon 28: Stanje FDI po kvartalima u BiH (u 000 KM)

Izvor: MVTEO

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u Federaciji BiH je uloženo 51,54 miliona KM dok je u RS uloženo u iznosu od 80,1 miliona KM, a u Brčko Distriktu je ulaganje negativno 0,37 miliona KM, dok 1,65 miliona KM odnosi na ostala društva⁴⁹.

Najveća ulaganja se odnose na društva „ETF Rudnik Termoelektrana Stanari“ d.d. Stanari 73,2 miliona KM, „Comsar Energy Trading“ d.o.o. Banja Luka 10,1 miliona KM, „HTP Neum“ d.o.o. Neum 7,7 miliona KM „Aljazeera Network“ d.o.o. Sarajevo 6,1 miliona KM. Najveće povlačenje kapitala je zabilježeno od strane „Mlijekoprodukt“ d.o.o. Kozarska Dubica u iznosu od 14,5 miliona KM i „Bulić Immo“ d.o.o. Zenica 2,4 miliona KM.

Najznačajnija ulaganja po zemljama u prvome polugodištu 2013. godine odnose se na:

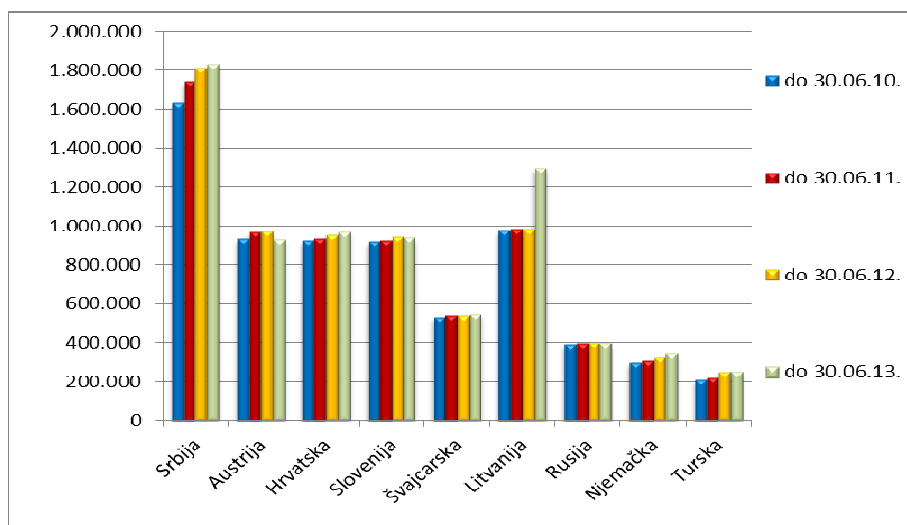
- Velika Britanija 77,6 miliona KM (58,4%),
- Slovenija 17,05 miliona KM (13,8%),
- Njemačka 10,63 miliona KM (8%),
- Kipar 9,55 miliona KM (7,2 %),
- Hrvatska 8,69 miliona KM (6,5 %),
- Kuvajt 3,92 miliona KM (3,9 %),
- Austrija 1,137 miliona KM (0,8 %).

Dok su najznačajnija povlačenja kapitala prema zemljama bila:

- Holandija 3,1 miliona KM,
- Srbija 9,48 miliona KM.

⁴⁹ Društva sa ulaganjem do vrijednosti 100 hiljada nisu klasifikovana po entitetskoj pripadnosti.

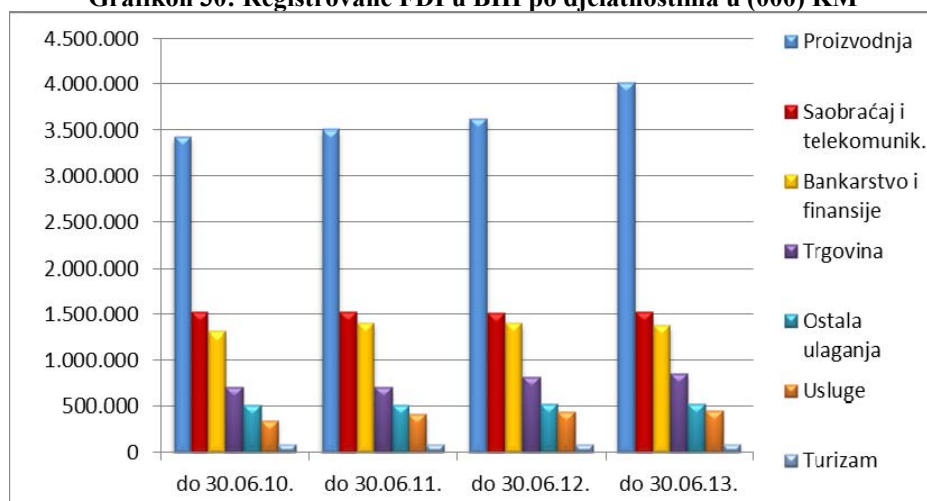
Grafikon 29: Najznačajnija ulaganja u BiH po zemljama do 30.06.2013.god.

Izvor: MVTEO

Registrovani ukupni strani kapital pretežno se odnosi na ulaganja u oblast proizvodnje sa 71,87 miliona KM, gdje se posebno ističe ulaganje u proizvodnju električne energije. Oblast bankarstva i finansija, učestvuje sa 19,58 miliona KM gdje je najveće ulaganje u „Agraminvest“ d.o.o. Mostar u iznosu od 8,95 miliona KM, „NLB Leasing“ d.o.o. Sarajevo u ukupnom iznosu od 4,12 miliona KM (ulaganje od 18,58 miliona KM i povlačenje kapitala u iznosu od 14,46 miliona KM u istom periodu). Saobraćaj i komunikacije učestvuju sa 8,4 miliona KM a najveća ulaganja su u „Aneks“ d.o.o. Banja Luka u iznosu 10,1 miliona KM. Firme koje se bave trgovinom učestvuju sa 9,65 miliona KM, turizam i ugostiteljstvo 7,7 miliona KM i oblast usluga učestvuje sa 14 miliona KM.

Grafikon 30: Registrovane FDI u BIH po djelatnostima u (000) KM

Izvor: MVTEO

U prvome polugodištu je najznačajnije ulaganje u elektroenergetski sektor u iznosu od 82,4 miliona KM što iznosi gotovo 62% svih ulaganja u BiH. „ETF Rudnik-Termoelektrana Stanari“ d.o.o. Stanari su otpočeli sa izgradnjom termoelektrane (ukupno ulaganje u prvome polugodištu je 73,2 miliona KM) dok je u pripremi izgradnja „Termoelektrane Ugljevik 3“ od strane „Comsar Energy Group“ Ltd. i „Elektroprivrede RS“.

Od 28.03.2013. godine Bosna i Hercegovina ima suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“ prema nalazima agencije „Agencija Standard & Poor's“.

DODATAK

Januar/siječanj – juni/lipanj 2013.

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH

stopa rasta g/g

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2010=100	2011	2012	2013								
		Jan-Dec	Jan-Dec	K1	K2	P1	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni
Industrija ukupno	100,0	3,5	-4,1	6,8	7,2	7,0	1,5	11,3	8,0	10,0	6,5	5,1
Proizvodi za međufaznu potrošnju	30,3	5,2	-4,2	1,6	2,0	1,8	1,1	15,8	-7,7	2,4	-0,2	3,9
Energija	33,5	5,5	-8,7	7,7	-0,6	3,8	3,0	8,6	11,8	10,6	-5,1	-7,6
Kapitalni proizvodi	8,9	-2,8	-0,1	29,7	22,9	25,9	46,7	28,1	18,9	5,6	37,3	27,0
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,9	5,0	15,6	5,7	-9,4	-2,4	-23,8	6,9	44,3	-13,4	-4,2	-9,9
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,5	1,5	-0,2	7,2	16,9	12,3	9,8	4,2	7,7	25,7	16,0	9,8
B Vađenje ruda i kamena	12,8	14,4	-4,1	-6,6	-9,7	-8,2	-5,8	1,1	-13,3	-0,8	-6,2	-20,3
C Prerađivačka industrija	66,2	1,4	-2,7	9,8	10,9	10,4	7,3	17,6	5,7	13,5	10,9	8,5
D Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom (izuzev grane 35.3)	21,0	2,1	-8,7	15,3	3,7	9,9	2,8	15,3	29,5	9,5	-3,5	4,8
B05 Vađenje ugljena i lignita	10,1	14,0	-3,2	-9,9	-10,5	-10,2	-9,7	-5,9	-13,4	-1,3	-5,3	-23,2
B07 Vađenje metalnih ruda	1,4	4,0	5,5	19,1	0,9	7,8	25,4	54,1	-1,4	10,8	-6,3	-1,1
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	29,6	-19,2	-6,9	-9,0	-8,1	-4,8	15,0	-20,1	-12,3	-6,6	-7,9
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10,6	-4,4	-0,2	0,2	15,3	7,9	5,5	-0,6	-3,4	19,5	12,1	14,5
C11 Proizvodnja pića	3,7	-0,7	0,3	-7,3	4,7	0,0	-12,1	-3,3	-6,4	5,6	17,1	-7,1
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,9	-10,2	-14,6	8,5	-3,9	1,7	-6,7	-28,2	83,1	10,8	-5,4	-12,9
C13 Proizvodnja tekstila	3,1	5,1	-24,0	7,7	45,2	25,4	10,5	17,9	-4,1	49,6	52,7	34,1
C14 Proizvodnja odjeće	2,4	6,4	-17,8	-0,3	33,7	17,4	-11,3	-1,4	14,6	28,4	44,8	29,4
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,7	11,0	-8,5	6,2	26,4	15,3	11,8	6,4	0,3	50,0	9,2	25,7
C16 Prerada drveta i proiz. od drveta i pluta, osim namještaja; materijala	3,2	7,4	-7,5	24,1	9,7	15,2	17,0	71,0	5,4	11,4	14,3	3,4
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,0	1,4	0,8	5,4	-2,0	1,4	30,3	7,9	-15,2	-3,2	-5,7	3,5
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,4	-0,4	-1,4	19,4	40,0	29,3	-13,9	46,6	41,9	27,7	47,0	44,0
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2,4	3,5	-18,5	8,6	-3,0	2,8	22,8	7,3	-6,2	95,2	-40,7	-35,5
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,0	14,2	3,2	3,8	13,1	8,6	0,9	14,6	-1,6	23,1	2,4	14,6
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proiz. i farmaceutskih preparata	1,1	21,3	18,6	40,1	10,7	23,3	52,6	27,8	41,6	46,4	12,4	-19,1
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,5	12,7	-0,9	-1,2	-3,4	-2,4	-7,2	23,7	-13,5	-10,1	-2,2	2,4
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,9	-0,2	-16,8	-19,2	-5,3	-10,0	-38,8	51,4	-29,4	-15,4	1,6	-2,6
C24 Proizvodnja baznih metala	7,3	9,8	-1,3	1,2	-6,4	-2,8	-1,0	4,3	0,8	-8,4	-8,3	-2,1
C25 Proiz. gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,6	2,2	-7,7	24,9	19,8	22,0	31,4	32,6	14,2	28,5	20,2	11,7
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,4	-25,8	-10,1	-33,6	-32,3	-32,9	-53,9	-15,9	-29,6	-33,9	-36,7	-25,7
C27 Proizvodnja električne opreme	1,5	20,4	-9,2	28,3	-11,6	2,6	47,8	40,4	5,2	-21,3	-18,6	9,7
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	1,9	9,9	-1,6	8,1	81,3	41,8	35,2	16,5	-15,6	32,2	109,1	106,4
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,4	-1,9	-2,7	30,0	43,8	36,9	45,9	16,7	30,5	47,0	40,7	44,0
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	-32,4	59,5	-4,7	26,3	11,9	-49,5	34,9	28,0	48,2	4,1	34,0
C31 Proizvodnja namještaja	2,6	-2,5	17,7	10,5	3,3	6,8	-18,2	10,1	48,0	6,5	9,5	-5,5
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,3	-5,3	2,7	33,4	114,6	78,6	-3,3	77,6	38,3	98,6	109,8	139,9
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,4	-19,0	0,4	154,7	-42,7	-9,8	205,0	215,3	92,3	-56,3	-17,6	-41,5
D35 Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom	21,0	2,1	-8,7	15,3	3,7	9,9	4,9	11,1	14,4	22,9	2,6	3,1

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u FBiH

stopa rasta g/g

KD FBiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura	2011	2012	2013							
	2010=100	Jan-Dec	Jan-Dec	K1	P1	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni
Industrija ukupno	100,0	2,5	-4,4	9,4	8,2	2,2	14,5	12,5	9,5	7,0	4,5
Proizvodi za međufaznu potrošnju	29,1	5,0	-2,5	-2,7	-0,6	-2,2	5,1	-9,0	0,8	-1,9	5,0
Energija	31,8	5,8	-10,8	15,8	6,2	6,5	18,6	23,1	8,4	-9,8	-11,7
Kapitalni proizvodi	9,4	-3,2	-4,5	36,1	43,8	62,5	40,9	30,6	24,5	67,0	43,7
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,7	-12,2	24,6	-7,5	-16,1	-40,0	-9,7	38,2	-19,4	-24,5	-28,9
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	27,1	1,7	0,4	6,6	11,0	9,1	4,8	6,2	21,1	16,5	7,1
B Vađenje ruda i kamena	11,6	12,3	-4,1	-7,1	-11,6	-6,7	-6,7	-8,0	-3,6	-10,5	-32,3
C Prerađivačka industrija	68,8	0,0	-2,3	9,5	11,0	5,6	16,9	7,1	14,1	14,3	8,6
D Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom (izuzev grane 35.3)	19,6	3,3	-10,9	22,9	13,2	6,7	23,6	41,6	10,7	-10,5	6,8
B05 Vađenje ugljena i lignita	10,0	10,4	-2,0	-6,2	-11,9	-7,6	-6,1	-4,5	-4,1	-11,9	-36,6
B07 Vađenje metalnih ruda	0,3	2,5	-6,4	-14,2	-8,3	154,7	-16,0	-35,5	48,0	-16,4	-28,3
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	27,2	-19,2	-9,7	-5,1	-3,0	-0,9	-22,1	-10,2	10,9	-0,8
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10,3	10,4	-2,0	-3,7	5,0	0,5	-1,9	-9,0	12,3	14,2	13,3
C11 Proizvodnja pića	4,7	2,5	-6,4	-9,8	-1,8	-14,4	-10,3	-7,3	4,4	16,8	-8,6
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	1,2	27,2	-19,2	6,3	0,7	-10,5	-29,4	84,7	11,0	-5,6	-13,1
C13 Proizvodnja tekstila	3,8	2,7	-18,0	8,6	25,3	16,1	16,7	-5,2	46,5	50,5	34,2
C14 Proizvodnja odjeće	2,6	7,3	-17,2	-5,9	20,9	-20,8	8,1	17,7	34,9	52,0	34,2
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,0	4,4	-5,4	8,9	11,7	14,7	20,5	-6,6	13,8	12,6	17,7
C16 Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; materijala	2,4	1,3	-16,3	24,3	12,5	8,1	68,9	12,1	8,5	-0,1	5,9
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,2	1,7	1,4	5,5	1,0	39,6	5,5	-19,9	-3,5	-6,5	4,1
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,7	1,5	-3,6	28,3	37,0	-4,5	58,6	44,9	33,4	56,7	46,4
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2,1	-4,3	-21,8	26,5	15,2	31,7	39,1	13,0	32,9	0,7	-19,9
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,0	18,2	2,8	7,2	9,5	1,8	14,5	6,9	23,6	-3,0	16,0
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,4	20,1	15,0	43,6	26,9	59,2	26,4	48,4	61,2	13,9	-21,2
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,8	14,2	4,8	-8,9	-10,6	-12,5	16,4	-22,1	-20,0	-10,7	-6,3
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5,3	-1,7	-16,7	-9,8	-7,2	-38,4	52,6	-24,5	-12,1	4,8	0,9
C24 Proizvodnja baznih metala	8,6	11,5	1,2	7,3	0,7	6,7	8,2	4,6	-3,6	-6,4	-2,1
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proiz. osim mašina i opreme	6,7	0,9	-12,8	28,6	29,1	34,3	49,9	15,4	35,0	31,2	17,6
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,5	-35,2	-22,0	-29,2	-17,0	-58,5	-7,6	-17,5	4,1	-6,5	0,5
C27 Proizvodnja električne opreme	1,4	40,1	-11,3	-16,1	-26,1	6,2	-21,8	-32,4	-41,1	-36,5	-7,1
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,3	11,0	-0,6	4,5	34,7	29,4	14,2	-19,7	22,4	102,3	92,2
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,7	-4,1	2,3	32,9	41,6	50,1	21,2	30,7	55,0	47,9	50,0
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	-33,4	60,7	-22,1	-1,6	-56,4	7,4	8,4	34,3	2,0	22,6
C31 Proizvodnja namještaja	2,4	-24,3	36,3	2,9	-4,4	-32,9	9,1	51,7	-3,2	-13,2	-23,3
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,3	1,9	-6,0	27,9	21,2	-9,8	52,6	50,1	17,0	10,7	20,3
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	0,4	-12,3	-32,9	174,1	145,5	225,6	149,5	138,0	133,0	155,4	77,3
D35 Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom	19,6	3,3	-10,9	22,9	13,2	6,7	23,6	41,6	10,7	-10,5	6,8

Izvor : Federalni zavod za statistiku FBiH

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u RS

stopa rasta g/g

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2010=100	2011	2012	2013							
		Jan-Dec	Jan-Dec	K1	P1	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni
Industrija ukupno	100,0	5,1	-3,9	0,1	3,0	-1,4	4,8	-2,4	9,4	3,5	5,3
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,69	6,2	-7,3	14,1	6,0	11,9	52,1	-4,6	5,3	-1,9	-1,2
Energija	38,81	4,8	-4,5	-6,8	-0,8	-3,8	-8,6	-8,3	15,1	4,5	0,5
Kapitalni proizvodi	7,93	-1,5	12,1	-7,4	-16,1	-0,7	-9,3	-10,4	-33,7	-20,0	-6,4
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,86	27,4	-0,2	22,4	7,1	-14,6	42,6	59,0	-19,7	18,3	11,3
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	17,71	2,0	-2,8	14,3	19,5	11,2	15,2	16,8	37,9	16,0	20,0
B Vađenje ruda i kamena	16,56	18,1	-4,2	-5,7	-2,7	-4,3	18,1	-22,5	5,8	0,6	-2,5
C Prerađivačka industrija	58,99	5,1	-4,0	10,9	6,8	10,6	23,7	1,9	9,1	-1,6	6,0
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3)	24,45	-0,1	-4,4	2,0	2,8	-4,4	1,3	9,2	7,4	11,1	0,9
B05 Vađenje ugljena i lignita	10,93	22,1	-5,9	-17,6	-7,1	-13,7	-5,8	-31,7	8,0	8,6	3,3
B07 Vađenje metalnih ruda	4,45	4,2	7,1	22,8	9,8	21,4	65,3	3,3	6,8	-4,8	2,8
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,18	36,3	-19,2	16,8	-18,8	-35,7	300,0	-10,5	-19,3	-35,5	-29,2
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	9,60	-5,4	-0,3	15,7	16,7	15,9	14,8	16,2	28,8	8,3	16,1
C11 Proizvodnja pića	1,44	-0,7	23,4	17,3	13,6	1,1	96,5	1,5	13,7	19,1	3,4
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,10	-25,1	-38,7	164,4	95,2	300,0	84,3	19,4	11,0	17,8	-11,2
C13 Proizvodnja tekstila	1,34	22,9	-58,7	-2,3	25,9	-33,6	35,2	14,4	96,1	91,1	36,1
C14 Proizvodnja odjeće	1,88	2,4	-15,9	-1,2	4,9	22,5	-30,5	2,6	4,0	16,7	12,4
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	4,60	17,9	-11,3	3,8	19,2	9,3	-5,5	8,4	106,5	5,6	34,7
C16 Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; materijala	5,23	14,3	1,7	26,7	15,6	32,9	76,3	1,4	15,0	7,6	2,1
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	1,51	-3,1	-3,8	7,7	2,8	0,5	17,6	6,5	-2,1	-2,5	1,2
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,76	-9,9	11,8	-34,9	-27,4	-60,0	-26,4	12,4	-9,0	-22,2	19,8
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	3,43	15,5	-14,3	-10,6	-11,0	15,3	-20,1	-40,3	220,6	-79,8	-50,4
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,06	3,5	4,2	-6,5	5,3	-1,9	14,9	-27,3	22,2	17,9	10,3
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,40	31,2	46,6	22,6	6,1	24,4	36,5	10,1	-7,9	3,3	-9,8
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	1,85	0,1	-18,0	36,4	42,2	13,8	64,2	35,9	45,5	40,1	45,6
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,15	3,2	-18,2	-33,6	-26,7	-21,3	13,8	-46,2	-26,6	-16,8	-29,6
C24 Proizvodnja baznih metala	4,24	1,6	-16,1	-29,4	-22,9	-46,3	-20,3	-21,6	-34,5	-20,7	-2,8
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,23	2,7	4,3	14,9	9,0	30,5	4,4	12,7	17,8	-3,2	-0,1
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,20	35,5	26,6	-45,8	-61,2	-38,2	-41,1	-55,3	-72,3	-72,6	-60,9
C27 Proizvodnja električne opreme	1,81	-12,5	-1,6	198,1	94,6	203,2	228,2	168,3	48,3	42,9	58,5
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	0,72	1,5	-8,9	50,5	133,1	115,9	45,0	24,6	149,5	180,1	243,3
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0,72	11,5	-28,8	4,5	1,8	12,6	-16,9	27,1	-3,7	-1,8	7,3
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,03	-21,7	48,6	169,4	104,1	107,0	265,2	140,6	107,0	16,7	95,2
C31 Proizvodnja namještaja	2,66	25,9	-7,6	10,1	15,4	-12,9	8,4	42,3	6,3	44,3	14,5
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,28	-23,9	30,2	44,4	194,8	12,2	155,5	23,1	271,9	291,3	300,0
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	3,75	-20,8	10,7	143,5	-34,5	187,9	264,2	72,5	-72,3	-38,1	-52,6
D35 Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom	24,45	-0,1	-4,4	2,0	2,8	-4,4	1,3	9,2	7,4	11,1	0,9

Izvor: Republički zavod za statistiku RS

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (Rast g/g u %)

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2012				2013							
								jan-jun	K1	K2	K3	K4	K1	K2	jan	feb	mar	apr	maj	juni
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	7,1	11,0	-6,6	4,2	3,5	-4,1	7,0	-5,7	-2,8	-4,7	-3,5	6,8	7,2	1,5	11,3	8,0	10,0	6,5	5,1
	Intermedijarni proizvodi	5,3	3,8	-19,2	9,9	5,2	-4,2	1,8	0,5	-3,5	-7,3	-5,2	1,6	2,0	1,1	15,8	-7,7	2,4	-0,2	3,9
	Energija	0,5	17,8	3,1	0,6	5,5	-8,7	3,8	-9,8	-3,0	-13,5	-8,1	7,7	-0,6	3,0	8,6	11,8	10,6	-5,1	-7,6
	Kapitalni proizvodi	29,6	5,8	-31,8	-4,7	-2,8	-0,1	25,9	-16,8	1,0	13,3	0,6	29,7	22,9	46,7	28,1	18,9	5,6	37,3	27,0
	Proizvodi za široku potrošnju																			
	Trajni	12,9	-4,4	-25,2	13,8	5,0	15,6	-2,4	2,6	17,4	17,1	25,6	5,7	-9,4	-23,8	6,9	44,3	-13,4	-4,2	-9,9
	Netrajni	5,2	5,6	-3,7	0,1	1,5	-0,2	12,3	-2,7	-6,1	0,6	7,0	7,2	16,9	9,8	4,2	7,7	25,7	16,0	9,8
Građevinarstvo	Vrijednost izvršenih građevinskih radova	25,5*	24,6*	-19,9*	-17,6*	6,4*	1,9*	6,9*	0,7*	-2,8*	17,1*	-5,6*	7,4*	6,7*	8,9*	24,5*	-4,8*	4,2*	19,6*	-1,2*
	Stambene zgrade	NA	26,9*	-24,5*	-24,2*	5,7*	-14,9*	-23,5*	-21,1*	8,8*	-10,6*	-34,2*	14,7*	-40,2*	26,9*	86,2*	-11,2*	-49,3*	-41,0*	-29,3*
	Nestambene zgrade	NA	18,5*	-25,1*	-32,1*	7,4*	-13,4*	-6,8*	17,8*	-18,4*	-9,7*	-26,4*	-15,0*	0,9*	-12,3*	-7,5*	-22,6*	-14,2*	11,7*	6,0*
	Saobraćajna infrastruktura	NA	31,5*	-18,1*	3,5*	8,3*	10,1*	41,1*	-5,8*	-8,1*	32,8*	12,4*	27,1*	48,9*	27,6*	49,3*	10,7*	87,2*	73,1*	20,5*
	Cjevovodi, komunikacijski i električni vodi	NA	44,2*	3,7*	-25,1*	3,3*	15,8*	-32,3*	7,1*	25,9*	43,9*	-4,8*	-3,0*	-44,1*	-14,4*	-16,1*	15,2*	-55,2*	-28,1*	-46,5*
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	49,7	15,6	-11,3	-4,6	-0,1	30,2	-7,5	24,6	31,7	38,0	25,3	-7,4	-7,7	-	-	-	-	-	-
	Cestovni (prevezeni putnici)	3,9	-4,0	-5,3	3,7	1,8	7,5	-6,2	15,6	9,8	-1,2	6,4	-4,3	-8,0	-	-	-	-	-	-
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	-20,7	-0,5	-0,5	2,3	-4,4	-2,8	-11,4	-6,1	-1,2	-7,1	2,6	-13,8	-9,1	-	-	-	-	-	-
	Željeznički (prevezeno robe)	2,8	7,9	-15,8	15,9	10,4	-4,7	0,8	-15,7	-2,0	-6,4	5,9	12,4	-8,8	-	-	-	-	-	-
	Željeznički (prevezeni putnici)	-3,3	11,2	-27,5	-1,3	-8,6	3,0	-21,5	-17,5	7,5	0,9	25,8	-6,1	-31,8	-	-	-	-	-	-
Trgovina na malo	Nominalni rast prometa	14,9*	19,5*	-10,0*	6,4*	10,9*	3,9*	-	6,6*	2,7*	3,6*	3,2*	-	-	-	-	-	-	-	-
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	13,2*	11,2*	-9,7*	4,2*	7,0*	1,7*	-	4,1*	0,7*	1,7*	1,2*	-	-	-	-	-	-	-	-
Turizam	Dolasci turista - ukupno	20,0*	4,6	-6,3	14,6	4,5	9,0	10,7	6,1	-	-	-	7,7	-	-4,4	25,9	5,2	12,5	15,9	8,8
	Domaći turisti	17,4*	4,3	-9,5	11,2	1,1	5,1	-1,7	7,7	-	-	-	-0,2	-	-8,8	15,8	-4,4	7,1	-4,2	-7,9
	Strani turisti	22,5*	4,9	-3,3	17,5	7,2	11,9	20,8	4,5	-	-	-	15,8	-	0,0	37,4	14,9	15,9	31,3	21,3

* Ponderisani prosjek entitetskih indeksa objavljenih od strane entitetskih statističkih zavoda

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)

			200720082009201020112012							2013	2012				2013						
			jan-jun	K1	K2	K3	K4	K1	K2	jan	feb	mar	apr	maj	juni						
Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	8,6	7,9	-11,6	4,2	2,5	-4,4	8,2	-6,8	-2,6	-4,6	-3,7	9,4	-	3,4	14,1	11,2	10,6	7,0	4,5
		RS	1,4	16,8	19,0	5,0	4,7	-4,2	3	-4,9	-3,2	-6,0	-2,2	-0,2	-	-1,4	5,1	-3,4	11,7	3,5	5,3
	Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH	22,6	34,1	-28,2	-13,6	14,0	9,7	13,2	12,5	6,8	28,2	-3,1	21,3	8,3	28,9	29,2	10,1	6,3	17,7	2,6
		RS	29,6	11,8	-8,0	-21,9	-2,1	-7,9	-3,4	-14,3	-15,3	3,6	-8,8	-15,8	4,0	-21,5	14,5	-27,6	0,7	22,9	-7,3
Prijevoz	Cestovni (prevezeno robe)	FBiH	55,1	4,8	-16,8	3,7	7,7	24,3	-13,1	26,0	29,1	26,2	16,2	-8,7	-16,6	-	-	-	-	-	-
		RS	20,6	18,2	-9,8	3,6	20,3	18,4	9,8	8,9	16,1	27,9	18,1	16,7	4,9	-	-	-	-	-	-
	Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH	2,3	-2,0	-1,4	0,3	-0,5	6,4	-8,7	5,8	10,6	-0,4	9,4	-6,8	-10,3	-	-	-	-	-	-
		RS	8,3	-3,4	-17,3	17,8	14,9	-0,3	-0,3	0,7	0,9	0,0	-2,5	1,9	-2,2	-	-	-	-	-	-
	Gradsko - Prigradski Prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH	-23,7	-1,3	-2,1	2,4	-4,7	-4,3	-7,1	-7,3	-2,3	-8,9	0,8	-4,6	-9,5	-	-	-	-	-	-
		RS	7,6	6,0	8,7	3,7	2,5	2,0	-2,7	-0,9	3,0	6,4	0,0	1,9	-6,8	-	-	-	-	-	-
	Željeznički (prevezeno robe)	FBiH	5,4	17,6	-13,6	11,0	15,9	-9,4	2,8	-14,8	-9,0	-11,8	-1,6	19,3	-11,7	-	-	-	-	-	-
		RS	-0,4	-4,6	-19,2	24,0	2,0	3,5	8,1	-17,2	10,8	2,0	20,0	25,1	-4,4	-	-	-	-	-	-
	Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH	4,5	26,0	-12,5	7,4	1,6	4,2	-17,3	-13,8	-0,7	15,8	15,3	-10,0	-22,4	-	-	-	-	-	-
		RS	-7,4	2,4	-38,5	-10,3	-21,1	1,3	-36,5	-22,6	21,4	-18,8	50,0	-23,1	-45,1	-	-	-	-	-	-
Trgovina na malo	Nominalni rast prometa	FBiH	14,0	18,3	-9,9	6,1	12,4	4,5	-	7,5	3,7	4,4	3,2	-	-	-	-	-	-	-	
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	FBiH	11,9	9,9	-9,7	4,2	8,5	2,4	-	5,1	1,4	2,7	1,2	-	-	-	-	-	-	-	
	Nominalni rast prometa	RS	16,2	21,5	-10,2	6,1	7,6	2,3	-	4,9	0,9	1,2	2,9	-1,3	0,6	-	-	-	-	-	
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	RS	14,9	13,3	-9,8	3,5	3,6	0,2	-	2,5	-0,8	-0,8	0,9	-2,3	0,1	-	-	-	-	-	
Turizam	Dolasci domaćih turista	FBiH	18,0	2,7	-14,2	16,7	2,9	18,8	-	35,4	-	-	-	-	-	-4,5	17,4	-14,9	4,7	-1,6	-7,5
		RS	11,0	6,0	-4,9	6,1	-0,6	-0,8	0,0	-6,1	10,2	-5,9	-3,4	4,8	-	-12,3	15,2	10,8	9,9	-6,9	-8,3
	Dolasci stranih turista	FBiH	17,9	1,8	-0,6	25,3	9,2	12,9	-	12,1	-	-	-	-	-	4,0	43,9	17,4	15,9	34,5	24,9
		RS	24,3	11,6	-7,2	1,3	2,4	4,7	12,1	0,5	7,3	8,5	1,3	9,1	-	-6,2	27,4	8,9	16,8	19,9	7,4
Ugostiteljstvo	Nominalni rast prometa	FBiH	24,7	14,2	-2,9	6,9	-0,7	16,3	4,9	14,9	16,1	19,8	13,2	6,3	3,9	-	-	-	-	-	-
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	FBiH	22,4	6,0	-2,6	5,0	-4,2	13,9	4,2	12,3	13,5	17,8	11,1	5,7	3,7	-	-	-	-	-	-
	Nominalni rast prometa	RS	17,6	31,4	-0,1	1,2	0,2	5,7	9,4	1,7	8,7	7,9	4,0	11,8	7,4	7,2	20,0	9,4	21,7	4,1	-0,3
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	RS	16,3	22,6	0,3	-1,2	-3,5	3,5	8,8	-0,7	6,9	5,7	2,0	10,6	6,9	5,7	18,9	9,0	21,3	3,8	-1,3

Izvori: Entitetski zavodi za statistiku

Napomena: stopa rasta maloprodaje RS u prvom kvartalu je zasnovana na bazi uzorka i novoj KD za razliku od ranijih perioda kada je rast računat na bazi cijele populacije.

Tabela 6: Tržište rada

Period	Broj zaposlenih lica*				Broj nezaposlenih lica				Stopa nezaposlenosti				Prosječne neto plate				Prosječne penzije**			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe								%				KM							
Ø 2010.	695.780	438.949	244.453	16.849	516.964	360.513	145.343	11.109	42,6	45,1	37,3	39,7	798	804	784	796	333	340	320	316
Ø 2011.	691.036	440.747	238.956	16.425	529.644	367.515	150.344	11.785	43,4	45,5	38,6	41,8	816	819	809	807	338	349	321	319
Ø 2012.	687.601	437.331	238.178	16.137	543.420	377.957	153.225	12.238	44,1	46,4	39,1	43,1	826	830	818	819	336	351	312	311
I-VI 2011.	692.527	440.542	239.988	16.413	527.737	366.321	149.674	11.743	43,2	45,4	38,4	41,7	813	815	808	801	336	346	320	318
I-VI 2012.	687.879	438.063	237.520	15.948	540.503	374.038	154.159	12.306	44,0	46,1	39,4	43,6	825	827	819	820	337	352	313	312
I-VI 2013.	685.549	434.218	236.975	16.365	551.329	385.567	153.349	12.414	44,6	47,0	39,3	43,1	824	831	805	817	336	350	315	309
I-2012.	687.052	437.988			541.360	374.294	154.850	12.216	44,1	46,1			826	828	819	821	342	353	326	322
II-2012.	685.076	436.543			543.703	375.490	155.787	12.426	44,2	46,2			818	818	821	817	336	353	310	310
III-2012.	686.633	437.479	237.520	15.974	542.726	374.492	155.890	12.344	44,1	46,1	39,6	43,6	823	828	814	806	336	352	311	310
IV-2012.	688.122	438.147			540.335	373.372	154.479	12.484	44,0	46,0			823	827	817	814	336	352	311	310
V-2012.	689.772	439.127			536.902	372.266	152.349	12.287	43,8	45,9			836	840	826	827	336	352	311	310
VI-2012.	690.618	439.094		15.921	537.992	374.315	151.596	12.081	43,8	46,0		43,1	822	823	818	835	336	352	311	310
VII-2012.	689.193	438.022			542.310	378.306	151.894	12.110	44,0	46,3			827	829	823	824	336	351	311	310
VIII-2012.	687.197	436.899			545.881	381.778	151.910	12.193	44,3	46,6			830	836	818	822	336	351	311	310
IX-2012.	688.529	437.856	238.836	16.264	545.520	381.329	151.972	12.219	44,2	46,5	38,9	42,9	813	817	804	805	336	351	311	309
X-2012.	687.220	435.812			545.938	381.963	151.938	12.037	44,3	46,7			831	837	817	819	335	350	311	309
XI-2012.	686.681	435.644			547.797	383.023	152.580	12.194	44,4	46,8			832	838	819	816	335	350	311	309
XII-2012.	685.116	435.356		16.387	550.574	384.852	153.458	12.264	44,6	46,9		42,8	831	837	818	823	335	350	311	308
I-2013.	687.710	435.709			554.640	387.330	155.155	12.155	44,6	47,1			829	836	811	824	336	350	315	310
II-2013.	684.580	433.439			554.605	386.432	155.672	12.501	44,8	47,1			815	817	811	810	337	351	315	309
III-2013.	684.753	432.853	236.975	16.383	553.580	386.091	154.998	12.491	44,7	47,1	39,5	43,3	819	828	799	815	337	350	315	310
IV-2013.	684.656	433.729			549.519	384.781	152.295	12.443	44,5	47,0			824	836	798	815	336	350	315	309
V-2013.	685.294	434.286			547.325	383.513	151.372	12.440	44,4	46,9			832	846	796	821	336	350	314	309
VI-2013.	686.299	435.294		16.346	548.307	385.253	150.601	12.453	44,4	47,0		43,2	822	825	816	820	336	350	315	309

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski Zavodi za statistiku, Zavod za zapošljavanje FBiH, RS i BD, Zavod za MIO/PIO FBiH i Fond PIO RS

* Broj zaposlenih u BiH, izvor: Agencije za statistiku BiH; broj zaposlenih u FBiH i RS, izvor: entitetski zavodi za statistiku.

** Prosječne penzije u BiH su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta.

Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj razdoblja)

Razdoblje	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Primarni novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
I-III 2010.	2.255,0	3.319,1	3,8	1.974,8	3.554,3	1.836,8	1.219,3	4.340,2	5.577,8	5.529,1	7.396,3	12.925,3
I-VI 2010.	2.286,5	3.082,3	7,1	1.989,8	3.509,8	1.854,3	1.307,2	4.440,1	5.375,9	5.499,6	7.601,6	13.101,1
I-IX 2010.	2.407,4	3.273,3	7,6	2.109,3	3.688,9	1.892,0	1.217,5	4.448,7	5.688,3	5.798,3	7.558,2	13.356,5
I-XII 2010.	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.210,6	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,9	13.627,9
I-III 2011.	2.468,6	3.099,9	8,8	2.164,3	3.656,2	2.047,8	1.138,5	4.665,0	5.577,3	5.820,6	7.851,2	13.671,8
I-VI 2011.	2.507,8	3.034,8	10,3	2.205,7	3.684,7	2.088,3	1.194,2	4.610,2	5.552,9	5.890,4	7.892,6	13.783,0
I-IX 2011.	2.561,3	3.053,3	9,7	2.252,7	3.816,8	2.156,2	1.121,3	4.786,0	5.624,3	6.069,4	8.063,5	14.132,9
I-XII 2011.	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,9	5.848,9	6.185,5	8.232,7	14.418,2
I-III 2012.	2.633,4	2.799,4	30,7	2.330,1	3.745,4	2.377,3	1.060,0	4.794,7	5.463,5	6.075,5	8.232,0	14.307,4
I-VI 2012.	2.651,3	2.595,7	12,2	2.356,7	3.714,1	2.424,9	1.090,8	4.912,8	5.259,2	6.070,7	8.428,5	14.499,2
I-IX 2012.	2.733,2	2.859,1	13,0	2.421,4	3.788,0	2.515,5	1.037,4	4.978,3	5.605,3	6.209,4	8.531,2	14.740,5
I-XII 2012.	2.747,5	3.040,6	13,6	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.053,0	5.042,2	5.801,7	6.142,7	8.767,8	14.910,5
I-III 2013.	2.696,0	2.933,0	12,2	2.403,2	3.839,2	2.715,7	1.061,7	5.107,1	5.641,2	6.242,4	8.884,4	15.126,9
I-VI. 2013.	2.765,8	2.982,5	13,8	2.441,2	3.817,4	2.776,7	1.156,8	5.042,7	5.762,1	6.258,6	8.976,2	15.234,9
g/g stopa rasta												
I-III 2010.	-2,7%	10,9%	-41,5%	-2,0%	11,9%	1,6%	11,1%	9,6%	4,9%	6,5%	7,7%	7,2%
I-VI 2010.	-0,8%	9,7%	-15,5%	0,1%	7,0%	6,1%	23,6%	10,6%	4,9%	4,4%	11,4%	8,4%
I-IX 2010.	6,0%	0,9%	68,9%	6,5%	10,4%	5,8%	13,0%	7,0%	3,0%	8,9%	7,6%	8,2%
I-XII 2010.	10,1%	0,5%	45,0%	10,0%	4,3%	8,0%	12,2%	6,7%	4,4%	6,4%	7,9%	7,2%
I-III 2011.	9,5%	-6,6%	131,6%	9,6%	2,9%	11,5%	-6,6%	7,5%	0,0%	5,3%	6,2%	5,8%
I-VI 2011.	9,7%	-1,5%	45,1%	10,9%	5,0%	12,6%	-8,6%	3,8%	3,3%	7,1%	3,8%	5,2%
I-IX 2011.	6,4%	-6,7%	27,6%	6,8%	3,5%	14,0%	-7,9%	7,6%	-1,1%	4,7%	6,7%	5,8%
I-XII 2011.	5,9%	-5,9%	27,6%	7,0%	3,5%	14,8%	-9,1%	7,1%	-0,9%	4,8%	6,5%	5,8%
I-III 2012.	6,7%	-9,7%	248,9%	7,7%	2,4%	16,1%	-6,9%	2,8%	-2,0%	4,4%	4,9%	4,6%
I-VI 2012.	5,7%	-14,5%	18,4%	6,8%	0,8%	16,1%	-8,7%	6,6%	-5,3%	3,1%	6,8%	5,2%
I-IX 2012.	6,7%	-6,4%	34,0%	7,5%	-0,8%	16,7%	-7,5%	4,0%	-0,3%	2,3%	5,8%	4,3%
I-XII 2012.	3,9%	-4,8%	22,5%	2,0%	-2,4%	16,9%	-4,3%	4,0%	-0,8%	-0,7%	6,5%	3,4%
I-III 2013.	2,4%	4,8%	-60,3%	3,1%	2,5%	14,2%	0,2%	6,5%	3,3%	2,7%	7,9%	5,7%
I-VI 2013.	4,3%	14,9%	13,1%	3,6%	2,8%	14,5%	6,1%	2,6%	9,6%	3,1%	6,5%	5,1%

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kod	00		01		02		03		04		05		06	
Opis koda	Opšti indeks*		Hrana i bezalkoholna pića		Alkoholna pića i duvan		Odjeća i obuća		Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti		Namještaj, pokućstvo i redovno održavanje		Zdravstvo	
Vrsta indeksa	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g
Ø 2010.		102,1		99,3		120,2		95,4		103,1		100,1		101,8
Ø 2011.		103,7		106,0		108,2		92,7		103,1		101,1		98,1
Ø 2012.		102,1		101,8		109,9		93,9		102,9		101,2		99,7
I-VI 2011.		103,6		106,9		107,9		92,5		101,5		100,6		97,3
I-VI 2012.		102,2		101,4		109,9		93,5		104,4		101,7		99,8
I-VI 2013.		100,6		101,8		106,4		90,5		101,0		100,2		98,3
I-2012.	105,3	102,5	106,8	102,5	118,4	110,2	89,8	93,5	108,2	103,2	102,1	101,8	98,0	99,4
II-2012.	106,0	102,4	108,1	102,3	118,6	109,3	89,7	93,5	108,5	102,9	102,2	102,0	98,0	99,6
III-2012.	106,4	102,1	108,5	101,0	118,4	110,1	89,0	92,8	108,3	103,0	102,2	101,9	98,0	99,8
IV-2012.	106,0	102,3	108,6	100,7	118,9	110,4	87,7	93,8	103,3	106,0	102,2	101,6	98,1	100,2
V-2012.	105,9	101,9	108,8	100,8	118,8	109,8	86,9	93,5	103,4	106,0	102,1	101,3	98,2	100,1
VI-2012.	105,3	101,9	108,0	101,1	118,9	109,7	86,6	93,8	103,4	105,7	102,3	101,4	97,7	99,6
VII-2012.	104,8	101,4	106,6	101,2	119,1	109,9	86,4	94,1	103,2	101,4	102,2	101,3	97,8	99,7
VIII-2012.	105,1	101,8	106,2	101,6	119,2	109,9	86,3	94,1	103,5	101,4	102,4	100,8	97,6	99,5
IX-2012.	105,8	102,3	107,6	102,3	119,4	110,1	86,2	94,4	103,5	101,2	102,4	100,6	97,8	99,7
X-2012.	106,4	102,3	108,2	102,7	119,3	110,0	86,0	94,9	109,0	101,8	102,4	100,5	98,0	100,0
XI-2012.	106,3	101,9	108,4	102,4	119,3	109,9	85,6	95,2	109,6	101,5	102,4	100,4	97,5	99,5
XII-2012.	106,3	101,8	108,8	102,5	119,2	109,9	84,3	93,8	109,6	101,6	102,4	100,4	97,3	99,3
I-2013.	106,7	101,3	109,8	102,8	125,9	106,4	80,0	89,0	109,9	101,5	102,2	100,1	96,6	98,6
II-2013.	106,7	101,0	109,9	101,6	125,9	106,2	78,5	93,6	109,9	101,2	102,1	99,9	96,6	98,6
III-2013.	106,8	100,6	110,0	101,4	126,2	106,6	79,5	94,4	109,5	101,1	102,1	99,9	96,3	98,3
IV-2013.	106,2	100,4	110,1	101,4	126,2	106,2	80,5	96,0	104,1	100,7	102,6	100,4	96,1	98,0
V-2013.	106,1	100,4	110,3	101,3	126,4	106,5	80,6	96,9	104,1	100,6	102,7	100,6	96,1	97,9
VI-2013.	106,1	101,0	110,1	102,1	126,6	106,5	80,3	97,2	103,9	100,6	102,8	100,5	96,2	98,4

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zbog promjene metodologije u skladu sa preporukama MMF-a, u 2013. godini direktno su korigovani podaci u kategoriji „Odjeća i obuća“ te indirektno, kroz ponder, ukupan CPI indeks kad je u pitanju godišnja stopa promjene. Ove korekcije su neophodne da bi se realnije prikazale promjene nivoa cijena na koje je uticala promjena metodologije. Izvor: BHAS.

Tabela 8 (nastavak): Indeks potrošačkih cijena

Kod	07		08		09		10		11		12	
Opis koda	Prevoz		Komunikacije		Rekreacija i kultura		Obrazovanje		Restorani i hoteli		Ostala dobra i usluge	
Vrsta indeksa	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g
Ø 2009.		107,1		106,9		100,7		102,6		101,1		100,7
Ø 2010.		107,5		105,4		100,6		100,0		101,8		100,0
Ø 2011.		104,8		101,5		100,5		100,0		101,7		101,0
I-VI 2011.		107,3		105,4		100,6		100,0		101,2		100,1
I-VI 2012.		105,7		101,6		100,4		99,7		102,4		100,6
I-VI 2013.		99,3		100,2		101,0		101,5		100,5		100,6
I-2012.	110,0	106,3	107,0	101,8	100,4	100,2	100,1	100,2	103,4	102,7	100,2	100,2
II-2012.	111,3	106,8	107,0	101,7	100,4	100,3	100,1	100,2	103,4	102,4	100,4	100,3
III-2012.	113,5	106,9	107,0	101,8	101,0	100,7	99,5	99,5	103,5	102,6	100,6	100,5
IV-2012.	114,4	106,4	107,0	101,5	101,1	100,6	99,5	99,5	103,5	102,4	100,6	100,7
V-2012.	113,3	104,3	107,0	101,5	101,1	100,5	99,5	99,5	103,5	102,1	100,8	100,9
VI-2012.	111,4	103,4	107,0	101,5	101,1	100,4	99,5	99,5	103,5	102,1	100,9	101,0
VII-2012.	110,6	102,3	107,0	101,5	101,2	100,2	99,5	99,5	103,5	102,0	101,0	101,4
VIII-2012.	113,6	104,5	106,9	101,4	101,5	100,4	99,6	99,6	103,5	101,8	101,3	101,4
IX-2012.	115,7	106,3	106,9	101,5	101,4	100,7	100,0	99,9	103,7	100,9	101,3	101,2
X-2012.	114,1	105,1	106,9	101,5	101,4	100,6	100,9	100,8	103,8	100,8	101,4	101,3
XI-2012.	112,5	102,9	106,9	101,4	101,3	100,7	100,9	100,8	103,8	100,8	101,4	101,4
XII-2012.	111,8	102,5	106,9	101,5	101,3	100,7	100,9	100,8	103,9	100,5	101,4	101,3
I-2013.	111,6	101,4	107,2	100,1	101,5	101,1	101,0	100,9	103,9	100,4	101,5	101,3
II-2013.	112,3	100,9	107,2	100,1	101,5	101,1	101,3	101,2	103,9	100,5	101,1	100,8
III-2013.	112,4	99,1	107,2	100,1	102,0	100,9	101,3	101,8	103,8	100,3	101,3	100,7
IV-2013.	111,5	97,4	107,2	100,2	102,0	100,8	101,3	101,8	104,0	100,5	101,3	100,7
V-2013.	110,5	97,6	107,2	100,2	101,9	100,8	101,3	101,8	104,0	100,5	101,0	100,2
VI-2013.	110,7	99,4	107,2	100,2	102,4	101,3	101,3	101,8	104,1	100,6	101,0	100,1

Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Kredit općoj vladi	Kredit nefinancijskim javnim poduzećima	Kredit nefinancijskim privatnim poduzećima	Kredit stanovništvu	Ostali kredit*	Ukupni kredit
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I - III 2010	342,8	651,0	6.750,0	6.206,1	119,7	14.069,4
I - VI 2010	364,8	676,1	6.735,8	6.295,4	109,8	14.181,9
I - IX 2010	415,7	645,5	6.738,5	6.292,1	106,4	14.198,1
I - XII 2010	445,7	737,7	6.933,5	6.324,3	102,3	14.543,4
I - III 2011	461,0	711,2	7.215,8	6.273,2	106,9	14.768,1
I - VI 2011	485,7	724,1	7.272,1	6.417,3	95,2	14.994,4
I - IX 2011	511,0	754,1	7.292,7	6.479,3	86,5	15.123,7
I - XII 2011	627,3	764,0	7.122,0	6.704,7	93,2	15.311,1
I - III 2012	678,6	792,2	7.198,7	6.688,9	91,6	15.449,9
I - VI 2012	691,3	803,2	7.289,8	6.786,9	105,1	15.676,3
I-IX 2012	833,4	783,9	7.395,0	6808,9	92,4	15913,7
I - XII 2012	826,9	785,4	7437,2	6794,7	97,5	15941,7
I - III 2013	835,7	831,9	7452,9	6787,5	105,8	16013,6
I - VI 2013	846,9	843,5	7457,4	6876,2	114,7	16138,7
Stopa rasta (g/g)						
I - III 2010	21,3%	0,0%	0,3%	-6,4%	-26,1%	-2,7%
I - VI 2010	-18,5%	4,3%	0,5%	-3,5%	-19,0%	-1,9%
I - IX 2010	32,6%	1,4%	2,0%	-2,2%	-9,7%	0,6%
I - XII 2010	29,3%	16,4%	4,3%	0,3%	-13,2%	3,5%
I - III 2011	34,5%	9,2%	6,9%	1,1%	-10,7%	5,0%
I - VI 2011	33,1%	7,1%	8,0%	1,9%	-13,3%	5,7%
I - IX 2011	22,9%	16,8%	8,2%	3,0%	-18,7%	6,5%
I - XII 2011	40,7%	3,6%	2,7%	6,0%	-8,9%	5,3%
I - III 2012	47,2%	11,4%	-0,2%	6,6%	-14,3%	4,6%
I - VI 2012	42,3%	10,9%	0,2%	5,8%	10,4%	4,5%
I-IX 2012	63,1%	4,0%	1,4%	5,1%	6,8%	5,2%
I - XII 2012	31,8%	2,8%	4,4%	1,3%	4,6%	4,1%
I - III 2013	23,2%	5,0%	3,5%	1,5%	15,5%	3,6%
I - VI 2013	22,5%	5,0%	2,3%	1,3%	9,1%	2,9%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim finansijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opće vlade	Depoziti nefinancijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinancijskih privatnih poduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I - III 2010	1.915,6	1.734,9	1.843,5	5.893,3	908,6	12.295,9
I - VI 2010	1.822,5	1.732,7	1.823,2	6.055,4	960,6	12.394,4
I - IX 2010	1.696,2	1.641,3	1.912,4	6.157,0	938,7	12.345,5
I - XII 2010	1.665,3	1.549,5	1.948,8	6.484,4	882,1	12.530,0
I - III 2011	1.624,8	1.631,5	1.773,9	6.611,9	908,2	12.550,3
I - VI 2011	1.523,1	1.683,9	1.708,5	6.693,3	952,7	12.561,5
I - IX 2011	1.557,3	1.563,9	1.811,7	6.879,6	1.002,1	12.814,5
I - XII 2011	1.487,5	1.505,6	1.919,3	7.051,3	1.029,5	12.993,0
I - III 2012	1.310,5	1.505,1	1.681,4	7.182,2	1.081,8	12.761,0
I - VI 2012	1.319,0	1.553,1	1.719,5	7.331,2	1.047,3	12.970,0
I-IX 2012	1.319,1	1.405,6	1.860,7	7.396,1	1.161,7	13.143,1
I - XII 2012	1.319,3	1.297,2	1.981,2	7.655,2	1.073,6	13.326,5
I - III 2013	1.195,5	1.388,3	1.887,4	7.883,6	1.117,9	13.472,8
I - VI 2013	1.126,2	1.383,3	1.937,9	7.931,1	1.095,9	13.474,5
Stopa rasta g/g						
I - III 2010	-15,4%	6,3%	0,0%	14,6%	13,4%	5,3%
I - VI 2010	-13,0%	4,9%	1,8%	15,2%	15,9%	6,7%
I - IX 2010	-18,9%	3,0%	-1,0%	13,7%	9,0%	3,8%
I - XII 2010	-17,1%	-3,5%	3,3%	14,5%	-5,0%	3,6%
I - III 2011	-15,2%	-6,0%	-3,8%	12,2%	0,0%	2,1%
I - VI 2011	-16,4%	-2,8%	-6,3%	10,5%	-0,8%	1,3%
I - IX 2011	-8,2%	-4,7%	-5,3%	11,7%	6,8%	3,8%
I - XII 2011	-10,7%	-2,8%	-1,5%	8,7%	16,7%	3,7%
I - III 2012	-19,3%	-7,7%	-5,2%	8,6%	19,1%	1,7%
I - VI 2012	-13,4%	-7,8%	0,6%	9,5%	9,9%	3,3%
I-IX 2012	-15,3%	-10,1%	2,7%	7,5%	15,9%	2,6%
I - XII 2012	-11,3%	-13,8%	3,2%	8,6%	4,3%	2,6%
I - III 2013	-8,8%	-7,8%	12,3%	9,8%	3,3%	5,6%
I - VI 2013	-14,6%	-10,9%	12,7%	8,2%	4,6%	3,9%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 11: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM (u %, na godišnjoj razini)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI				STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI			
		promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	krediti preko 5 godina IPFKS	preko 10 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 godine				s originalnim dospijećem preko 1 godine					s originalnim dospijećem preko 1 godine		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2012.	01.	8,749	8,848	8,196	...	7,044	...	...	...	...	8,396	8,423	9,826	...
2012.	02.	9,143	9,377	8,586	...	...	...	...	...	...	8,539	9,041	9,312	...
2012.	03.	8,527	8,701	8,254	...	...	...	...	...	...	8,65	8,65	8,673	...
2012.	04.	7,905	...	7,777	...	7,765	7,17	...	...	...	8,423	8,517	8,535	...
2012.	05.	8,314	8,368	7,763	...	6,625	6,591	...	...	...	8,291	8,05	8,53	...
2012.	06.	8,481	8,374	7,93	...	6,933	6,835	...	...	...	7,8	8,027	7,924	7,578
2012.	07.	8,103	...	7,363	...	7,046	6,185	...	...	...	8,761	8,117	7,51	5,897
2012.	08.	8,053	...	7,705	...	...	...	...	...	...	8,358	7,967	8,601	6,684
2012.	09.	8,213	8,429	8,119	...	6,634	6,607	...	...	...	8,349	8,712	7,494	...
2012.	10.	8,025	...	7,743	...	6,633	6,889	...	...	...	8,51	8,545	7,687	...
2012.	11.	8,009	...	7,585	...	6,91	6,907	...	...	...	8,282	8,684	8,414	5,802
2012.	12.	8,269	8,852	7,225	...	6,066	6,068	...	...	...	8,699	8,823	7,996	...
2013.	01.	8,146	...	7,353	5,083	...	...	...	...	...	8,886	8,759	7,627	8,168
2013.	02.	8,18	8,242	7,191	...	6,608	6,696	...	...	...	8,979	8,76	7,662	...
2013.	03.	8,037	8,136	7,251	...	6,529	6,587	...	...	7,29	8,795	8,63	8,321	...
2013.	04.	8,093	8,364	7,516	...	6,625	...	...	...	...	8,376	8,536	8,453	6,205
2013.	05.	7,63	...	7,292	6,866	6,265	6,263	...	...	...	7,987	8,027	8,127	6,264
2013.	06.	7,683	8,372	7,478	...	5,95	5,952	...	...	...	7,868	7,835	8,541	6,145

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 12: Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima u KM (u %, na godišnjoj razini)

Godina	Mjesec	Do iznosa od 0,25 milijuna EUR				Preko 0,25 milijuna EUR do 1 milijuna EUR				Preko iznosa 1 milijun EUR			
		promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 godine				s originalnim dospijećem preko 1 godine				s originalnim dospijećem preko 1 godine		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2012.	01.	8,147	8,887	9,133	...	7,113	...	...	...	7,642	...	...	...
2012.	02.	7,86	8,495	8,247	9,356	6,635	8,453	...	...	6,609	...	...	...
2012.	03.	8,33	9,521	8,842	7,206	6,511	...	...	...	7,896	...	...	...
2012.	04.	8,149	8,969	8,659	7,483	6,631	6,646	...	...	6,898	...	...	...
2012.	05.	8,704	8,659	9,027	...	6,684	8,09	...	...	7,087	...	...	...
2012.	06.	8,626	7,862	8,495	7,67	7,084	8,48	...	...	6,405	...	...	6,254
2012.	07.	8,661	8,323	8,295	...	7,138	...	...	...	6,72	...	...	...
2012.	08.	8,47	8,871	8,096	...	6,807	7,531	...	...	6,335	...	...	...
2012.	09.	8,32	7,727	7,834	7,944	6,82	8,932	...	...	6,73	...	...	7,703
2012.	10.	8,29	7,929	8,254	...	6,418	...	...	...	6,462	...	...	...
2012.	11.	8,243	7,244	7,994	...	7,057	7,863	...	...	6,872	...	...	...
2012.	12.	8,245	7,679	8,005	...	6,691	8,23	...	...	6,67	...	...	...
2013.	01.	7,995	7,138	8,48	...	6,604	...	...	...	6,312	...	...	...
2013.	02.	8,096	7,694	8,382	...	6,563	7,147	...	...	6,282	...	...	...
2013.	03.	8,08	8,416	8,133	...	6,806	...	5,379	...	6,374	...	...	...
2013.	04.	8,045	7,639	8,179	...	6,915	...	...	...	6,165	...	...	...
2013.	05.	8,127	7,576	8,633	...	6,412	6,251	...	...	5,519	...	...	...
2013.	06.	8,012	7,51	8,28	...	6,49	7,332	...	...	6,262	...	...	...

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 13: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)

Depoziti stanovništvu											
Godina	Mjesec	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		s dogovorenim dospijećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijećem			Depoziti po viđenju	s dogov. dospijećem	Depoziti po viđenju
		do 1 godine	preko 1 do 2 godine	preko 2 godine		do 1 godine	preko 1 do 2 godine	preko 2 godine			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2012.	01.	2,268	3,548	3,781	0,183	2,41	3,384	5,151	0,412	1,508	0,122
2012.	02.	2,257	3,594	3,841	0,202	2,205	3,554	4,981	0,554	2,09	0,145
2012.	03.	2,204	3,562	3,543	0,203	2,435	3,661	4,535	0,632	1,178	0,161
2012.	04.	2,272	3,765	3,622	0,176	3,019	3,973	3,858	0,488	2,156	0,114
2012.	05.	2,262	3,597	4,138	0,161	2,72	3,829	4,144	0,559	1,504	0,099
2012.	06.	2,147	3,552	3,925	0,157	2,439	3,797	4,162	0,363	1,689	0,097
2012.	07.	2,51	3,661	4,426	0,155	2,586	3,824	4,526	0,303	1,602	0,094
2012.	08.	2,296	3,533	3,879	0,134	2,57	3,73	4,028	0,249	2,14	0,076
2012.	09.	2,374	3,599	3,269	0,167	2,498	3,672	4,078	0,398	1,848	0,095
2012.	10.	2,234	3,496	3,557	0,159	2,531	3,688	4,075	0,393	2,084	0,096
2012.	11.	2,35	3,212	3,705	0,163	2,221	3,439	4,02	0,352	2,142	0,092
2012.	12.	2,079	3,205	4,441	0,14	2,384	3,343	4,022	0,342	1,953	0,092
2013.	01.	2,169	3,209	4,035	0,139	2,228	3,354	3,887	0,349	1,707	0,09
2013.	02.	2,12	3,484	3,835	0,135	2,2	3,452	4,188	0,342	1,653	0,089
2013.	03.	1,957	3,182	3,796	0,134	2,243	3,279	4,158	0,345	1,465	0,09
2013.	04.	1,959	3,459	3,584	0,133	2,239	3,268	3,784	0,318	1,793	0,09
2013.	05.	2,117	3,157	3,541	0,157	2,253	3,338	3,915	0,305	2,054	0,082
2013.	06.	2,244	3,282	3,675	0,138	2,281	3,438	4,203	0,264	2,875	0,087
Depoziti nefinancijskih poduzeća											
2012.	01.	2,561	4,094	3,131	0,227	0,67	3,257	...	0,134	1,409	0,114
2012.	02.	2,836	3,959	5,611	0,221	3,551	4,425	...	0,165	...	0,108
2012.	03.	2,708	4,308	2,324	0,223	0,947	4,279	...	0,15	0,03	0,131
2012.	04.	2,514	4,136	3,135	0,23	2,34	4,429	...	0,157	2,607	0,209
2012.	05.	3,032	4,453	4,065	0,231	1,996	4,643	...	0,148	...	0,118
2012.	06.	2,813	4,819	3,269	0,212	2,114	4,699	5,015	0,201	...	0,197
2012.	07.	2,736	4,945	4,263	0,203	2,145	5,268	4,905	0,167	...	0,125
2012.	08.	2,522	4,854	5,091	0,214	2,068	5,162	4,889	0,3	...	0,134
2012.	09.	2,696	4,965	4,913	0,2	1,578	5,032	3,549	0,249	...	0,094
2012.	10.	2,474	4,453	5,176	0,215	1,307	4,465	4,046	0,246	1,218	0,127
2012.	11.	2,876	4,438	3,302	0,209	2,007	4,934	...	0,138	...	0,138
2012.	12.	3,467	4,868	4,159	0,176	1,456	4,026	...	0,136	...	0,098
2013.	01.	3,757	4,788	4,448	0,192	1,908	4,127	5,331	0,132	...	0,158
2013.	02.	3,334	4,93	4,581	0,19	2,114	4,102	4,806	0,128	...	0,159
2013.	03.	2,228	4,076	4,809	0,209	2,424	3,829	...	0,152	...	0,24
2013.	04.	2,119	4,569	4,158	0,206	1,746	4,563	...	0,139	...	0,184
2013.	05.	2,152	4,347	4,74	0,22	1,635	4,08	...	0,209	...	0,199
2013.	06.	2,469	4,452	3,857	0,216	1,471	4,431	...	0,21	...	0,11

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope na depozite po viđenju se odnose na postojeće poslove

Kamatne stope na depozite sa dogovorenim dospjećem se odnose na nove poslove

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

Tabela 14: Uvoz i izvoz roba u BiH

Uvoz i izvoz dobara klasifikovani prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		Uvoz							Izvoz							Pok. uvoza izvozom
		P1 2011		P1 2012		P1 2013		P1 2013/P1 2012 % promjena	P1 2011		P1 2012		P1 2013		P1 2013/P1 2012 % promjena	
		u 000 KM	u %	u 000 KM	u %	u 000 KM	u %		u 000 KM	u %	u 000 KM	u %	u 000 KM	u %		
	TOTAL	7.376.210	100,0%	7.333.257	100,0%	7.239.100	100,0%	-1,3%	4.074.427	100,0%	3.867.779	100,0%	4.202.837	100,0%	8,7%	58,1%
01	ŽIVOTINJE I PROIZ. ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	182.431	2,5%	197.664	2,7%	200.536	2,8%	1,5%	61.196	1,5%	64.952	1,7%	67.023	1,6%	3,2%	33,4%
02	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	337.602	4,6%	319.708	4,4%	332.011	4,6%	3,8%	39.322	1,0%	29.500	0,8%	36.911	0,9%	25,1%	11,1%
03	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG I BILJNOG PORIJEKLA	69.099	0,9%	77.053	1,1%	86.370	1,2%	12,1%	27.839	0,7%	30.120	0,8%	51.034	1,2%	69,4%	59,1%
04	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	695.247	9,4%	687.036	9,4%	746.438	10,3%	8,6%	140.864	3,5%	141.706	3,7%	168.280	4,0%	18,8%	22,5%
05	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	1.661.031	22,5%	1.598.553	21,8%	1.424.118	19,7%	-10,9%	694.288	17,0%	460.227	11,9%	576.385	13,7%	25,2%	40,5%
06	PROIZ. HEMIJSKE IND. ILI SRODNIH IND.	738.394	10,0%	766.383	10,5%	740.305	10,2%	-3,4%	276.461	6,8%	254.787	6,6%	252.154	6,0%	-1,0%	34,1%
07	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	373.884	5,1%	388.837	5,3%	388.777	5,4%	0,0%	77.212	1,9%	89.721	2,3%	107.317	2,6%	19,6%	27,6%
08	KOŽA I KRZNO	199.567	2,7%	195.866	2,7%	196.770	2,7%	0,5%	94.832	2,3%	101.681	2,6%	89.535	2,1%	-11,9%	45,5%
09	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	78.520	1,1%	75.776	1,0%	80.687	1,1%	6,5%	234.188	5,7%	226.138	5,8%	247.241	5,9%	9,3%	306,4%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	193.546	2,6%	177.519	2,4%	169.216	2,3%	-4,7%	119.280	2,9%	111.624	2,9%	113.176	2,7%	1,4%	66,9%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	371.292	5,0%	351.792	4,8%	378.800	5,2%	7,7%	171.217	4,2%	162.296	4,2%	177.109	4,2%	9,1%	46,8%
12	OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	122.406	1,7%	117.235	1,6%	137.150	1,9%	17,0%	232.905	5,7%	230.307	6,0%	273.175	6,5%	18,6%	199,2%
13	PROIZ. OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SL. MAT., KERAMIČKI PROIZ., STAKLO I STAKLENI PROIZ.	135.665	1,8%	136.508	1,9%	130.202	1,8%	-4,6%	23.000	0,6%	25.573	0,7%	25.708	0,6%	0,5%	19,7%
14	BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZ., DRAGO I POLUDRAGO KAM.	7.113	0,1%	5.611	0,1%	6.094	0,1%	8,6%	5.205	0,1%	7.308	0,2%	25.371	0,6%	247,2%	416,3%
15	BAZNI METALI I PROIZ. OD BAZNIH METALA	649.532	8,8%	645.492	8,8%	643.310	8,9%	-0,3%	972.200	23,9%	981.035	25,4%	945.001	22,5%	-3,7%	146,9%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I EL. UREĐAJI	872.891	11,8%	858.310	11,7%	885.486	12,2%	3,2%	404.111	9,9%	398.422	10,3%	421.954	10,0%	5,9%	47,7%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA , NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	474.792	6,4%	483.909	6,6%	454.061	6,3%	-6,2%	93.268	2,3%	94.638	2,4%	127.679	3,0%	34,9%	28,1%
18	SATOVII, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	97.634	1,3%	100.629	1,4%	86.436	1,2%	-14,1%	8.961	0,2%	8.869	0,2%	8.434	0,2%	-4,9%	9,8%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	1.579	0,0%	1.727	0,0%	2.100	0,0%	21,6%	7.583	0,2%	31.862	0,8%	21.946	0,5%	-31,1%	1045,0%
20	RAZNI PROIZVODI	112.891	1,5%	147.533	2,0%	150.086	2,1%	1,7%	389.688	9,6%	416.969	10,8%	467.352	11,1%	12,1%	311,4%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	1.067	0,0%	115	0,0%	99	0,0%	-14,1%	808	0,0%	41	0,0%	44	0,0%	7,0%	45,1%
98	NERAZVRSTANO	29	0,0%	1		48	0,0%	3684,8%	0	0,0%	0		10	0,0%	0	20,3%

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 15: Glavni trgovinski partneri

Zemlje	IZVOZ						Rast P1 2013/P1 2012	UVOZ						Rast P1 2013/P1 2012
	P1 2011		P1 2012		P1 2013			P1 2011		P1 2012		P1 2013		
	ukupno	u %	ukupno	u %	ukupno	u %		ukupno	u %	ukupno	u %	ukupno	u %	
Hrvatska	612.705	15,0%	585.564	15,1%	652.504	15,5%	11,4%	1.064.992	14,4%	1.017.967	13,9%	953.918	13,2%	-6,3%
Njemačka	615.238	15,1%	618.937	16,0%	651.193	15,5%	5,2%	775.770	10,5%	838.677	11,4%	819.769	11,3%	-2,3%
Italija	482.245	11,8%	459.123	11,9%	486.518	11,6%	6,0%	673.384	9,1%	677.473	9,2%	713.502	9,9%	5,3%
Srbija	492.757	12,1%	362.236	9,4%	336.069	8,0%	-7,2%	680.851	9,2%	677.384	9,2%	655.154	9,1%	-3,3%
Slovenija	349.464	8,6%	319.832	8,3%	339.563	8,1%	6,2%	405.328	5,5%	393.040	5,4%	378.477	5,2%	-3,7%
Turska	67.565	1,7%	96.498	2,5%	95.524	2,3%	-1,0%	212.392	2,9%	210.396	2,9%	239.276	3,3%	13,7%
Ostale zemlje	1.454.453	35,7%	1.425.589	36,9%	1.641.466	39,1%	15,1%	3.563.493	48,3%	3.518.324	48,0%	3.479.004	48,1%	-1,1%
UKUPNO	4.074.427	100%	3.867.779	100,0%	4.202.837	100,0%	8,7%	7.376.210	100%	7.333.261	100%	7.239.100	100,0%	-1,3%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 16: Platni bilans BiH

Izraženo u milionima KM										
Period	2011Q1	2011Q2	2011Q3	2011Q4	2012Q1	2012Q2	2012Q3	2012Q4	2013Q1	2013Q2
1 - TEKUĆI RAČUN (A+B+C)	-331,0	-705,9	-664,8	-831,5	-571,3	-631,3	-739,7	-547,2	-428,6	-321,4
1.A.a Roba - saldo	-1.715,8	-2.095,7	-2.219,7	-2.315,0	-1.912,2	-2.062,7	-2.357,5	-2.112,6	-1.773,2	-1.803,9
Izvoz robe, fob	1.206,8	1.309,0	1.317,9	1.300,6	1.085,2	1.359,5	1.303,5	1.287,6	1.208,7	1.493,8
Uvoz robe, fob	2.922,6	3.404,8	3.537,6	3.615,6	2.997,5	3.422,3	3.661,0	3.400,2	2.981,9	3.297,7
1.A.b. Usluge- saldo	496,0	501,7	542,5	555,2	478,9	542,4	600,1	503,2	474,7	548,7
1.A.b.1 Potražuje - ukupno	630,5	681,2	870,4	723,7	607,9	732,5	905,1	661,2	613,9	746,8
1.A.b.2 Duguje - ukupno	134,5	179,5	327,9	168,5	129,0	190,2	305,0	158,0	139,2	198,2
1.B Primarni dohodak - saldo	87,8	14,5	99,7	12,9	53,9	-18,8	94,9	108,9	89,1	73,3
1.B.a Potražuje - ukupno	216,5	226,5	254,5	236,1	203,2	217,6	228,9	221,4	196,5	205,5
1.B.b Duguje - ukupno	128,7	212,0	154,8	223,2	149,3	236,4	134,0	112,5	107,4	132,2
1.C Sekundarni dohodak - saldo	801,0	873,6	912,6	915,4	808,1	907,9	922,8	953,3	780,7	860,5
1.C.a Potražuje - ukupno	869,1	945,2	981,0	985,6	875,1	975,7	995,8	1.022,9	850,3	930,6
1.C.b Duguje - ukupno	68,1	71,6	68,5	70,2	67,0	67,9	73,0	69,6	69,6	70,2
2 - KAPITALNI RAČUN	83,5	91,8	90,8	89,2	66,4	71,6	81,1	79,9	57,5	56,2
3 - FINANSIJSKI RAČUN (A+B+C+D)	-384,9	-560,5	-432,6	-681,6	-607,1	-343,6	-465,6	-468,7	-383,8	-151,6
3.A Direktne investicije	-176,1	-80,3	-205,6	-207,5	-61,3	-162,8	-154,1	-156,2	-303,4	-173,4
3.B Portfolio investicije	-2,5	98,0	-35,4	-14,5	-6,6	44,5	-18,4	-1,9	49,9	21,3
3.C Ostale investicije	76,0	-518,2	-323,8	-636,8	-224,9	4,9	-686,8	-534,2	38,0	-240,3
Neto finansijska aktiva	139,3	-333,4	-104,3	-271,0	-162,8	138,9	-386,1	-99,0	-51,5	0,0
Neto finansijska pasiva	63,3	184,8	219,5	365,8	62,1	134,1	300,7	435,2	-89,5	240,2
3.D Rezervna aktiva	-282,3	-60,1	132,2	177,1	-314,3	-230,2	393,6	223,6	-168,3	240,7
4 - NETO GREŠKE I PROPUSTI	-137,3	53,6	141,4	60,7	-102,1	216,0	193,0	-1,4	-12,7	113,6

Izvor: Centralna banka BiH